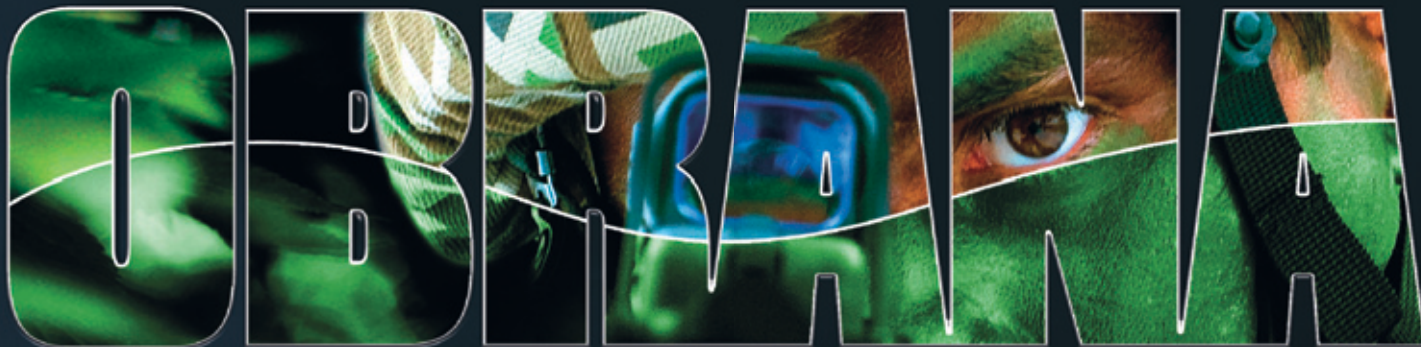

IDEB 2016 a GLOBSEC

Rozhovor
s predsedom Vojenského
výboru NATO
Petrom Pavlom

Odvody
na rakúsky
spôsob

Výcvik nováčikov
v Sučanoch

Štábne cvičenie
Sharp Lynx

Vysoká cena slobody

Minister obrany SR Peter Gajdoš si pri príležitosti 71. výročia Dňa víťazstva nad fašizmom 9. mája uctil pri pamätníku na Slavíne obeť druhej svetovej vojny. Na pietnej spomienke sa zúčastnili aj predseda vlády SR Robert Fico, podpredseda Národnej rady SR Béla Bugár, ďalší predstavitelia vlády, poslanci a vojnoví veteráni. „Pri tomto pamätníku si s úctou pripomíname hrdinov, ktorí položili životy za našu slobodu a život v mieri. Sloboda nie je a nikdy ani nebola zadarmo, preto si ju musíme chrániť a vážiť,“ zdôraznil minister Gajdoš. Pripomenul, že vojnoví veteráni sú živým príkladom toho, aká dôležitá je pre spoločný cieľ jednota a vytrvalosť: „Dokázali sa spoločne vzoprieť nacistickej mašinérii a vďaka tomu pre nás všetkých vybojovali slobodu.“

Foto: Ivan Kelement, TASR

Jozef Žiak
redaktor mesačníka
Obrana

*Vážení čitatelia,
od konca druhej svetovej vojny uplynulo vyše 71 rokov. No zdá sa, že
v niektorých veciach sme doslova nepoučiteľní. „Neopakujme staré chyby,“
vyzýva aj 95-ročný veterán nadrotmajster v. v. Štefan Šteflovíč, ktorý
bojoval v Odeze i na Dukle, kde bol zranený – a hrôzy vojny zažil na
Ukrajine, Kubáni, na Kryme či na Kaukaze. „Som presvedčený, že aj
dnes je veľmi aktuálne hovoriť o týchto veciach. Varovať mladých pred
extrémizmom a hrozbou jednoduchých riešení a nenávisťnými prejavmi
voči niektorým spoluobčanom. Všetko sme už zažili počas vojny. Aj
moji spolubojovníci zomreli preto, aby sa nič podobné neopakovalo,“
odkazuje mladším Štefan Šteflovíč v našej rubrike Osudy. Napokon, aj
preto minulý rok vydal veterán Š. Šteflovíč v edícii Spomienky Múzea
SNP v Banskej Bystrici útlu, no zaujímavú knižku autobiografických
spomienok: Únik z moci šelmy. V podtitule Slovenský vojak – partizán
v Odeze.*

*Jedným z poučení z minulosti je byť pripravený na ochranu svojej vlasti.
Mnohé zaujímavé podnety, ako výzbroj a výstroj našich ozbrojených síl
zlepšiť a skvalitniť, dal aj májový veľtrh vojenskej techniky IDEB 2016, ktorý
sa už po šiesty raz uskutočnil v Bratislave a o ktorom píšeme v aktuálnej
Obrane. Lebo mnohé v OS SR už dlhé roky doslova volá po obmene
a modernizácii. Píšeme o tom v téme tejto Obrany. Aby sme boli čo možno
najlepšie pripravení na obranu, musíme mať kvalitne pripravených nových
profesionálnych vojakov. Nedávno ukončili v martinskom prápore výcvik
svoj základný výcvik ďalší z nich. Viac sa dozviete z reportáže Previerka
v Malej Fatre.*

NA TITULNEJ STRANE: Na veľtrhu IDEB mala slovenskú premiéru samohybná pásová húfnica Diana • Foto: Konštruktúra-Defence

4 AKTUÁLNE: Vojenský potenciál
Azerbajdžanu a Arménska

6 INTERVIEW: Predseda vojenského
výboru NATO armádny generál
Petr Pavel

8 TÉMA: Veľtrh IDEB a konferencia
GLOBSEC

16 REPORTÁŽ: Základný vojenský
výcvik

21 Britské bojové vozidlo pechoty Ajax

24 Samohybný protiletadlový raketový
komplet Kornet-E

28 Robotické hybridné lietadlo
LightningStrike

29 OSUDY: Nadrotmajster
Štefan Šteflovíč

30 REPORTÁŽ: Štábne cvičenie Sharp
Lynx 2016

32 SLÁVNE BITKY HISTÓRIE: Slavkov

36 Odvody na rakúsky spôsob

44 Ako si chrániť kožu

Nájdete nás aj na internetových adresách www.mosr.sk/obrana/ a www.mosr.sk/ebulletin/
Informácie o distribúcii OBRANY vám poskytneme na e-mailovej adrese obrana@mod.gov.sk

Mesačník Ministerstva obrany SR, založený v Clevelande (USA) 1914, obnovený v Bratislave v roku 1993 • Ročník XXIV. • č. 6/2016
• Redakčná uzávierka 20. 5. 2016 • Do výroby zadané 24. 5. 2016 • Vydavateľ: Ministerstvo obrany SR, SELUZ • Vedúci oddelenia
rezortnej tlače: PhDr. Miloslav ŠČEPKA, tel.: 0960 31 17 40, 0903 820 996, e-mail: miloslav.scepka@mod.gov.sk • Šéfredaktor:
PhDr. Pavol VITKO, tel.: 0960 31 30 72, 0903 820 847, e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk • Redaktor: Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe,
tel.: 0960 33 83 52, 0903 820 194, e-mail: jozef.ziak@mil.sk • Vedúca vydania a jazyková úprava: Ing. Eleonóra BUJAČKOVÁ, tel.:
0960 31 30 54, e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk Tajomníčka redakcie: Mgr. Milena SLEZÁKOVÁ, tel.: 0960 31 29 84,
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk • Grafická úprava: Adrian MOLČAN • Adresa redakcie: Mesačník OBRANA, SELUZ MO SR,
Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, e-mail: obrana@mod.gov.sk, www.mosr.sk/obrana/ • Tlač: Západoslvenské tlačiarne Skalica, s.r.o. •
© Ministerstvo obrany SR, IČO: 30845572, EV 412/08, ISSN 1336-1910. • Neoznačené obrázky sú z archívu MO SR • NEPREDAJNÉ

Situácia na karabašskom fronte zostáva aj naďalej napätá. Napriek vyjadreniam obidvoch strán, teda Arménska (3,026 milióna obyvateľov) a Azerbajdžanu (9,81 mil.), o nezáujme pokračovať vo vyostrovaní konfliktu, prebiehajú prípravy na jeho prípadné eskalovanie.

Vojenský potenciál Azerbajdžanu a Arménska

Prípravy majú rozdielnú intenzitu, čo sa odráža na vojenských možnostiach a schopnostiach znepriatelených strán. Aký je súčasný stav výzbroje, finančného a materiálneho zabezpečenia v zóne potenciálneho konfliktu?

Vojenská sila Azerbajdžanu

Ozbrojené sily Azerbajdžanu, aj vďaka vývozu ropy a plynu, sú dobre financované. Na tento rok bolo pre 66-tisíc osôb prideľovaných takmer 1,7 mld. USD, čo predstavuje 5,1 percenta z HDP. Dostatok finančných prostriedkov sa prejavuje aj v oblasti modernizácie, pričom 85 percent doteraz nakúpenej výzbroje bolo z Ruska, ktoré vyzbrojuje aj spriatelene Arménsko. V posledných piatich rokoch nakupovali najmä ruskú techniku a do výzbroje bolo dodaných 130 tankov T-90SA či 91 bojových vozidiel pechoty typu BMP-3. Tiež po 18 kusov samohybných húfnic Msta-S, delostreleckých systémov 2S31 Vena, raketometov 9A52 Smerč a ťažkých tankových raketometných systémov TOS-1A. Rusko dodalo aj dva protiletadlové raketové systémy S-300PMU-2, niekoľko oddielov protiletadlového kompletu TOR-M2E a protiletadlové prenosné komplety Igla-S s 1 500 raketami.

Pozemné sily sú organizované v piatich armádných zboroch a slúži v nich takmer 57-tisíc osôb. Vo svojej výzbroji majú do 450 tankov, z ktorých 100 je typu T-90SA a ostatné typu T-72A a T72-M1, ktoré im boli pridelené ešte v rámci delenia Sovietskej armády. Časť tankov neskôr modernizovala izraelská firma Elbit na verziu T-72SIM-1. Obrnená technika je zastúpená viac ako 200 bojovými vozidlami pechoty typu BMP-1, BMP-2, BMP-3 a BMD-1 a tiež 750 obrnenými vozidlami BTR-70, BTR-80A. Delostrelectvo má vo výzbroji asi 120 samohybných raketových

zariadení a takmer šesťdesiat starších samohybných húfnic 2S1 Gvozdika. V Rusku boli nakúpené 152 mm samohybné húfnice Msta-S, 220 mm raketomety TOS-1 a na Ukrajine protitankové komplety Skif. Prostriedky PVO pozemných vojsk majú okrem protiletadlových raketových kompletov (PLRK) TOR-M2E aj oddiel bieloruských PLRK Buk-MB a ruské Buk-M1-2, vojskové komplety Osa-1T (modernizované v Bielorusku), prenosné protiletadlové komplety Strela-10 a taktiež zastarané komplety Krug.

Stíhacie letectvo má šesťnásť lietadiel MiG-29 a MiG-29UB nakúpených v rokoch 2007 až 2012 na Ukrajine. Na podporu pozemných síl slúži 19 lietadiel typu Su-25. Okrem toho letectvo má aj dve bombardovacie lietadlá Su-24 a dve dopravné lietadlá Il-76. Vrtuľníkové letectvo je zastúpené 26 vrtuľníkmi. Vzdušné sily v posledných piatich rokoch nakúpili okrem šesťdesiatich vrtuľníkov Mi-17 aj 24 bojových vrtuľníkov typu Mi-35M. Bezpilotné letectvo je zastúpené v Izraeli nakúpenými viacúčelovými bezpilotnými prostriedkami (UAV) typu Orbiter M, Hermes-450, Thunder B a bojové UAV typu Heron. Protivzdušnú obranu tvoria dva protiletadlové oddiely S-300PMU-2, oddiely S-200, 50 protiletadlových systémov S-125-2TM (modernizované v Bielorusku) a tiež raketové systémy Barak 8 izraelsko-indickej výroby.

Okrem pozemných a vzdušných síl majú ozbrojené sily Azerbajdžanu aj dvojtisícovú zložku námorných síl s nevýraznou výzbrojou. V prípade potreby môžu byť na obranu krajiny povolávané jednotky Národnej gardy (2,5-tisíc osôb), vnútorných vojsk (12-tisíc) a pohraničnej ochrany (5-tisíc). Počet príslušníkov vycvičených záloh sa odhaduje na 300-tisíc osôb.

Arménske pokrívávanie

Po rozpade Sovietskeho zväzu pri delení majetku dostalo Arménsko značne menšiu časť vojenskej výzbroje ako Azerbajdžan, napriek tomu dokázalo nielen udržať pozície v Karabachu a Lačinskom koridore, ale aj značne rozšíriť kontrolované územia po jeho oboch stranách. Aj keď Arménsko ako člen Organizácie o kolektívnej bezpečnosti (ODKB) má možnosť nakupovať vojenskú techniku a výzbroj v Rusku za zvýhodnené ceny, pre ekonomické problémy armádu takmer nemodernizovalo. Stav ekonomiky sa v plnej miere odráža aj na financovaní ozbrojených síl. Na zabezpečenie 45 850 vojakov (19 950 profesionálov) bolo na tento rok vyčlenených iba 430 mil. USD, čo je 4,29 percenta z HDP. Pozemné sily sú zložené z piatich armádnych zborov, ktoré majú vo výzbroji 228 prevažne zastaraných tankov typu T-72 (200) a T-55. Medzi novšie tanky patrí len 20 kusov T-80. Arméni vykazujú viac ako 420 bojových vozidiel pechoty a obrnených transportérov, pričom veľká časť z nich je v zlom technickom stave. K novej technike patrí len 50 BMP-2 a 160 obrnených transportérov typu BTR-80. Horšia situácia je v delostrelectve, ktoré napriek veľkému počtu má málo mínometov a chýbajú raketomety ďalekého dosahu. Ešte v roku 1999 Arménsko nakúpilo od Číny osem raketometných systémov WM-80 a v roku 2000 kúpilo od Grécka francúzske protitankové komplety typu Milan.

Vzdušné sily Arménska nie sú veľké a nachádzajú sa v horšom stave ako pozemné sily. Chýba im stíhacie letectvo a na podporu pozemných síl slúži len 15 zastaraných lietadiel typu Su-25 a výcvikových lietadiel L-39. Vrtuľníkové letectvo je zastúpené dvanástimi bojovými vrtuľníkmi Mi-24 a desiatimi viacúčelovými vrtuľníkmi Mi-8 a tiež niekoľkými vrtuľníkmi typu Mi-2. Protivzdušná obrana Arménska je v lepšom stave ako letectvo, hoci je taktiež zastaraná. Jej základ tvorí päť oddielov protilietadlových systémov S-300PS. Technický stav a počet starých systémov typu S-200, S-125 a S-75 nie je známy, ale pre nedostatok financovania nie sú s najväčšou pravdepodobnosťou v boaschopnom stave. Vo výzbroji PVO sú tiež prenosné protilietadlové komplety Strela a Igla a zastaraný samohybný protilietadlový štvorkonón Šilka.

K zlepšeniu situácie s výzbrojou ozbrojených síl Arménska má pomôcť ruský úver podpísaný vo februári tohto roka. Napriek protestom z Baku, Moskva poskytla Jerevanu úver vo výške 200 mil. USD na nákup ruskej vojenskej techniky. Poskytnutie úveru bolo zdôvodnené potrebou udržania balansu medzi Arménskom a Azerbajdžanom. Za túto sumu majú byť dodané raketové systémy ďalekého dosahu 9K58 Smerč, tankové raketometné systémy TOS-1, komplety pozemného prieskumu Avtobaza-M, obrnené vozidlá Tigr, protitankové raketové komplety Konkurs-M, protitankové granátomety RPG-26, prenosné protilietadlové komplety Igla-S, ostreľovacie pušky Dragunov a nákladné vozidlá KamAZ.

Z porovnania vyplýva, že ozbrojené sily Azerbajdžanu sú lepšie zabezpečené finančne aj technicky. Značnú prevahu majú v počte príslušníkov pozemných síl, obrnenej techniky, delostrelectva a letectva. Do prípadného konfliktu medzi Arménskom a Azerbajdžanom by však boli priamo zapojené aj ozbrojené jednotky Náhorného Karabachu.

Karabašská domobrana

Neuznaná republika (150-tisíc obyvateľov) má svoju Armádu obrany Náhornokarabašskej republiky, do ktorej patria mechanizované, tankové, delostrelecké jednotky. Počty vojakov sa odhadujú na 20-tisíc a mobilizačná rezerva predstavuje do 30-tisíc osôb. Podľa niektorých informácií takmer polovica vojakov sú občania Arménska. Vojenský rozpočet predstavuje 20 percent HDP medzinárodne neuznanej republiky. Karabašská armáda je úzko spojená s ozbrojenými silami Arménska, ktoré jej pomáhajú s výzbrojou, výstrojom a výcvikom. Vo výzbroji separatistov sa nachádza technika prevažne zo sovietskych čias. Početný stav výzbroje nie je celkom známy. Jednotky pozemných síl údajne majú vo výzbroji asi 170 zastaraných tankov T-55, do 250 obrnených vozidiel a takmer 320 delostreleckých systémov vrátane 40 raketometov BM-21Grad. Letectvo je zastúpené dvoma lietadlami Su-25 a tromi vrtuľníkmi Mi-24 a piatimi staršími typmi. Protivzdušná obrana takmer neexistuje, ak nepočítame 17 zastaraných samohybných protilietadlových raketových systémov ZSU-23-4 Šilka a takmer 200 prenosných kompletov Strela a Igla.

Výsledok nejasný

Treba dodať, že na území Arménska sa pri meste v Gjumri nachádza ruská 102. vojenská základňa, na ktorej je dislokovaných takmer 5-tisíc vojakov, 74 tankov T-72 a 148 bojových vozidiel pechoty a 84 delostreleckých systémov. Na letisku sa nachádza 18 lietadiel MiG-29 a vedľa neho sú rozmiestnené protilietadlové systémy S-300V a Buk-M1-2. Základňa slúži aj ako výcvikové stredisko pre arménskych vojakov. Táto základňa je súčasťou systému protivzdušnej obrany ODKB a v prípade agresie proti Arménsku bude aktivovaná.

Hoci celkový počet arménskych a karabašských síl spolu je porovnateľný so silami Azerbajdžanu, z pohľadu financovania ozbrojených síl a ich výzbroje je na prípadnú vojnu lepšie pripravený Azerbajdžan. Ten svojich protivníkov značne prevyšuje počtom modernejšej vojenskej techniky a výzbroje. Napriek formálnej vojenskej prevahe azerbajdžanských síl, výsledok prípadného väčšieho vojenského konfliktu je ťažko predvídateľný. Vzhľadom na to, že hlavnou úlohou arménskych a karabašských síl je obrana vlastných pozícií, technický a početný rozdiel v prípadnom konflikte nemusí byť rozhodujúci. Významnú úlohu v možných bojoch o separatistické územie Náhorného Karabachu by zohrali karabašské ozbrojené jednotky s celým systémom obranných opatrení. Nemenej významným činiteľom by bola aj vojenská podpora Ruska pre Arménsko a Turecka pre Azerbajdžan, ktoré by mohli významným spôsobom ovplyvniť výsledok potenciálneho konfliktu.

Porovnanie hlavných druhov výzbroje	Azerbajdžan	Arménsko	Náhorný Karabach
Tanky	450	250	170
Obrnené vozidlá	950	500	250
Bojové lietadlá	37	15	2
Bojové vrtuľníky	60	12	3
Delostrelectvo kalibru nad 100 mm	300	200	100

Text: Juraj Beskid

Inštitút bezpečnostných a obranných štúdií AOS

Foto: TASR

**Predseda
Vojenského
výboru
NATO
armádny
generál
Petr Pavel**

Máme toho veľa, čo je nevyhnutné brániť

V rámci konferencie GLOBSEC predseda Vojenského výboru NATO armádny generál Petr Pavel rokoval 15. apríla s ministrom obrany SR Petrom Gajdošom, stretol sa s náčelníkom Generálneho štábu OS SR generálom Milanom Maximom a tiež poskytol rozhovor Obrane.

Do akej miery sa treba pripravovať na boj s terorizmom vnútri štátov aj armády, keďže donedávna tieto úlohy boli predovšetkým doménou polície, respektíve rezortov vnútra?

Som presvedčený, že to aj naďalej zostáva doménou zložiek miestnej bezpečnosti.

No ak teroristický útok alebo iné aktivity teroristov dosiahnu mieru, že by si s nimi neboli schopné orgány vnútornej bezpečnosti poradiť, potom je namieste, aby sa im venovala aj armáda. Považoval by som však za nezdravý trend, ak by sa mali armády začať výrazne podieľať na úlohách

miestnej, čiže vnútornej bezpečnosti. Nie iba preto, že na to často nie sú primerane vycvičené a nemajú na to patričnú výbavu, ale najmä preto, lebo sú pomerne drahé cvičené na iný druh činnosti. Myslím si teda, že nasadenie vojakov na plnenie úloh vnútornej bezpečnosti, ako sme boli svedkami vo Francúzsku či v Belgicku, dáva zmysel dočasne – a hovorme tomu druhý sled. To znamená napríklad poskytnutie vnútorného kordónu bezpečnosti, keď vojaci posilnia zložky a orgány vnútorných bezpečnostných štruktúr, ale nepreberajú hlavnú úlohu. Pretože tým by sme zotrelí rozdiel medzi vnútornou a vonkajšou bezpečnosťou.

Na GLOBSEC-u sa veľa hovorilo o informačnej vojne. Ako postupovať, aby rôzne dezinformácie a propaganda neohrozili napríklad aj morálku vojsk vnútri armád?

To je pomerne zložitá a rozsiahla oblasť. Musíme prijať viac druhov opatrení. Aj technické, ktoré sa týkajú predovšetkým pôsobenia v kybernetickom priestore. No aj aktívne a pasívne opatrenia, čo je veľká oblasť pôsobenia, ako kontrovať propagandu. Jedna z ciest je kontrovať vlastnou propagandou, čo však nie je najšťastnejšie riešenie. Mne sa oveľa viac páči názor, že propagande sa najlepšie kontruje naozaj faktami. Dokumentovať to možno na príklade krízy na Ukrajine, na Kryme. Ruská propaganda dlho používala argumenty, že sú tam domáce sily, že ruskí vojaci nie sú na Ukrajine, že ruské sily sa nezúčastňujú na bojoch. My sme už v tom čase mali veľa nezvratných poznatkov, že to je lož. Bohužiaľ, opatrenia, ktoré sa týkali utajovania informácií, respektíve neochoty niektorých štátov uvoľniť tieto informácie pre verejnosť, viedli k tomu, že naše reakcie boli síce kontra, teda proti ruskej propagande, ale neboli dostatočne podložené konkrétnymi faktami. Vzhľadom na to, že ruská propaganda sa usilovala a usiluje dostávať naše informácie do pozície nedôvery k oficiálnym zdrojom, tak to bolo tvrdenie proti tvrdeniu. Verejnosť si nemohla dostatočne vytvoriť vlastný obraz. Ak by sme boli vtedy hneď schopní jednoznačne povedať fakty a zároveň ich podložiť mapami, obrázkami či satelitnými snímkami, tak by sme jasne ruskú stranu usvedčili z klamstva. Bolo by potom jednoduchšie v našich krajinách ukázať, ako ruská propaganda manipuluje verejnou mienkou nielen v Rusku, ale aj u nás. Myslím si, že tu sme sa dosť poučili a vidím na tomto poli určité zlepšenia.

Očakávate, že vplyvom aktuálnej bezpečnostnej situácie budú krajiny viac investovať do obrany?

Je to nevyhnutné nielen vo vzťahu k bezpečnostným hrozbám, ktoré sú podľa môjho názoru evidentné. Môžeme špekulovať o tom, že hrozba napríklad zo strany Ruska je hypotetická. Niektoré štáty budú

presvedčené o tom, že je to hrozba evidentná, niektoré budú tvrdiť, že je veľmi vzdialená. No nemôžeme poprieť to, že Rusko má významné vojenské schopnosti a že v uplynulých rokoch niekoľkokrát ukázalo, že je schopné použiť ich na presadzovanie svojich politických záujmov. Nikto nemôže vylúčiť, že ruský bezpečnostný záujem nepokrýva len pobaltské štáty, prípadne niektoré štáty na hranici medzi Alianciou a Ruskou federáciou. Takže musíme túto hrozbu brať jednoducho vážne a aj vzhľadom na modernizáciu ruských síl a rast ich bojaschopnosti musíme adekvátne reagovať rastom bojaschopnosti našich ozbrojených síl. Čo, samozrejme, vyžaduje zdroje. Druhým dôvodom je, že hrozba extrémizmu či terorizmu nie je záležitosťou len islamského štátu či Sýrie. Aj keby sme sa zajtra zbavili islamského štátu, tak problém terorizmu a extrémizmu nevymizne. Budeme sa ním musieť zaoberať ešte veľmi dlhý čas. Preto treba investovať do našej obrany. Je pravda, že ako od vojaka by ste odo mňa ťažko mohli očakávať niečo iné. No aj ako bežný občan si myslím, že to, akým spôsobom žijeme, to, čo máme, musíme účinným spôsobom brániť. Je to tak ako na GLOBSEC-u povedal váš prezident Andrej Kiska. A to, že máme veľa toho, o čo by sme mohli prísť. Máme toho teda veľa, čo je nevyhnutné brániť.

Považujete za dôležité posilňovať zálohy, a to najmä v krajinách, kde nie je povinná vojenská služba?

Zálohy sú integrálnou súčasťou všetkých ozbrojených síl, predovšetkým tých profesionálnych. V rôznych krajinách majú rôznu formu. Myslím si, že je vecou každého štátu, ako si ich usporiadať. Mať v mierovom stave počtom obmedzenú, ale schopnú armádu, ktorá nebude stáť daňových poplatníkov zbytočne veľa peňazí, musí byť vyvážené tým, že máme veľmi dobre pripravený systém záloh. Pretože ak nechcem mať zálohy, tak musím mať už v mieri armádu, ktorá ma bude schopná brániť i počas vojny, čo si, pochopiteľne, žiadny štát nemôže dovoliť. Budovať zálohy je nevyhnutná súčasť našich moderných obranných schopností a zároveň je to aj určitým vyjadrením odhodlania obyvateľov prispieť k obrane svojej krajiny.

Ako v tomto záujme posilniť vedomie mladých ľudí, že obrana je dôležitá?

Myslím, že je to spojené so všeobecnejším pojmom výchovy. Žijeme v mieri a užívame si všetky prednosti demokracie, ale je aj možnosť cestovať, študovať v zahraničí, slobodne vyjadrovať svoje názory a preferencie. Nám, a najmä mladým, to už pripadá automatické. Stačilo by občas sa pozrieť do krajín, kde to také samozrejme nie je. Prípadne, kde o tieto výdobytky príšli, alebo ich majú obmedzené. Myslím si, že v rámci výchovy mladej generácie musíme

urobiť oveľa viac, aby si bola vedomá, že ani v dnešných časoch, keď považujeme mier za samozrejmy, zďaleka samozrejmy nie je. Pre väčšiu časť sveta je to zatiaľ len sen. Ak chceme, aby nám takýto pohodlný spôsob života vydržal, musíme pre to niečo urobiť.

Ako z pozície predsedu vojenského výboru NATO vnímate iniciatívu V4?

V rámci Aliancie by sa mohlo zdať, že žiadne ďalšie zoskupenie regionálneho charakteru už nedáva zmysel, pretože máme platformu pre 28 štátov. Ukázalo sa, že regionálne zoskupenia, prípadne zoskupenia založené na regionálnych tradíciách, zmysel dávajú. Prispievajú k rôznorodosti názorov v Aliancii. Väčšinou je to tak, že i v NATO je potrebné na presadenie niektorých postojov a názorov získať spojencov, takže menšie krajiny majú tendenciu zohnať na podporu svojich názorov niektoré spriaznené duše. Krajiny V4 vzhľadom na to, že majú mnoho spoločných záujmov, bývajú v takejto pozícii

„Slovensko je všade tam, kde sa s ním počíta, kde má byť.“

spoločne. V jednotlivých prípadoch môžu pribrať aj ďalších partnerov a ľahšie presadzovať svoje záujmy. Prispieva to k bohatosti diskusie a názorov.

A vaše vnímanie Ozbrojených síl SR?

Vzhľadom na trvalú pozornosť, ktorá je zo strany Slovenska venovaná príspevkom do aliančných operácií a ďalších aktivít NATO, je Slovensko vnímané ako spoľahlivý partner. Je všade tam, kde sa s ním počíta, kde má byť. Samozrejme, Slovenská republika je vysoko hodnotená aj preto, lebo je v skupine štátov, ktoré sa teraz snažia zvrátiť trend výdavkov na obranu. Zastavilo pokles, začalo vydávať na obranu viac, ale predovšetkým sa v rámci prideleného balíka financií zameriava na investície a modernizáciu ozbrojených síl. To je dosť podstatná informácia. Myslím si, že v tomto ohľade nastavilo Slovensko správny kurz.

Kedže ste väčšinu svojej vojenskej kariéry pôsobili v silách špeciálneho určenia, aké hlavné úlohy stoja pred touto súčasťou ozbrojených síl?

Špeciálne sily sa významne zviditeľnili a ich význam vzrástol s nástupom fenoménu hybridnej vojny. Taktiež operácie v oblastiach ako Afganistan, Sýria či Irak jasne dokázali, že sily pre špeciálne určenie sú veľmi dôležité, a to nielen z pohľadu, aký možno poznať z hollywoodskych filmov – teda ako superhrdinovia – ale najmä vďaka špeciálnym schopnostiam a spôsobilostiam ich príslušníkov. Zvyčajne dobre

ovládajú jazyk, trávia veľa času prípravou a výcvikom so zameraním na kultúrne rozdiely, oveľa hlbšie poznajú miestne špecifiká. Ak si vezmeme tri hlavné úlohy špeciálnych síl, z ktorých dve sa týkajú prieskumu a boja, tá tretia, ktorou je vojenská pomoc, sa stáva čoraz dôležitejšou. Väčšinou totiž ide o výcvik miestnych síl, čo je aj práca slovenských špeciálov v Resolute Support. Iste všetci uznáme, že pomoc miestnym silám s cieľom umožniť im, aby dokázali riešiť svoje vlastné problémy sami v súlade so svojimi vlastnými princípmi a záujmami, je vždy lepšia, trvácnejšia a tiež i lacnejšia, než vybojovať vojnu a potom krajinu opustiť.

Mohli by ste komentovať ďalšie pôsobenie Aliancie v operácii Resolute Support?

Bude pokračovať. Štáty Aliancie si uvedomujú, že záväzok, ktorý sme prijali pre Afganistan, nemôžeme teraz pred záverom ukončiť. Afganské ozbrojené sily majú ešte veľa problémov, potrebujú našu podporu. Ešte potrebujú nejaký čas a našu trpezlivosť, aby sa dokázali vyrovnáť s vlastnou obranou samy. Zatiaľ to bez našej pomoci nie sú schopné. Aj vzhľadom na straty na životoch, ktoré sme počas pôsobenia v Afganistane utrpeli, ako aj po nemalých investíciách, ktoré sme do Afganistanu vložili, by nebolo múdre Afganistan teraz opustiť a nechať ho „v kaši“. Takže v tomto zmysle pokračujú rokovania o prítomnosti a ďalšom pôsobení aliančných krajín v Afganistane.

Pán generál, na záver trochu s úsmevom aj osobná otázka. Mnohým vojakom sa aj vzhľadom na časté odlúčenie, na nasadenie v misiách, pobyty v zahraničných kurzoch či samotný výcvik rozpadajú manželstvá. Vaše manželstvo však všetky tieto nároky, ktoré na vás kladlo vojenské povolanie, zvládlo. A to ste sa ženili ako mladý vojak, pričom vojenskú uniformu vtedy obliekala tiež vaša manželka. Máte radu?

Nuž, netrúfam si poslúžiť ako manželská poradňa (smiech). V tomto ohľade má každý svoj recept. Myslím si, že je nevyhnutné, aby si všetci vojaci a ich partnerky uvedomovali, že vojenské povolanie, bohužiaľ, prináša veľa problémov. Jedným z nich je odlúčenie. Na druhej strane, je to práca, ktorá prináša ľuďom často uspokojenie. Najmä ak ich práca je pre nich uspokojením v tom zmysle, že robia niečo pre druhých – a tak je to postavené na niečom hlbšom. Jediné, čo by som mohol odporučiť, je veľká dávka trpezlivosti a tolerancie. Zároveň vytváranie prostredia jeden pre druhého, v ktorom nebude miesto na výčitky a zdôrazňovanie negatív vojenskej práce, ale namiesto toho bude vo vojenských rodinách práve tá vzájomná podpora.

Text: Pavol Vitko
Foto: Ivan Kelement

Medzinárodný veľtrh
obrannej techniky

IDEB 2016

Minister obrany SR Peter Gajdoš 10. mája v Bratislave slávnostne otvoril medzinárodný veľtrh obrannej techniky IDEB 2016. „Som rád, že som mohol prvýkrát v pozícii ministra otvoriť túto výstavu a privítať všetkých vystavovateľov. Aj toto je jeden zo spôsobov, akým chceme podporiť domácich výrobcov slovenského obranného a zbrojárskeho priemyslu, k čomu sme sa zaviazali v Programovom vyhlásení vlády SR,“ povedal.

Na veľtrhu IDEB má slovenskú premiéru ľahká kolesová vezená húfnica EVA a ťažký pásový delostrelecký systém DIANA. „Je to ukážka spolupráce medzi slovenským a poľským priemyslom. Bol by som rád, aby sa nám podarilo Ozbrojené sily SR modernizovať aj tým, čo môžete vidieť na výstave počas týchto troch dní. Som presvedčený o tom, že občania Slovenskej republiky si zaslúžia zodpovedne vycvičené a pripravené ozbrojené sily s dobrou výzbrojou a modernou technikou, ktoré budú kompatibilné s ostatnými krajinami členských štátov NATO a EÚ,“ uviedol šéf rezortu obrany Gajdoš. Výrobcom systémov DIANA a EVA je skupina firiem DMD GROUP, a. s., z Dubnice nad Váhom, ktorej stopercentným akcionárom je od júla minulého roka ministerstvo obrany.

O európskej spolupráci

Minister obrany SR Peter Gajdoš sa v rámci veľtrhu obrannej techniky IDEB 2016 stretol aj s výkonným riaditeľom Európskej obrannej agentúry (EDA) Jorge Domecquom. Hovorili spolu o možnostiach spolu-

práce, ale aj o slovenskom predsedníctve v Rade Európskej únie. „Slovensko zvažuje účasť na niektorých projektoch Európskej obrannej agentúry. V súčasnosti vyhodnocujeme informácie o možnom zapojení,“ povedal šéf rezortu obrany.

Ozveny GLOBSEC-u

Tri hlavy štátov, desiatky ministrov a diplomatov či stovky analytikov z vyše 70 krajín zavítali v apríli na 11. ročník konferencie GLOBSEC.

Podľa odhadu organizátorov sa v jeho rámci uskutočnilo viac ako 140 vzájomných stretnutí či rokovaní vysokopostavených politikov a osobností z bezpečnostnej komunity. Napríklad minister obrany SR Peter Gajdoš rokoval so zástupcom generálneho tajomníka NATO Alexandrom Vershbowom, predsedom

vojenského výboru NATO armádnym generálom Petrom Pavlom, s českým ministrom obrany Martinom Stropnickým, s nemeckou ministerkou obrany Ursulou von der Leyen, s maďarským rezortným partnerom Istvánom Simicskóm, gruzínskou ministerkou obrany Tinatin Khidasheliou, ako aj s osobným priateľom generálom Johnom R. Allenom, jedným z najvýznamnejších bývalých spojeneckých veliteľov v Afganistane.

Viac bojaschopných záloh

Na GLOBSEC-u bolo akreditovaných vyše dvesto novinárov zo 70 redakcií. Vráťane prestížnych The Economist, The Guardian, Euronews, Thomson Reuters, Politico alebo Financial Times.

Výkonného riaditeľa EDA minister informoval aj o pripravách Slovenskej republiky na predsedníctvo v Rade Európskej únie a aj o podujatiach, ktoré budú jeho súčasťou. Taktiež mu predstavil spoločné projekty krajín V4. „Aktuálne je to predovšetkým spoločná bojová skupina, ale dlhodobo je naša spolupráca na vynikajúcej úrovni napríklad aj v rámci spoločných cvičení,“ povedal šéf rezortu obrany.

152 vystavovateľov, 20 krajín

Obrnené transportéry, tanky, detektory výbušnín, bojové a prieskumné vozidlá, pancierové nákladné automobily, húfnice, ale aj široká ponuka ručných zbraní, streliva, najmodernejšie komunikačné a IT prostriedky, mobilné kontajnery, letecké trénažéry, strelnice, výstroj vojaka a ďalší vojenský i policajný materiál boli súčasťou medzinárodného veľtrhu obrannej techniky IDEB, ktorého 6. ročník sa uskutočnil od 10. do 12. mája v bratislavskej Inchebe. Veľtrh priniesol nielen prehľad najmodernejšej obrannej techniky, ale vytvoril aj priestor na diskusiu, výmenu názorov a hľadanie riešení v oblasti obrany a zahraničnej politiky. Na ploche 24 000 m² sa predstavilo 152 vystavovateľov z 20 štátov: Slovensko, Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česko, Fínsko, Francúzsko, Holandsko, Izrael, Maďarsko, Ne-

mecko, Poľsko, Rakúsko, Rusko, Spojené štáty americké, Švajčiarsko, Švédsko, Turecko, Ukrajina, Veľká Británia.

Hľadanie nových riešení

Veľtrh IDEB, ktorý sa koná raz za dva roky, patrí k najvýznamnejším podujatiam v oblasti obrany v stredoeurópskom regióne. Aktuálny ročník pripadol na obdobie, ktoré sa v súvislosti so zmenenou globálnou bezpečnostnou situáciou a zvýšenou hrozbou teroristických útokov vyznačuje hľadaním nových, účinných riešení na udržanie bezpečnosti. Význam tohtoročného IDEB-u zdôraznilo nadchádzajúce historicky prvé predsedníctvo SR v Rade Európskej únie.

Kam sa za posledné obdobie posunul vývoj v oblasti vojenskej techniky, na veľtrhu ukázali viaceré novinky. Svetovú premiéru mal obrnený transportér ALIGATOR 4x4 MASTER II, pri ktorého výrobe bol dôraz na zapojenie čo najväčšieho podielu slovenských produkčných firiem. Ďalšie vystavené obrnené vozidlo TIGER sa okrem iného požíva v rámci ministerstva obrany ako dopravný prostriedok pre silu špeciálneho určenia a prieskumné jednotky. Slovenskú premiéru mali produkty domáceho obranného priemyslu, húfnica EVA („mladšia sestra“ samohybnej kanónovej húfnice ZUZANA 2) a pásová verzia delostreleckej techniky DIANA ako výsledok poľsko-slovenskej spolupráce v oblasti obranného priemyslu. Veľtrh ponúkol aj techniku na zaistenie informačnej bezpečnosti, ako sú mikrodetektor rádiových ploštic, mikrodiktáfon (vo veľkosti kancelárskej spinky), komplexnú ochranu proti odpočúvaniu, súkromný vysielateľ GSM signálu a ďalšie. Najlepšie exponáty

prihlásené do súťaže získali titul Grand Prix IDEB 2016.

Veda, zábava i šport

Aktuálne témy v oblasti obrany podporil tematický odborný program. Počas veľtrhu sa uskutočnila 6. medzinárodná vedecká konferencia o vojenských a špeciálnych technológiách. IDEB doplnili aj dynamické ukážky Ozbrojených síl SR: presun patroly, sebaobrana, zadržanie páchateľa služobným psom a ochrana osôb v konfliktnom priestore. Uskutočnilo sa aj stretnutie verejnosti s vojenskými športovcami, ktorí úspešne reprezentujú Slovensko v zahraničí – Anastasiou Kuzminovou, Matejom Tóthom a Adamom Žampom. Atmosféru veľtrhu spetrovali Vojenská hudba OS SR, Čestná stráž OS SR a Vojenský umelecký súbor Ondráš z Českej republiky. Foto: Ivan Kelement

Pripravili stovky rozhovorov. Obrane poskytol interview predseda vojenského výboru NATO armádny generál Petr Pavel (na stranách 6 a 7). No nielen on. Zhovárali sme sa aj s ministrom obrany Českej republiky Martinom Stropnickým. Aj vzhľadom na to, že náš rezort v tom čase vkladal do Programového vyhlásenia vlády pasáž o tom, že „vláda bude naďalej podporovať

opatrenia vedúce ku skvalitneniu pripravenosti záloh ozbrojených síl,“ spýtali sme sa ministra Stropnického práve na túto oblasť. „Budovanie záloh je veľká téma. Musím povedať, že sme jej v uplynulom období venovali veľkú pozornosť. Aby sme sa pohli z miesta, aktualizovali sme niektoré zákony. Ved' muži, ktorí ešte absolvovali vojenskú službu povinne, majú dnes viac ako 35 rokov,“ povedal M. Stropnický. Pokračoval: „Zriadili sme aktívne zálohy, no momentálne je počet našich aktívnych vojakov záložníkov tisíc dvesto – a to je málo. Máme ambíciu dostať sa na päťtisíc.“ Avizoval: „Chceme im postupne zlepšiť podmienky. Znamená to, že dostávajú ročne automaticky vyšší príspevok za to, že sú ochotní cvičiť. Keď sú na cvičení, dostá-

Nosič plátov Démon

MAN TGS 41.440
8x8 BB TT-30MIL

Ocenené exponáty

Na Veľtrhu obrannej techniky IDEB 2016 v Bratislave ocenila odborná porota spomedzi prihlásených najlepšie exponáty.

V kategórii Systémy C412 získal Prix IDEB širokopásmový rádiový smerovač B2R spoločnosti Aliter Technologies, a. s., Slovenská republika. Podľa vyjadrenia poroty najmä za technické riešenie a variabilitu použitia pri vytváraní vysokorychlostnej taktickej mobilnej rádiovkej infraštruktúry prostredníctvom MANET rádiovkej siete umožňujúcej prenos dát, videa a hlasu. B2R je postavený na báze zodolnených hardvérových technológií spĺňajúcich štandardy MIL-STD, s určením na používanie v náročných klimatických a poveternostných podmienkach. Vlastnosti dynamického smerovania a schopnosti okamžitého presmerovania dát pri zmenách topológie siete predurčuje B2R ako ideálne riešenie na vytváranie komunikačného prostredia a nasadzovanie systémov C4ISR vo vysoko mobilných vojenských taktických jednotkách.

V kategórii Zabezpečenie a ochrana osôb získal Prix IDEB nosič plátov DÉMON českej spoločnosti FENIX protector, s. r. o. V tomto prípade porota ocenila za vádzanie a používanie nových technológií. Nosič plátov je ľahký nízko profilový, vyrobený z vrstvenej laserovo vyrezávanej Cordury 550 RS. Je výsledkom niekoľko-ročného vývoja základnej vrstvenej tkaniny a aj testovania v bojových podmien-

kach. Ide o extrémne ľahký nízko profilový nosič plátov. Do súpravy patrí tiež súprava laserovo vyrezávaných sumiek z rovnakého materiálu. Technológia laserového vyrezávania umožňuje výrobu taktických nosičov a sumiek bez použitia popruhovej väzby. Zachované sú všetky výhody výrobkov s popruhovou väzbou. Absencia popruhov oveľa lepšie maskuje výrobok v bojových podmienkach.

V kategórii Tanky, vozidlá a dopravné prostriedky získal Prix IDEB vystavovateľ TANAX TRUCKS, a. s., Slovenská republika za vozidlo MAN TGS 41.440 8x8 BB TT-30MIL. Porotu oslovilo technické prevedenie a viacúčelové použitie autožeriaru na manipuláciu s ťažkými bremenami, logistické práce alebo odtarasovacie práce. Mobilný žeriav má vďaka riešeniu podvozka s dobrým pružením dlhými parabolickými pružinami a torzným stabilizátorom, hydraulickým tlmičom, vysokú priechodnosť terénom. Skriňový teleskopický výložník má vo vysunutej polohe dĺžku 26 metrov. Maximálna nosnosť bez priehradového výložníka je 30 ton. Vozidlo je určené na prácu v klimatickom pásme v rozsahu teplôt od -30 do +50 stupňov Celzia.

V kategórii Systémy velenia, spojenia a prieskumu získal Grand Prix IDEB 2016

VÝVOJ MARTIN, a. s., Slovenská republika za Command Shelter (COS) - veliteľský kontajner. Odborná porota ocenila predovšetkým flexibilitu použitia v rôznych podmienkach a situáciách od krízových, živelných pohrôm až po použitie pri humanitárnych nasadeniach. Veliteľský kontajner je konštruovaný ako nezávislé veliteľské stanovište s možnosťou pripojenia

Command Shelter (COS)
- veliteľský kontajner

vajú finančnú odmenu, ktorá zodpovedá ich zaradeniu v rámci výcviku. Za tú prácu, čo robí profesionálny vojak, dostane rovnakú mzdu aj záložník. Ale nielen to. Vieme, že boli problémy s uvoľňovaním z práce. Zamestnávateľ dostane tiež refundáciu toho, že si musí najať niekoho iného na prácu nášho záložného vojaka, no zároveň chceme, aby mu držal pracovné miesto. Je to viacero opatrení.“ Minister Stropnický napríklad spomenul, že aktívni záložní vojaci „nafasujú“ svoje oblečenie a svoju výbroj. Bude uložená na ich meno, takže k nej budú mať osobný vzťah. „Chceme zvýšiť počty bojaschopných ľudí a chceme z aktívnych záloh urobiť riadnu súčasť armády,“ zdôraznil Stropnický.

balistickej ochrany. Martinská firma ponúka kontajnery aj v ďalších aplikáciách ako napr. telekomunikačné centrá, záložné zdroje elektrickej energie, radiácie a veliteľské pracoviská, vysunuté pracoviská firiem a montážne a záchranárske pracoviská. Jej výrobky sa veľmi dobre osvedčili aj v podmienkach švédskej armády.

V kategórii Zbrane a munícia získal Grand Prix 2016 EVPÚ, a. s., Slovenská republika za diaľkovo ovládanú zbraňovú stanicu GLADIUS DUAL. Porota ocenila predovšetkým technické a konštrukčné prevedenie, bezpečné a jednoduché ovládanie a variabilnosť použitia zbraní. Zbraňová stanica ponúka rôzne alternatívy lafetácie zbraní: guľometov kalibru 12,7 mm alebo 7,62 mm buď v NATO, alebo „tzv. ruskom“ kalibri. Ale aj granátometu AGS. Tým je zabezpečené efektívne riešenie zbraňovej nadstavby na akúkoľvek pásovú alebo kolesovú platformu. Pozorovací a zameriavací systém so samostatnou eleváciou prináša možnosť elektronickej rektifikácie zbrane a zohľadnenie balistiky pri streľbe. Presný pohyb zbraňovej stanice v azimute a v elevácii zabezpečujú novo inštalované priame pohony. Gladius Dual disponuje polohovým manipulátorom typu U s gyroskopickou stabilizáciou.

V kategórii Tanky, vozidlá a dopravné prostriedky získal Grand Prix 2016 KERAMETAL, s. r. o., Slovenská republika

za ľahké obrnené vozidlo ALIGATOR 4×4 MASTER II. Odbornú porotu oslovilo jeho technické riešenie. Obrnený transportér poskytuje užívateľovi možnosť integrácie akejkoľvek vhodnej zbraňovej nadstavby na vozidlo s hmotnosťou do 500 kg, osádke zabezpečuje balistickú, radiačnú, biologickú a chemickú ochranu, prekonáva vodné prekážky do výšky 150 cm. Vozidlo je predurčené pre užívateľov v rezorte obrany. Napríklad v jednotkách rýchleho nasadenia, vo Vojenskej polícii, ale aj v špeciálnych policajných jednotkách. Obrnený transportér vyniká mohutnosťou

(celková hmotnosť vozidla do 12 000 kg), nosnosťou (3 130 kg), rýchlosťou (130 km/h, v prípade potreby až do 145 km/h), schopnosťou prekonávať terénne prekážky, brodiť do celkovej výšky 1,5 m bez prípravy a vďaka predpripravenej možnosti obojživelného režimu prekonávať aj vodné prekážky. Korba poskytuje osádke balistickú, chemickú, radiačnú, biologickú aj protipožiarnu ochranu. Veľké hliníkové kolesá (20'), úplne nové podvozkové riešenie a zabudovaná V konštrukcia spodku vozidla poskytuje ochranu proti mínám a nástražným systémom. Vozidlo má celkom nový podvozok. Disponuje efektívnym dofukovacím zariadením, novým elektronickým a diagnostickým systémom CAN BUS, veľkým čelným sklom, protimínovými sedačkami, vnútorným usporiadaním, ktoré umožňuje prepravu až 9 členov osádky a mohutnú výbavu. Vozidlo je pripravené na plnenie náročných úloh a taktických misií velenia, pozorovania, boja a prieskumu.

Text: Jozef Žiak

Foto: autor, archív ocenených firiem

B2R širokopásmový rádiový smerovač

Informačná vojna

Na GLOBSEC-u bola významnou témou aj informačná vojna. Minister obrany Stropnický avizoval, že v tejto oblasti je nevyhnutné robiť viacero činností simultánne. Súčasťou stratégie je aj zvyšovanie informovanosti verejnosti o činnosti armády. „Rokujeme s verejnoprávnou televíziou, aby armáda mala svoj periodický program. Vyzerá to tak, že od januára budúceho roka to bude raz za týždeň v sobotu. Nemôže to však byť niečo ako napríklad bývalý federálny Azimut, nesmie to byť nuda, ale bude to akčné a dynamické, aby sme zaujali najmä mladých ľudí“ zdôraznil český minister. Tu možno porovnať, že na Slovensku sa podarilo vo verejnoprávnej televízii udržať reláciu Profesionál, ktorá má týždennú periodicitu.

„Sme súčasťou Európskej únie a Aliancie, pričom sme svedkami úsilia o degradáciu demokratických hodnôt s tým, že autoritatívne režimy dokážu vyriešiť naše problémy efektívnejšie“, pripomenul minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslav Lajčák. Pokračoval: „Je tu úsilie viacerých nesyntémových hráčov, ktorí prostredníctvom informačných kanálov odmietajú náš systém a presviedčajú ľudí, aby nasledovali ich, lebo ich riešenia sú lepšie. Je to vojna? Nie je to vojna? Určite je to hodnotový súboj, je to konflikt a treba byť naň adekvátne pripravený.“ Na otázku ako sa náš rezort vyrovnáva s informačnou vojnou, odpovedal na GLOBSEC-u aj minister obrany Peter Gajdoš: „Sú to asymetrické ohrozenia a v novej bezpečnostnej,

Nová bohyňa medzi húfnicami

Na medzinárodnom veľtrhu obrannej techniky IDEB 2016 mali slovenskú premiéru aj vezená húfnica Eva a samohybná pásová húfnica Diana. Tá druhá je po kolesovom bojovom vozidle pechoty Scipio (Rosomak) ďalším príkladom spolupráce slovenského a poľského obranného priemyslu.

Technické údaje

Dĺžka: 11 800 mm
Šírka: 3 500 mm
Výška: 3 690 mm
Výška s guľometom: 4 250 mm
Bojová hmotnosť: 50 t
Výkon motora: 625 kW
Rýchlosť: 60 km/h
Zdolávanie svahu: 25°
Bočný svah: 20°
Prekonávanie vertikálnych prekážok: 0,8 m
Prekonávanie zákopov: 2,5 m
Brodenie: 1,0 m
Výzbroj: 155 mm húfnica
Sekundárna výzbroj: 12,7 mm guľomet
8 vrhačov zadymovacích granátov kalibru 81 mm

V prípade Diany spolupracovali spoločnosť Konštrukta-Defence a poľská firma Bumar-Łabędy. Poľská strana dodala pásový podvozok UPG-NG. Skratka v preklade znamená univerzálny pásový podvozok novej generácie. Ten využíva časti podvozka tanku PT-91 Twardy, ktorý v Poľsku vznikol vývojom z T-72.

Oproti PT-91 je podvozok UPG-NG predĺžený, preto má jeden pár pojazdových kolies navyše – spolu ich je na každej strane sedem. Najväčšou zmenou je však premiestnenie motora zo zadnej do prednej časti vozidla. Vodič sedí v ľavej prednej časti vozidla a motor je v pravej časti vedľa neho. Pohonná jednotka PZL-Wola S-12U je dvanásťvalec s výkonom 625 kW (850 koní). Vozidlo s ním dosahuje rýchlosť 60 km/h na cestách s pevným povrchom.

Nový motor?

V prípade sériovej výroby však bude mať Diana s najväčšou pravdepodobnosťou iný motor. Firma PZL-Wola sa totiž dostala do problémov a je v likvidácii. Výrobca Bumar-Łabędy preto hľadá pre svoj podvozok UPG-NG nového dodávateľa motorov. Výber zrejme padne na nemeckú firmu MTU a jej produkt MTU-881 KA 500. Ostatne, o tomto dieselovom motore uvažoval Bumar už na začiatku vývoja UPG-NG. Má totiž vyšší výkon – 736 kW (1 000 koní).

Trup je pozváraný z plechov z pancierovej ocele. Spodná časť má hrúbku 13 mm, predné, zadné i bočné plechy hrúbku 20 mm. V dvojitém dne sú nádrže paliva s objemom 800 litrov. Diana má dojazd 650 km. Vodič ju ovláda klasickým volantom s hydraulickým prenosom riadenia. Prevodovka má sedem stupňov pre jazdu vpred a jeden pre jazdu vzad.

Dobrá strelkyňa

Diana bola rímska bohyňa lovu, a teda musela dobre strieľať. Preto je najdôležitejšou časťou nového systému veža, ktorú dodala slovenská Konštrukta-Defence. Ide o plne vyskúšaný výrobok, ktorý je prevzatý z kolesovej húfnice Zuzana 2. Presunutím motora dopredu sa vytvoril priestor na umiestnenie veže v zadnej časti vozidla. Veža je vyvinutá podľa memoranda štátov NATO o štandardizácii prvkov 155 mm húfnic a munície. Cieľom memoranda je zjednotiť delostreleckú techniku tak, aby jednotky rôznych štátov s rôznou výzbro-

obrannej a vojenskej stratégii, ako aj v revízii Bielej knihy sa táto oblasť bude musieť objaviť. Samozrejme, v rezorte sa ňou zaoberáme už teraz.“ V informačnej vojne zohrali v uplynulých rokoch výraznú úlohu aj úniky štátom utajovaných informácií, a to aj vo vojenskej oblasti. Predvlani, ako aj tento rok, sa uvedenej oblasti na GLOBSEC-u venoval bývalý minister pre vnútornú bezpečnosť USA Michael Chertoff. Pre Obranu povedal: „Problém nastáva vtedy, keď k úniku informácií dochádza vinou ľudí zvnútra organizácie, alebo keď prichádza k hackerským útokom zvonka. Problém s hackermi sa dá riešiť počítačovou bezpečnosťou, aby ste boli schopní ochrániť svoje siete a dáta. No a ľudí, ktorí pre vás pracujú, musíte vzdelá-

Mieri na tretí svet

Posádku Diany tvoria štyria členovia. Pancier ich chráni pred strelami menšieho kalibru a črepinami delostreleckých granátov. Bezpečnosť zvyšuje aj automatický hasiaci systém a ochrana pred účinkami zbraní hromadného ničenia. Okrem hlavnej zbrane môže Diana niesť na streche veže aj doplnkový guľomet kalibru 12,7 mm. Hmotnosť Diany je 50 ton, z toho hmotnosť samotného podvozka UPG-MG je 32 ton.

Vzorový kus Diany začal už vlni na jeseň prechádzať streleckými skúškami v Lieskovci a na Záhorí. Strelal pri nich s odmerom veže 0° (hlaveň mieri dopredu v smere jazdy), 90° (hlaveň mieri kolmo do boku) aj 180° (hlaveň mieri dozadu). Námer hlavne je od -3,5° do 75°.

Vozidlo ponúka vysokú mieru mobility, rýchly prechod do streleckej pozície a z nej, veľký dosah a presnosť. Výrobca verí, že Diana by sa mohla uplatniť minimálne na trhoch tretieho sveta.

Autor: Miroslav Barič

Foto: autor, Konštrukta-Defence

jou mohli medzi sebou spolupracovať a používať napríklad rovnakú muníciu.

V Diane je použitá húfnica kalibru 155 mm s dĺžkou hlavne 52 kalibrov, čo znamená, že hlaveň je dlhá 8,06 m. Zbraň je schopná priamej i nepriamej streľby. Pri priamej paľbe na cieľ využíva zameriavací systém pozostávajúci z televíznej kamery, termovízie a laserového diaľkometra. Na nepriamu paľbu je na veži inerciálny navigačný systém a radar na meranie ústovej rýchlosti. Palubný strelecký počítač pracuje s digitálnymi mapami.

Munícia je uložená v dopravníkoch, ktorých kapacita je 40 striel a 40 prachových náplní. Tie sú pripravené na okamžitú streľbu. Podľa rôznych údajov viez Diana

ďalších 22 až 40 kusov munície na korbe. Dopravník je univerzálny pre všetky v súčasnosti zavedené strely a prachové náplne. Možno doň umiestniť strely s dĺžkou až 1 000 mm. Nabíjanie je automatické, rovnako možno automaticky nastavovať časovače elektronických zapaľovačov.

Diana je schopná pri automatickom móde vystreliť na cieľ až 5 striel počas prvej minúty a celkovo 13 počas prvých troch minút. Pri manuálnom móde je rýchlosť streľby dve rany za minútu. Maximálny dosah pri nepriamej streľbe prevyšuje 41 km, minimálny je 5 km. Húfnica je tiež schopná sekvenčnej streľby, čo znamená, že pri palebnom prepade vystrelí viacero granátov tak, aby na cieľ dopadli naraz.

vať, trénovať a vychovávať k lojalite. Treba to robiť tak, aby rozumeli, že vynášanie informácií nie je vhodný spôsob, ako sa napríklad vyrovnáť s vlastným nesúhlasom.“ Michael Chertoff spolu s bývalým šéfom nemeckej spolkovéj tajnej služby BND zároveň avizovali nevyhnutnosť lepšej výmeny spravodajských informácií. „V USA sme po 11. septembri 2001 prijali tvrdé kroky. Zistili sme, že služby neboli integrované a výmena informácií nebola dostatočná,“ uviedol Chertoff s tým, že výsledkom bolo vytvorenie platformy, vďaka ktorej zmarili mnoho pokusov o teroristický útok. Možno dodať, že novým projektom bratislavskej konferencie je aj iniciatíva „GLOBSEC Intelligence Reform Initiative“, ktorá pripravuje sériu od-

porúčaní na zlepšenie bezpečnostnej a spravodajskej politiky v Európe. Vede ju práve M. Chertoff.

Samozrejme, bezpečnostných tém bolo na GLOBSEC-u analyzovaných oveľa viac. No ako oceniť štátny tajomník MO SR Ivan Máčovský: „Podobné konferencie sú mimoriadne dôležité pre lepšie pochopenie otázok vývoja obranného a bezpečnostného prostredia v Európe a vo svete. Môže nás len tešiť, že bratislavský GLOBSEC patrí spomedzi nich k tým najdôležitejším.“

Text: Pavol Vitko

Foto: Ivan Kelement, GLOBSEC

Návšteva raketovej brigády

Minister obrany Peter Gajdoš 27. apríla navštívil spolu s prezidentom Andrejom Kiskom protiletadlovú raketovú brigádu v Nitre. Pozreli si dynamické ukážky a techniku, ktorú má brigáda vo výzbroji. „Spôsobilosti, ktoré má v rámci ozbrojených síl protiletadlová raketová brigáda, sú z hľadiska ochrany Slovenskej republiky a zabezpečenia bojovej činnosti nezastupiteľné. Aj preto urobím maximum, aby jej príslušníci mali v budúcnosti viac taktických cvičení v súčinnosti s pozemnými silami a podľa možností a dostupných zdrojov aj viac ostrých strelieb,“ povedal minister. Prezidenta Slovenskej republiky v protiletadlovej raketovej brigáde v Nitre sprevádzal prvý zástupca náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR genmjr. Pavel Macko.

Foto: Michal Psota

Deň víťazstva nad fašizmom

Príslušníci Ozbrojených síl SR a zamestnanci rezortu obrany si 9. mája v priestoroch Klubu MO SR pripomenuli 71. výročie Dňa víťazstva nad fašizmom slávnostným zhromaždením. „Sloboda a mier nie sú ani dnes samozrejmosťou. Musíme si ich naďalej chrániť a predovšetkým vážiť. Svet stále ničia vojny, konflikty, neznášanlivosť, ale aj novodobé hrozby ako terorizmus, extrémizmus alebo migračná kríza. Dôkazom je 17 000 príslušníkov Ozbrojených síl SR, ktorí sa doteraz vystriedali v zahraničných operáciách a misiách. Ak chceme aj naďalej žiť v bezpečnej krajine, musí byť obrana štátu našou absolútnou prioritou,“ zdôraznil minister obrany SR Peter Gajdoš. Pri príležitosti 71. výročia Dňa víťazstva nad fašizmom na zhromaždení prečítali rozkaz prezidenta SR, ktorý je zároveň hlavným veliteľom Ozbrojených síl SR a udelili vojenské medaily a odznaky.

Foto: Ivan Kelement

Nové generálske hviezdy

Prezident Slovenskej republiky a hlavný veliteľ Ozbrojených síl SR Andrej Kiska vymenoval 19. apríla dvoch nových brigádnych generálov Ozbrojených síl SR a troch dôstojníkov povýšil do hodnosti generálmajor. „Generálska hviezda je ocenenie vašej dlhoročnej práce. Nepochybujem, že tá, ktorá vám dnes pribudla, bude pre vás motiváciou, aby ste v rámci ozbrojených síl plnili úlohy tak, ako doteraz, najlepšie ako viete,“ zdôraznil minister obrany Peter Gajdoš. Poďakoval aj rodinám za celoživotnú podporu ich blízkych. Do hodnosti generálmajor boli povýšení veliteľ Pozemných síl OS SR Ondřej Novosad, veliteľ Vzdušných síl OS SR Miroslav Korba a riaditeľ Vojenského spravodajstva Ján Balcár. Do hodnosti brigádny generál boli vymenovaní náčelník Štábu strategického plánovania Generálneho štábu OS SR Ivan Pach a náčelník Vojenskej kancelárie prezidenta SR Vladimír Šimko. Za všetkých poďakoval novovymenovaný brigádny generál Ivan Pach.

Minister predstavil priority

Minister obrany SR Peter Gajdoš sa 23. apríla v Beladiciach stretol so zástupcami obrannej a bezpečnostnej komunity a predstavil im priority rezortu obrany na nasledujúce štyri roky. Zdôraznil, že má záujem na vytvorení čo najširšej politickej a spoločenskej dohody o dlhodobých prioritách obrany štátu. Vyzval mimovládne organizácie, aby sa angažovali v približovaní tém obrany štátu bežnému občanovi, vytvárali platformu na stretávanie a diskusiu predstaviteľov koalície, opozície a príslušníkov odbornej komunity. Základnou prioritou vedenia rezortu obrany je zvyšovanie obranyschopnosti Slovenskej republiky. Kľúčovou úlohou je transformácia ozbrojených síl s dôrazom na cíelenú a dlhodobo udržateľnú modernizáciu výzbroje a techniky. Vyváženosť treba dosiahnuť aj medzi modernizáciou a výcvikom vojakov. Na stretnutí v Beladiciach sa zúčastnili aj štátny tajomník Ivan Máčovský a 1. zástupca náčelníka Generálneho štábu OS SR genmjr. Pavel Macko.

Ocenenie víťazov Locked Shields

Minister obrany Peter Gajdoš ocenil 28. apríla členov slovenského tímu z medzinárodného kybernetického cvičenia Locked Shields 2016, ktorí zdolali najlepšie tímy z 26 krajín sveta. Šesťnásť príslušníkov OS SR prevzalo ďakovné listy. Minister zdôraznil, že problematika kybernetickej bezpečnosti patrí medzi bezpečnostné priority: „Som rád, že naši vojaci ukazujú cestu vpred.“ Osobitne ocenil prácu poručíka Bohumila Červenku za vytvorenie špeciálneho obranného softvéru, ktorý významne napomohol k víťazstvu slovenského tímu. Cvičenie Locked Shields organizovalo Centrum výnimočnosti NATO Cooperative Cyber Defence. Organizátori cvičenia boli sústredení v Tallinne a ostatné tímy sa do cvičenia zapájali zo svojich pracovísk v rámci vlastných krajín.

Stretnutie pri hraniciach

V dňoch 11. a 12. mája sa v Brezovej pod Bradlom uskutočnilo pravidelné každoročné prihraničné stretnutie delegácií generálnych štábov OS SR a AČR. Generál Milan Maxim rokoval s armádnym generálom Jozefom Bečvárom o podpore a účasti AČR na jesennom cvičení Slovenský štít 2016, o možnostiach riešenia realizácie vojenských opráv v spoločnej kooperácii a o pôsobení v medzinárodných misiách a operáciách. Zhodli sa na potrebe konsolidácie postoja k otázkam nastoleným pred summitom NATO vo Varšave a pred stretnutím náčelníkov generálnych štábov krajín V4. Na stretnutí slávnostne podpísali Koncepciu spolupráce pozemných síl Armády Českej republiky a Ozbrojených síl Slovenskej republiky. Na záver stretnutia obe delegácie položili veniec k mohyle generála M. R. Štefánika na Bradle.

Veriť – milovať – pracovať!

Minister obrany Peter Gajdoš si spolu s prezidentom SR Andrejom Kiskom uctil 3. mája pamiatku generála Milana Rastislava Štefánika v Ivanke pri Dunaji pri príležitosti 97. výročia jeho tragickej smrti.

„Vosobe generála Štefánika sme ako národ mali mimoriadne vlastenecky cítiaceho človeka, pre ktorého bola sloboda a samostatnosť Slovákov hlavnými cieľmi,“ povedal minister obrany. Pripomenul, že čas nijako neubral na hodnote jeho posolstva Veriť – milovať – pracovať! „Aj dnes by sa ním mali riadiť všetci príslušníci Ozbroyených síl Slovenskej republiky a pretaviť toto posolstvo do svojho konania v prospech Slovenska,“ zdôraznil.

Minister ocenil, že na pietnej spomienke sa zúčastnilo veľa detí a mladých ľudí. „Je potrebné veľmi jasne podporiť myšlienky, ktoré nás vedú k pochopeniu a prehĺbeniu vlastenectva, no aj potláčať tie, ktoré podporujú extrémizmus v akejkoľvek forme,“ zdôraznil.

„Slovensko bude napredovať, ak si naďalej budeme pripomínať a aj realizovať hodnoty a myšlienky, ktoré boli blízke generálovi Štefánikovi,“ povedal Peter Gajdoš v rámci pietnej spomienky, ktorá sa v ten istý deň konala na mohyle M. R. Štefánika na Bradle. Na slávnosti sa zúčastnil aj podpredseda vlády SR pre investície Peter Pellegrini a načelník GŠ OSSR generál Milan Maxim. „Generál Štefánik veril v nezniteľnú vnútornú silu a vyspelosť slovenského národa. Osud Slovákov mu nebol ľahostajný a sám sa vyjadril, ako veľmi by si želal, aby jeho práca bola prínosom pre celý náš národ. Tento jeho odkaz by mal byť aj v súčasnosti inšpiráciou pre všetkých profesionálnych vojakov,“ zdôraznil šéf rezortu obrany.

Minister obrany Peter Gajdoš sa zúčastnil aj na pietnej spomienke v stredu 4. mája pred pamätníkom generála M. R. Štefánika na dunajskom nábreží v Bratislave. „Jeho rozhodnosť, cieľavedomosť, vlastenectvo, pracovitosť i neoblomnosť by mali byť pre nás aj naďalej inšpiráciou,“ povedal.

Pripomenul, že generál Štefánik bol presvedčený o práve slovenského národa na slobodu a chcel preň dosiahnuť rovnoprávnosť. „Vedel, že ju za nás nikto iný nevybojuje. Aj preto si ju musíme naďalej chrániť. Rovnako je našou povinnosťou budovať moderné a zodpovedne pripravené ozbrojené sily, ktoré zabezpečia ochranu našej vlasti,“ zdôraznil minister.

Na pietnej spomienke sa zúčastnil aj 1. zástupca náčelníka Generálneho štábu Ozbroyených síl SR genmjr. Pavel Macko.

Blahoželanie matke štyroch vojakov

Minister obrany SR Peter Gajdoš v Rajci zablahoželal 6. mája ku Dňu matiek Matilde Sýkorovej, ktorej všet-

ky štyri deti pôsobia v Ozbroyených silách SR. „To je vzácnosť a chcem vám poďakovať, že ste takýmto spôsobom prispeli k budovaniu našich ozbrojených síl,“ povedal šéf rezortu obrany, ktorý pani Matildu prekvapil v jej zamestnaní a pozval ju s celou rodinou na obed. „Stretnutie sme zorganizovali ako prekvapenie, aby ste mali čas sa všetci spolu ako rodina na chvíľu zastaviť v týchto uponáhľaných časoch. Viem, že každé z vašich detí slúži niekde inde v rámci Slovenska, takže príležitosti na stretnutie asi nie je veľa,“ uviedol minister. Z rodiny Sýkorovcov slúžia v Ozbroyených silách SR 35-ročný rtn. Martin, 34-ročný rtn. Jozef, 24-ročný voj. 2. stupňa Tomáš a najmladšia 21-ročná Monika, ktorá je kadetkou Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika. Nie je teda vyľúčené, že Monika, ktorá bude po skončení školy dôstojníčkou, bude raz niektorému zo svojich bratov veliť. Minister obrany manželom Sýkorovcom odovzdal v mene rezortu obrany ako poďakovanie a prejav vďaky a úcty za výchovu štyroch príslušníkov Ozbroyených síl SR víkendový pobyt v jednom z rezortných zariadení.

Foto: Ivan Kelement

Previerka v Malej Fatre

Aprílový nástupný termín, v ktorom do roty základného vojenského výcviku nastúpilo celkovo 111 čakaťelov prípravnej štátnej služby (medzi nimi aj 16 žien), bol iba druhým v poradí, keď ich čakal skrátený model prípravy. Namiesto deviatich týždňov iba sedem. Zástupkyňa veliteľa roty nadporučíčka Jana Kubíková a inštruktori svorne konštatujú, že je to náročnejšie. Pre čakaťelov aj pre veliteľov a inštruktorov.

„Napriek počiatočným obavám je kurz veľmi úspešný. Žiadny z čakaťelov neodstúpil. Všetci v ňom úspešne pokračujú. V tomto nástupnom termíne nemáme žiadnych kadetov, takže všetci absolventi skončia vo vojenských útvaroch, v základných funkciách. Je to zatiaľ asi najlepší kurz, ktorý som vrote základného výcviku zažila,“ spokojne konštatuje nadporučíčka Kubíková.

Skrátený kurz

Rodáčka z Banskej Bystrice podľa vlastných slov vždy túžila pôsobiť v ozbrojených silách a pracovať s ľuďmi. Po ukončení AOS v Liptovskom Mikuláši nastúpila do martinského práporu výcviku ako veliteľka čaty. Vtedy si urobila aj „vodičák na BVP“.

Obavy z toho, ako budúci noví vojaci zvládnu skrátený výcvik, neskrýval ani starší inštruktor 3. čaty nadrotmajster Tomáš Zábojník. „Je to náročné pre nás všetkých, ale zvládame to. V predchádzajúcom prvom kurze sme si všimli, že učivo je dosť nahustené. Zvýšil sa na nich tlak. Časový priestor medzi preskúšaniami je menší. Už vieme, ktorej problematike sa venovať podrobnejšie. Predtým bol výcvik za 9 týždňov rozdelený na tri fázy: poradovú, taktiku a streleckú. Teraz nám tie dva týždne chýbajú. Je to náročnejšie aj na inštruktora. Aby im vedel v kratšom časovom priestore každú učebnú otázku dokonale vysvetliť. Som rád, že sa nikto nevzdal. Aj keď na začiatku boli odchodové tendencie. Ale prekonal to. Premiérovo som v mojej čate zažil, že na prvý raz všetci urobili preskúšanie z telesnej prípravy. Je to pre mňa pozitívne prekvapenie, ale zároveň vizitka dobrej práce inštruktorov. Poctivo ich viedli počas rozcvičiek, osobne sa im venovali,“ spokojne konštatuje nadrotmajster Zábojník. Na adresu rotmajstrov Jageleka, Juríka, Jenču a Slezáka má len slová chvály.

Budúcich nových profesionálnych vojakov čakalo v závere prvého májového týždňa v priestoroch posádkového cvičiska Sučany v podhorí Malej Fatry záverečné taktické cvičenie. Dokonale preverilo všetky ich doterajšie vedomosti a skúsenosti. Najskôr sa jednotlivé hliadky presunuli do priestoru a v ňom si vytvárali okopy s prístreškami. Inštruktori im vysvetľovali prípravu stravy v poli, založenie ohňa rôznymi spôsobmi. Ale aj správnu a rýchlu činnosť na rôzne signály: na bojový a

chemický poplach, delostrelecký prepád. Vzápätí plnili v zalesnenom teréne úlohy prieskumných hliadok. Snažili sa reagovať na kontakt s protivníkom, zabezpečiť odsun raneného z priestoru napadnutia, zaujať kruhovú obranu.

Nadrotmajster Zábojník aj inštruktor rotmajster Igor Slezák pripomínajú, že len málo čakateľov má skúsenosti z pôsobenia v prírode. Väčšinou nikdy nerobili prístrešok. Treba ho vybudovať tak, aby doň pri daždi nenatieklo, vietor ho neodvial. A všetko pod taktickým námetom. Pre mnohých je to vlastne prvý nocľah v prírode, vo vlastnoručne vybudovanom prístrešku. „Vidia,

že to nie je jednoduché. Musia zvládať rôzne prepady, plniť úlohy v ochranných maskách či prostriedkoch OPZHN. V čate mám 37 vojakov, z toho 7 dievčat. Ale takto ich nikdy nerozlišujem. Všetci sú pre mňa rovnakí vojaci. Napriek tomu ma dievčatá už veľakrát prekvapili húževnatosťou, nasadením, veľkou snahou splniť úlohy. V tom neraz predčili aj chlapcov. A to nielen po psychickej, ale aj fyzickej stránke“, priznáva nadrotmajster Zábojník.

Tatko čaty

Čakatelia podľa neho uznávajú prirodzenú autoritu, ktorú si hneď od začiatku vybuďoval vojak Peter Vatecha. A to nielen preto, lebo je starší, už ženatý a má dve deti. Najmä pre pracovitosť i organizač-

ný talent ho nazvali „tатko čaty“. Rodák z Bardejova absolvoval SOU strojnícke, pracoval ako živnostník v oblasti zatepľovania budov i v obchode Merkury Market. Nad ozbrojenými silami premýšľal už dlhšie. Lákala ho zaujímavá práca i sociálne zabezpečenie. „Mal som aj slabšie chvíle. Najmä prvé 3 – 4 dni, kým som sa dostal do vojenského systému. Ale povedal som si a neskôr aj v rámci celej čaty, že sme sem nešli z donútenia, ale z vlastnej vôle, lebo sme chceli zmeniť niečo v našich životoch. Preto sa usilujeme spoločne plniť úlohy. Postupne sa nám podarilo vytvoriť dobrý kolektív. Na taktiku i streľbu sa všetci tešili, aj keď to nie je jednoduché. V detstve som hrával hokej, tam som sa naučil plniť úlohy v prospech kolektívu. No mnohým mladším tímový duch chýba,“ poznamenáva 28-ročný vojak Vatecha, ktorý je predurčený ako strelec pre michalovský mechanizovaný praporek. Jeho autoritu v čate uznáva i vojačka Monika Uhelová. Rodáčka z Liptovského Mikuláša je rovnako stará a má tiež dve deti. Po maturite na hotelovej akadémii robila opatrovateľku v Rakúsku, dokončila bakalársky stupeň štúdia v Bankovom inštitúte. „Manžel a švagor sú profesionálni vojaci. Až teraz postupne začínam rozumieť tomu, čo doma rozprávajú. Začiatky boli náročné, ale všetko sa dá zvládnuť. Aj preto, lebo

všetci ťaháme za jeden povraz. Vieme si navzájom pomôcť,“ hovorí Monika, ktorá je predurčená pre zdravotnícku základňu Liptovský Mikuláš ako zberač ranených.

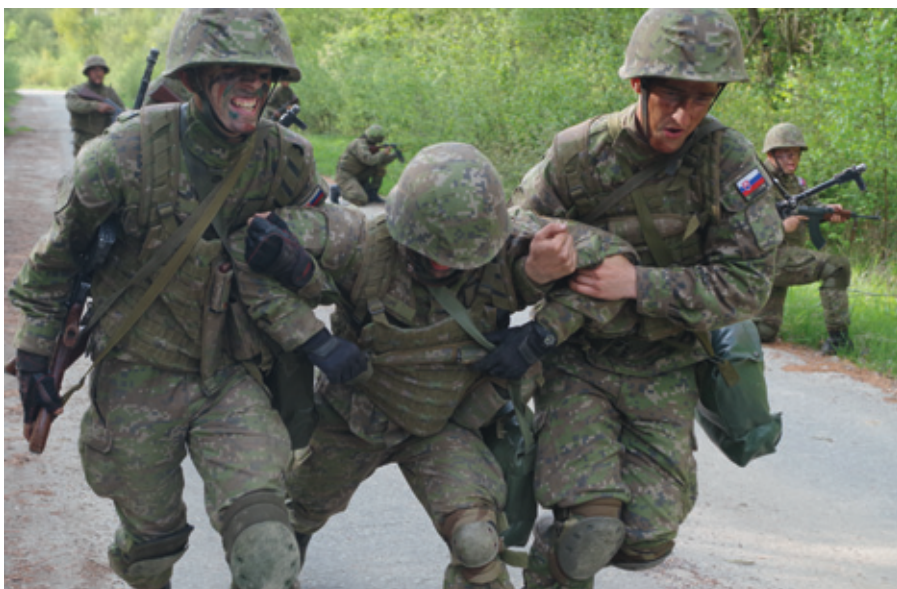
Inštruktori sa v rámci taktického cvičenia snažili podporiť v čakateľoch súťaživosť medzi jednotlivými hliadkami. Budúci profesionálni vojaci si sami velia, aby sa naučili plniť úlohy v rámci kolektívu. Rotmajster Igor Slezák ich starostlivo pozoruje. Dáva im potrebnú voľnosť pri plnení úloh. Zasahuje, len keď je to nevyhnutné, ale spravidla až po splnení úlohy. Inštruktorom je iba rok. Pôsobil 18 rokov v martinskom mechanizovanom prapore. Začínal ako guľometník, bol pomocníkom pancierovníka, zástupcom veliteľa družstva a napokon veliteľom mechanizova-

ného družstva. V misách KFOR a UNDOF získal skúsenosti z pôsobenia v medzinárodnom prostredí. „Náš martinský prapor sa v poslednom období zúčastňoval na domácich i medzinárodných cvičeniach. Získané skúsenosti chcem zúročiť aj pri príprave nových profesionálnych vojakov. Samozrejme, musím prihliadať na to, že sú len na samom začiatku svojej prípravy,“ hovorí inštruktor. Úlohou družstva (hliadky) bolo vykonanie patroly z bodu A do bodu B. Pri tom boli z rôznych smerov napadaní protivníkom. Pri prekonaní prekážky išlo zasa o stmelenie kolektívu: „Stále ich učíme, že úlohy môžu splniť len ako tím. Sólista, hocako dobrý, jednoducho nemá v ozbrojených silách miesto. Taktiku cvičia len pár dní, takže celkom prirodzene robia chyby. V tejto fáze sme ich robili aj my. Ide o to, aby sa z nich poúčili a neopakovali ich.“

Z Británie domov na Slovensko

Vojak Dávid zo Žiliny pôsobil ako zdravotník – záchranár. Chcel však vyskúšať niečo nové. „Pre mňa je práve práca v ozbrojených silách takouto vítanou zmenou. Som rád, že som predurčený po absolvovaní kurzu pre taký špičkový útvar, ako je žilinský pluk špeciálneho určenia,“ hovorí. Jeho kolega, rodák z Čane vojak Tomáš Miškovič pracoval ako údržbár v košickom U. S. Steel. Lákali ho zbrane. Po kurze bude plniť úlohy guľometníka v michalovskom mechanizovanom prápore. Martinčan vojak Jozef Lauko bol hasičom v automobilke KIA. Ako jeden z mála má návyky z pôsobenia v prírode. Ako skaut sa mnohému priučil. Na taktickom cvičení tieto poznatky využíva v prospech celého kolektívu. Vojak Martin Blaščák z Jakovieh v okrese Sabinov získal bakalárske vzdelanie na fakulte informatiky košickej technickej univerzity. Pracoval vo Veľkej Británii, ale rád sa vrátil domov, aby vyskúšal vojenskú profesiu. Bude ju ďalej rozvíjať vo zvolenskom prápore rádioložného prieskumu. Vojak Martin Amrich z Čierneho Balogu maturoval na jednej

strednej odbornej leteckej škole na Slovensku – v Leteckých opravovniach Trenčín. Špecialista pre drak a motor posilní letecké krídlo Sliach.

Po splnení úloh a nočnom hliadkovaní čakatelov druhý deň čakal zrýchlený presun (15 kilometrov) do martinských kasární. Nadporučíčka Kubíková a starší inštruktor 3. čaty nadrotmajster Tomáš Zábojník si pochvalovali činnosť vojakov čakatelov Petra Vatechu, Tomáša Miškoviča, Jozefa Lauka, Martina Bla-

ščáka, Martina Amricha, Moniky Uhelovej a Dávida pripraveného pre 5. pluk.

Pred všetkými bol ešte záver streleckej prípravy a hádzanie granátov. Po úspešnom absolvovaní základného vojenského výcviku boli noví profesionálni vojaci 20. mája slávnostne vyradení a vzápätí zaradení do odborného výcviku podľa jednotlivých odborností a špecializácií v rámci celých ozbrojených síl.

Text a foto: Jozef Žiak

Český premiér navštívil Afganistan

Český premiér Bohuslav Sobotka navštívil posledný aprílový víkend leteckú základňu Baghram pri afganskom hlavnom meste Kábul. Z bezpečnostných dôvodov odletel z Prahy utajovane. Počas návštevy sa stretol s 240 českými vojakmi pôsobiacimi v základni a na kábulskom letisku. Približne 30 českých leteckých inštruktorov už osem rokov cvičí afganských pilotov vrtuľníkov na okraji kábulskeho letiska. Českí inštruktori uviedli, že vidia obrovský pokrok svojich žiakov, ktorých dnes pokladajú skôr za kolegov. Za celé roky vycvičili českí inštruktori desiatky pilotov. Najprv ich učili letať a v súčasnosti už len doladujú detaily v bojovom výcviku. Afganci už dokážu urobiť údržbu vrtuľníkov, misie lepšie plánujú aj uskutočňujú – personál je kvalitnejší a vie sám rozhodovať. Vojakov navštívil aj náčelník generálneho štábu armády generál Josef Bečvář. Povedal, že vojaci, vrátane 160-člennej strážnej roty na najväčšej afganskej základni v Baghrame, majú neľahkú úlohu, a to najmä teraz, keď Taliban a ďalší militanti vyhlásili jarnú ofenzívu.

Foto: Vláda ČR

ZSSR stratil 9 miliónov vojakov

Ozbrojené sily Sovietskeho zväzu prišli počas Veľkej vlasteneckej vojny o takmer deväť miliónov svojich príslušníkov. Informoval o tom v Moskve poradca námestníka ruského ministerstva obrany generál Alexandr Kirilin. K tomuto počtu sa dopracovali vojenski historici počas mnohých rokov pátrania v archívoch a porovnávaním údajov, ktoré mali k dispozícii úrady ministerstva obrany. Na základe analýzy zhromaždených údajov historici dospeli k záveru, že počas Veľkej vlasteneckej vojny zahynulo 8 866 400 príslušníkov sovietskych ozbrojených síl. Kirilin spresnil, že ide o vojakov padlých na bojiskách i tých, ktorí podľahli zraneniam v nemocniciach, ktorí sa nevrátili zo zajatia alebo sú nezvestní. Veľká vlastenecká vojna je ruský názov pre sovietsko-nemeckú vojnu v rokoch 1941 – 1945. Začala sa 22. júna 1941 prepadnutím Sovietskeho zväzu Nemeckom a skončila sa nemeckou kapituláciou 9. mája 1945.

Obete vojny na východe Ukrajiny

Pri konflikte na východe Ukrajiny zahynulo za uplynulých dva roky vyše 9 300 ľudí a ďalších viac než 21 000 ľudí utrpelo zranenia. Vyplýva to z najnovšej bilancie Organizácie Spojených národov. Zástupca generálneho tajomníka OSN pre politické záležitosti Tayé-Brook Zerihoun na zasadnutí Bezpečnostnej rady OSN v oznámil, že celkový počet obetí konfliktu od jeho začiatku v apríli 2014 momentálne dosahuje 30 729, z toho 9 333 zabitých a 21 396 zranených. Konštatoval, že boje na východe Ukrajiny sa koncom apríla vystupňovali na úroveň, aká nebola zaznamenaná od augusta 2014, keď boli najintenzívnejšie. Etiópsky diplomat v službách svetovej organizácie preto vyzval všetky strany na zastavenie nepriateľských akcií. Kritizoval zároveň obe strany konfliktu za to, že bránia v prístupe medzinárodnej monitorovacej misii zriadenej na základe dohody o prímerí z Minska z februára 2015.

Migrácia nie je iba humanitárny problém

K migračnej kríze je naivné pristupovať výhradne z humanitárneho pohľadu, keďže tento jav zahŕňa aj kultúrne, civilizačné a bezpečnostné riziká. Počas stretnutia v Budapešti sa na tom zhodli maďarský minister obrany István Simicskó a jeho chorvátsky rezortný partner Josip Buljevič. Deklarovali, že spolupráca v tejto oblasti je dôležitá pre obe krajiny. Maďarsko i Chorvátsko považujú ochranu grécko-macedónskych hraníc za strategicky dôležitú, preto sa budú podieľať na jej posilnení. „Na chorvátsko-maďarských hraniciach je v súčasnosti pokoj, najväčší tlak je stále na srbsko-maďarskom hraničnom úseku,“ povedal Simicskó. Buljevič vyhlásil, že jeho krajina urobí všetko pre to, aby zanikli dôvody, pre ktoré boli medzi Chorvátskom a Maďarskom postavené hraničné zábrany. Vyzval na posilnenie bilaterálnej spolupráce Záhrebu a Budapešti vo všetkých oblastiach vrátane vojenskej.

Nemecká základňa v Turecku?

Nemecko plánuje vybudovať na juhu Turecka vlastnú leteckú základňu za 65 miliónov eur v rámci dlhodobej operácie proti teroristickej organizácii Islamský štát (IS), informoval koncom apríla nemecký týždenník Der Spiegel s odvolaním na dokumenty nemeckého ministerstva obrany, ktoré vraj získal. Základňa má byť umiestnená neďaleko tureckej základne Incirlik, odkiaľ už nemecká armáda podniká do Sýrie prieskumné lety a misie na doplnenie paliva. Nemci chcú podľa týždenníka vybudovať na základni Incirlik vlastné stredisko letovej prevádzky, ubytovacie kapacity pre svojich vojakov či plne vybavené bojové veliteľstvo. Väčšina z projektov by mala byť dokončená v lete 2017. Berlín údajne rokuje s Ankarou aj o možnom dlhodobom rozmiestnení nemeckých vojakov na tureckom území.

Fínsko zvažuje členstvo v NATO

Ak by sa Fínsko stalo členom NATO, viedlo by to k vážnej kríze so susedným Ruskom, uvádza sa v správe vypracovanej z poverenia fínskej vlády. Členstvo vo vojenskej aliancii by posilnilo bezpečnosť Fínska, ale vyvolalo by ostrú reakciu Kremľa a ovplyvnilo obchod medzi oboma krajinami. Vojensky neutrálne Fínsko má s Ruskom 1 340 kilometrov hraníc. Správa neobsahuje priame odporúčanie, či by sa Fínsko malo uchádzať o vstup do NATO. Konštatuje však, že spoločná žiadosť Fínska a Švédska by bol strategicky lepší variant, ako keby ktorákoľvek z týchto severských krajín vstúpila do NATO samostatne. Vstup do NATO podporuje iba 22 percent Fínov, proti je 55 percent. Členstvo Fínska v NATO by zdvojnásobilo dĺžku hranice medzi Alianciou a Ruskom a zvýšilo prítomnosť NATO v Baltskom mori. Bez Švédska by však Fínsko bolo izolovanou základňou, ktorú by NATO malo problém ubrániť.

TECHNIKA

NOVINKY • TRENDY • VÍZIE

Prvý sériový Ajax
prevezme britská
armáda v roku
2017

Britskú armádu posilní bojovník Ajax

Grécki bohovia a hrdinovia sa stanú novými posilami britskej armády. Na budúci rok totiž začne preberať prvé kusy z novej rodiny bojových vozidiel pechoty, ktoré sú pomenované práve po postavách z antických báji. Britská armáda zatiaľ objednala 589 vozidiel v šiestich rôznych verziách. Základný typ, po ktorom je pomenovaná aj celá rodina, nesie meno Ajax – ako achájský bojovník v trójskej vojne.

Ľahké bojové vozidlá FV107 Scimitar v britskej armáde dosluhujú

Britská armáda v súčasnosti používa ľahké pásové vozidlá CVR(T). Skratka znamená pásové bojové prieskumné vozidlo. Vyvíjať ich začali v roku 1967 a výroba sa začala v roku 1970. Sú to teda prakticky rovesníci s BVP-1, ktoré sa vyvíjalo v rokoch 1961 až 1965 a do služby sa dostalo v roku 1966. Dodnes slúžia v mnohých armádach vrátane slovenskej.

Do rodiny CVR(T) postupne pribudlo sedem základných verzií a niekoľko odvodených variantov, ktoré vznikli v menšom počte. Základným typom bol ľahký tank FV101 Scorpion so 76 mm kanónom a trojčlennou posádkou. Zúčastnil sa prvej vojny v Zálive, ale v roku 1995 ho britská armáda vyradila. Veľmi podobný Scorpionu je FV107 Scimitar, ktorý sa líši použitím 30 mm kanóna vo veži. Ten Briti stále používajú, v rokoch 2010 až 2012 dokonca vyrobili 50 kusov zlepšeného typu Scimitar Mk II s lepšou odolnosťou proti výbuchom mín.

FV102 Striker vznikol ako protitankové vozidlo vyzbrojené riadenými strelami Swingfire. Bojoval ešte v roku 2003 v Iraku, ale v roku 2005 britská armáda prešla na riadené protitankové strely Javelin a vozidlá Striker vyradila. Ako obrnený transportér stále slúži FV103 Spartan. Okrem trojčlennej posádky prepravoval

štyroch vojakov. V roku 2007 ich britská armáda stále mala takmer 500, no odvtedy ich postupne začala nahrádzať lacnejšími ľahkými kolesovými vozidlami. Sanitná verzia nesie označenie FV104 Samartian, veliteľská FV105 Sultan a obrnené vyslobodzovacie vozidlo zasa FV106 Samson.

Rodina CVR(T) prestáva vyhovovať z viacerých hľadísk. Vek a s tým súvisiaca poruchovosť a zvýšené náklady sú len jedným z nich. Pretože v čase vzniku bola požiadavka na prepravu vtedajšími lietadlami, vozidlá majú malé rozmery – výšku dva metre a šírku 2,1 metra. Preto sú veľmi stiesnené a neposkytujú veľa priestoru na ďalšiu modernizáciu.

Silný a odvážny

Britská armáda preto začala uvažovať o náhrade už v 90. rokoch minulého storočia. V tom čase Steyr-Daimler-Puch a Santa Barbara Sistemas vyvíjali v kooperácii bojové vozidlo ASCOD. To nakoniec vstúpilo v roku 2002 do služby v rakúskej armáde ako Ulan a v španielskej ako Pizzaro. Obe firmy neskôr získal concern General Dynamics. Práve ten roky bojoval v Británii o zákazku na nové vozidlo s firmou BAE Systems. V roku 2010 General Dynamics napokon uspel a britské ministerstvo obrany si objednalo sériu vozidiel na pod-

vozku, ktorý vtedy označovali ASCOD 2. Program niesol istý čas pomenovanie Scout SV (Specialist Vehicle), ale vlni v septembri dostala celá rodina definitívny názov Ajax. Ide o hrdinu z Homérovho eposu Iliada, ktorý sa preslávil na strane Achájcov pri obliehaní Tróje. Bol veľmi silný, svižný a nebojácný.

Ajax je tiež pomenovanie základnej verzie vozidla. To je dlhé 7,6 m, široké 3,4 m, vysoké 3 m a má hmotnosť 42 ton. Ide o obrovský rozdiel oproti Scimitaru, ktorý nahradí. FV107 má totiž dĺžku iba 4,9 m a hmotnosť necelých 8 ton. Na náraste hmotnosti Ajaxu oproti predchodcovi sa podpísala okrem väčších rozmerov najmä podstatne lepšia balistická ochrana – Scimitar má hliníkový pancier s hrúbkou 12,7 mm. Nové vozidlo má modulárny pancier, ktorý na viacerých miestach tvoria prídavné bloky. To umožňuje ľahkú opravu poškodení aj v poli – zasiahnuté bloky sa jednoducho vymenia. Modulárny pancier tiež umožňuje prispôbovať ochranu vozidla misii – tam, kde nehrozí vysoké riziko, možno bloky panciera demontovať, a tým znížiť hmotnosť a spotrebu paliva.

Keď sme pri palive – Ajax poháňa obrovský osemvalcový diesel s objemom 15,9 l a výkonom 600 kW (805 ks). Jeho predchodca si aj pre stiesnený motorový

Opravná verzia Apollo

Obrnený transportér Ares

Ženíjné vozidlo Argus

priestor (šírka iba 60 cm) musel vystačiť s upraveným benzínovým automobilovým motorom Jaguar s objemom 4,2 l. Až neskoršie verzie vrátane Scimitaru dostali dieselový motor s objemom 5,9 l a výkonom 142 kW (190 ks). Nárast výkonu je teda obrovský. Ajax vďaka tomu dosahuje rýchlosť 70 km/h.

Plne digitalizovaný

Ajax je tiež prvým britským bojovým vozidlom, ktoré je plne digitalizované. Posádka má k dispozícii viacero optických, zvukových a tepelných senzorov, ktoré jej poskytujú dokonalý prehľad o situácii na bojisku aj pri zníženej viditeľnosti. Oproti vozidlám používaným v súčasnosti sa takmer zdvojnásobila vzdialenosť, na ktorú Ajax dokáže detegovať a sledovať cieľe. Na veži má dva pozorovacie prístroje, pričom ten hlavný je tiež spojený s tepelným senzorom na detekciu a identifikáciu cieľov. Prístroj je otočný o 360 stupňov. V prípade, že si to vyžadujú podmienky plánovaného nasadenia, dá sa tento pozorovací prístroj vymeniť za diaľkovo ovládanú zbraň. Tá potom doplní palebnú silu vozidla. V základnej verzii má Ajax vo veži 40 mm kanón a guľomet kalibru 7,62 mm. Na oboch predných rohoch veže sú batérie ôsmich zadymovacích granátov.

Kanón pre Ajax je celkom nový. Vyvíja

Prvé skúšky prebehli pri stojacom vozidle, streľba počas jazdy bude súčasťou ďalších testov v priebehu tohto roka. Dodané boli zatiaľ dva typy munície – protipancierová prierezná a cvičná. Kadencia kanóna je 180 až 200 výstrelův za minútu a účinný dostrel 3 km. Okrem Ajaxu sa má nový 40 mm kanón objaviť aj v modernizovaných vozidlách Warrior a vo francúzskom type Jaguar.

a objednala zatiaľ 589 vozidiel v celkovej cene 3,5 miliardy libier. Prvý sériový kus by mali vojaci dostať v priebehu budúceho roka. Prvá jednotka by mala byť kompletne vyzbrojená vozidlami Ajax do roku 2019 a v roku 2020 by mala byť prvá brigáda Ajaxov schopná bojového nasadenia. Posledné z 589 objednaných vozidiel by mali dodať do roku 2024.

Súčasťou objednávky je šesť rôznych verzií. Základnú bojovú verziu s vežou a 40 mm kanónom objednali v počte 245 kusov. Ďalších 112 vozidiel bude vo veliteľskej verzii Athena a 93 dodajú ako obrnené transportéry Ares. Tie budú mať namiesto veže diaľkovo ovládaný guľomet. Ženíjnych prieskumných vozidiel Argus dodajú 51, od verzie Ares sa budú na prvý pohľad líšiť najmä vpredu namontovanou radlicou. Obrnených vyslobodzovacích vozidiel Atlas dodajú 38 a opravárenskej verzie Apollo so žeriavom vznikne 50 kusov. Všetky varianty sú pomenované po postavách z gréckej mytológie.

Predpokladá sa, že v prípade objednávky ďalších vozidiel v budúcnosti vzniknú aj ďalšie verzie vrátane zdravotníckej. Hovorí sa aj o vozidle palebnej podpory so 120 mm kanónom. Ďalšie výrobné bloky však momentálne britské ministerstvo obrany neplánuje.

Text: Miroslav Barič

Foto: General Dynamics

ho francúzska firma CTAI a v marci tohto roka dodala britskej armáde prvé prototypy. V apríli vykonali prvé testovacie streľby 40 mm kanóna i 7,62 mm guľometu po ich namontovaní do veže Ajaxu.

Šesť verzií

Britská armáda pôvodne plánovala objednať postupne 1 010 nových vozidiel vo viacerých výrobných blokoch. V roku 2014 však zlúčila prvé dva bloky dovedna

Veliteľské vozidlo Athena

Vyslobodzovacie vozidlo Atlas

Bojové vozidlo pechoty Ajax

Samohybný PTRK Kornet

Celkový pohľad
na bojové vozidlo
Kornet-EM

Protiletadlový raketový komplet Kornet-E predstavuje v posledných dvoch desaťročiach jeden z najlepšie predávaných zbrojárskych artiklov Ruskej federácie.

A to nehovoríme len o krajinách tzv. tretieho sveta. Prenosný komplet 9K129 Kornet-E zakúpili pre svoje ozbrojené sily nielen štáty ako India, Arménsko, Jordánsko, Peru a Sýria, ale do svojej výzbroje ho zaradili aj dvaja pôvodní európski členovia Severoatlantickej aliancie Grécko a Turecko.

Autorom prenosného protitankového raketového kompletu 9K129 s protitankovou raketovou riadenou strelou radu 9M133 je známa ruská Prístrojová konštrukčná kancelária KBP so sídlom v meste Tula. Pri porovnaní so svojimi predchodcami z rovnakej konštrukčnej dielne, s kompletmi Fagot a Konkurs, je v prípade nového kompletu Kornet naj-

Vežička 9P163-2M Kvartet-M
na podvozku opancierovaného
transportéra BTR-80

väčšou odlišnosťou systém navedenia protitankovej raketovej riadenej strely na cieľ. Protitankové raketové riadené strely 9M111M a 9M113 kompletov Fagot a Konkurs (nachádzajú sa aj vo výzbroji OS SR) sú navádzané povelovo s prenosom informácií na palubu riadenej strely cez tenký kábel, ktorý sa odvíja z cievky na konci jej tela. V prípade protitankovej raketovej riadenej strely radu 9M133 kompletu Kornet sú riadiace povelové na jej palubu prenášané s použitím kódovaného laserového lúča.

Samozrejme, okrem štandardného prenosného kompletu autori systému vyvinuli aj jeho samohybné varianty. Okrem takpovediac klasického pásového stíhača tankov, ktorý bol prvým samohybným systémom vyzbrojeným protitankovými raketovými riadenými strelami radu 9M133, konštruktéri vyvinuli a zaviedli do sériovej výroby viacero samohybných systémov vyzbrojených týmito riadenými strelami (nerátam sem adaptovanie PTRS na rozličné typy bojových vozidiel pechoty). Podobne, ako aj prenosný komplet, taktiež samohybný variant zbraňového systému Kornet si našiel cestu na medzinárodné trhy.

Pásový stíhač tankov

Prvým samohybným prostriedkom vyzbrojeným protitankovými raketovými riadenými strelami konštrukčného a typového radu 9M133 bol systém Kornet-T s bojovým vozidlom 9P162 skonštruovanom a integrovanom na pásovej podvozkej skupine bojového vozidla pechoty BMP-3. Vychádzajúc z indexu bojového vozidla 9P162 systému Kornet-T je pravdepodobné, že jeho vývoj bol zadáný ešte skôr ako samotného prenosného kompletu, keďže jeho odpaľovacie zariadenie má index 9P163.

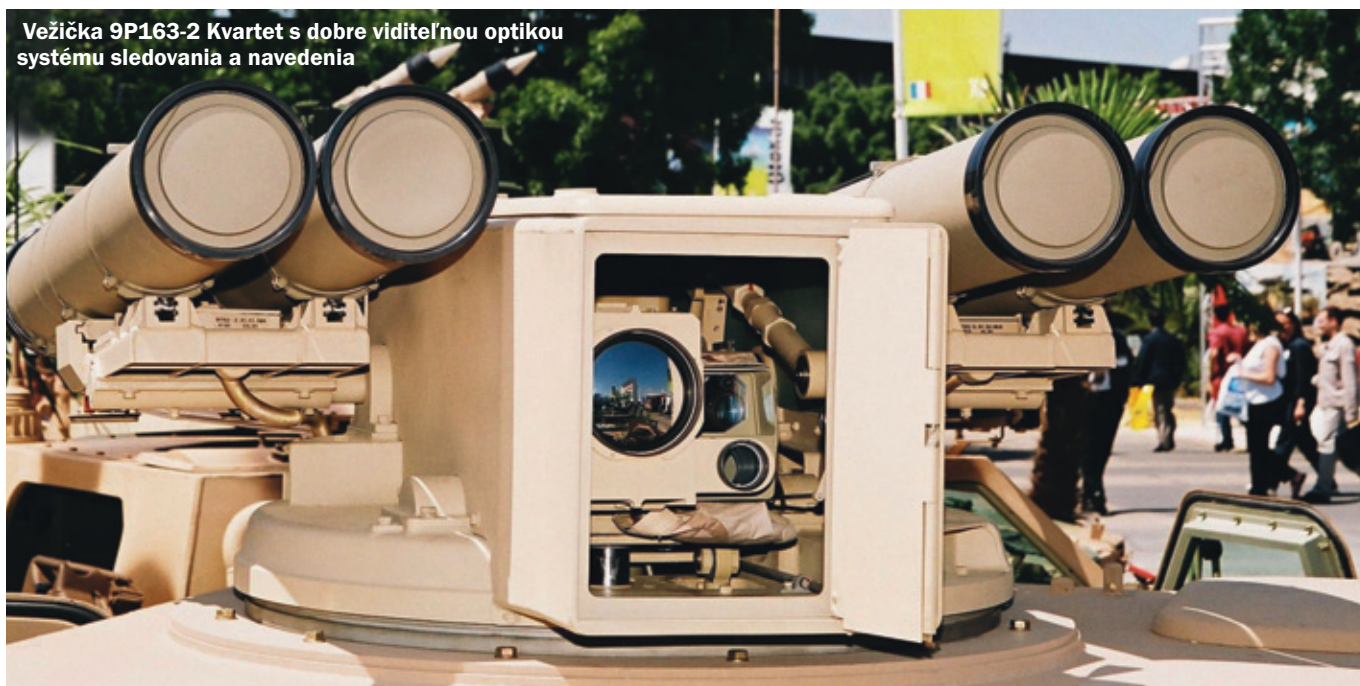
Určením systému Kornet-T je ničenie súčasných aj perspektívnych typov tankov (vrátane variantov vybavených doplnkovým reaktívnym pancierovaním),

Základný typ PTRS s tandemovou kumulatívnou bojovou časťou je 9M133-1

ľahko pancierovanej techniky, zodolnených úkrytov, hladinových cieľov, pomalšie letiacich vzdušných cieľov (vrtuľníky, bezposádkové lietajúce prostriedky) a boja so živou silou protivníka v zložitých meteorologických podmienkach a prostredí elektronického a optického rušenia zo strany protivníka. V čase vývoja systému Kornet-T a jeho zavádzania do služby jeho hlavnú výzbroj predstavovali protitanková raketová riadená strela 9M133 s tandemovou kumulatívnou bojovou časťou a protipancierová raketová riadená strela 9M133F s termobarickou bojovou časťou. V súčasnosti sú dvomi základnými typmi protitankových raketových riadených striel vo výzbroji bojového vozidla 9P162 systému Kornet-T zlepšené raketové riadené strely 9M133-1 a 9M133F-1. Diaľkový dosah systému je so všetkými spomenutými typmi raketových riadených striel od 100 m do 5 500 m. Vozidlo disponuje dvomi sklopnými odpaľovacími zariadeniami, ktoré sa vysúvajú len počas streľby a pre každé z nich je k dispozícii bubnový zásobník. Palebný priemer bojového vozidla 9P162 je 16 kusov PTRS v prepravných kontajneroch. Dvanásť kusov je na dvoch bubnových zásobníkoch vnútri vozidla, štyri PTRS sú prepravované samostatne a môžu byť uložené na odpaľovacie zariadenie ručne.

Vežička 9P163-2 Kvartet s dobre viditeľnou optikou systému sledovania a navedenia

Prvým samohybným systémom s raketami radu 9M133 je pásový stíhač tankov Kornet-T

Odľahčený systém

Prvými samohybnými aplikáciami exportovanými do zahraničia boli inštalácie odpaľovacích zariadení 9P163 zo zostavy prenosného kompletu na podvozky terénnych kolesových automobilov HMMWV gréckych ozbrojených síl. Neskôr bol prvoplánovo pre potreby exportu vyvinutý odľahčený vežový komplet Kvartet s odpaľovacím zariadením 9P163-2. Rozmery vežového kompletu, a najmä výrazne znížená celková hmotnosť umožňovali jeho jednoduché inštalovanie na širokú škálu ľahkých kolesových i pásových vozidiel. Prvým známym zákazníkom pre tieto vežové komplety sa stali ozbrojené sily Spojených arabských emirátov, kde boli inštalované na podvozky terénnych kolesových automobilov HMMWV. Na vežičke je v stre-

de umiestnená optronická aparatúra sledovania cieľov a navedenia PTRS a po bokoch nadstavby sú z každej strany krátke ramená nesúce po dva prepravno-štartovacie kontajnery s PTRS konštrukčného a typového radu 9M133 (čiže štyri raketové riadené strely pripravené na okamžité použitie). Zostatok palebného priemeru bojového vozidla je prepravovaný v otvorenom zadnom nákladnom priestore (v prípade aplikácie pre SAE).

Ďalším variantom tohto riešenia je raketový komplet Kvartet-M s odpaľovacím zariadením 9P163-2M. Komplet Kvartet-M je zabudovaný do vežičky so zvýšenou balistickou odolnosťou a jeho prvá známa verzia je inštalovaná na podvozku skupiny kolesového pancierovaného transportéra BTR-80. Jeho jednoduché umiestnenie

Terénny automobil HMMWV s vežičkou 9P163-2 Kvarte z výzbroje SAE

Pohľad na dvojicu automatizovaných pracovísk operátora navedenia bojového vozidla Kornet-EM

na masovo rozšírenom opancierovanom kolesovom podvozku ho robí pomerne atraktívnym pre množstvo potenciálnych zákazníkov na celom svete. Na veži, ktorá je vlastne modifikovanou zbraňovou vežičkou štandardného pancierovaného transportéra BRDM-2, sú po bokoch umiestnené ramená s PTRS v kontajneroch pripravené na okamžité použitie (celkovo štyri kusy), vpredu je blok optronického prístroja sledovania a navedenia 1PN45M-1, vpravo vedľa neho doplnkový guľomet PKT kalibru 7,62 mm

a v zadnej časti je umiestnený automatický granátomet AG-30 kalibru 30 mm. Doplnkový zameriavač slúžiaci na streľbu z guľometu a granátometu je typu PPB-2-8. Hmotnosť plne vybavenej vežičky odpaľovacieho zariadenia 9P163-2M nepresahuje 1 000 kg. Odpaľovacie zariadenie 9P163-2M možno navádzať v horizontálnej rovine v rozsahu $\pm 180^\circ$ a zbrane možno pohybovať v elevácii v rozsahu od -4° do $+20^\circ$. Zorné pole pozorovacieho kanála optronického prístroja sledovania a navedenia 1PN45M-1 je 5° , jeho zväčšenie je desaťnásobné. Základným typom PTRS kompletu Kvartet-M ponúkaného potenciálnym zákazníkom je 9M133-1 s tandemovou kumulatívnou bojovou časťou s priernosťou 1 000 – 1 200 mm homogénneho oceľového panciera za reaktívnym pancierom a typ 9M133F-1 s termobarickou bojovou časťou s trhavým účinkom. Diaľkový dolet obidvoch základných typov PTRS pre komplet Kvartet-M je v rozsahu 100 – 5 500 m. Technická rýchlosť streľby PTRS na maximálnu vzdialenosť je 1 až 2 výstrely za minútu. Guľomet PKT kalibru 7,62 mm s hmotnosťou 11 kg

Ukážková streľba protitankového raketového systému Kornet-EM s PTRS typu 9M133-1

má tempo streľby 650 – 750 výstrelův za minútu a jeho mierený dostrel je 1 500 m. Automatický granátomet AG-30 s vlastnou hmotnosťou 11 kg umožňuje najmenej 400 výstrelův za minútu. Mierená vzdialenosť streľby pri použití nábojov GPD-30 s granátom s črepinovým a trhavým účinkom zvýšenej efektívnosti je do 2 100 m.

Univerzálne riešenie

Zatiaľ posledným krokom v evolúcii samohybných systémův radu Kornet je uni-

verzálny systém Kornet-D (exportné označenie Kornet-EM). Bojové vozidlo tohto systému je vybavené modernejšou a výkonnejšou optronikou so zväčšeným diaľkovým dosahom a taktiež zlepšenou riadenou muníciou. V prípade použitia novej protitankovej a protipancierovej raketovej riadenej strely (9M133M-2, 9M133FM-2) dosahuje nielen väčší diaľkový dosah proti pozemným cieľom a zvýšený účinok proti cieľom, ale pri použití špeciálnej munície 9M133FM-3 so zväčšeným raketovým

motorom a menšou bojovou časťou je možnosť ostreľovania vzdušných cieľův, ako aj ľahšie pancierovaných pozemných cieľův na vzdialenosť až 10 km. Nové varianty protitankovej a protipancierovej raketovej riadenej strely okrem doletu zväčšeného na 8 km ponúkajú zvýšený efekt proti cieľom. Nová protitanková raketová riadená strela 9M133M-2 s tandemovou kumulatívnou bojovou časťou dokáže za dynamickým (reaktívnym) pancierovaním preraziť homogénny oceľový pancier s hrúbkou až 1 300 mm. Bojové vozidlo systému Kornet-D (Kornet-EM) môže viesť streľbu zo všetkými typmi raketových riadených striel konštrukčného a typového radu 9M133, samozrejme, s diaľkovými výkonmi a efektom v cieľi zodpovedajúcim konkrétnym verziám riadených striel.

Systém Kornet-D (Kornet-EM) je inštalovaný na podvozokovej skupine kolosového terénneho automobilu Tigr-M (prototyp je na modifikovanom podvozku VPK-233114, sériové vozidlá sú na podvozku VPK-233116). Bojové vozidlo má v zadnej časti korby inštalované dve výklopné odpaľovacie zariadenia 9P163-3, každé so samostatným prekrytom. Na každom odpaľovacom zariadení je okrem bloku optroniky umiestnená štvorica PTRS v prepravnó-štartovacích kontajneroch. Vedľa pracoviska vodiča sú umiestnené dve automatizované konzoly operátora navedenia, ktoré umožňujú súčasné ostreľovanie dvoch cieľův. Takto má bojové vozidlo systému Kornet-D (Kornet-EM) pripravených na okamžité použitie dovedna osem kusov PTRS. Ďalších osem kusov PTRS v prepravnó-štartovacích kontajneroch je prepravovaných vnútri vozidla.

Nové hybridné lietadlo bude robotické

Americké ozbrojené sily dlhodobo venujú väčšie úsilie vývoju hybridných lietadiel, ktoré dokážu štartovať kolmo ako helikoptéry a po sklopení pohonných jednotiek letieť ako lietadlo. V službe je stroj V-22 Osprey, ktorý mal v začiatkoch problémy so spoľahlivosťou. Najnovším pokusom je robotické hybridné lietadlo LightningStrike s revolučným dizajnom.

Na vývoji stroja pracovala výskumná agentúra Pentagónu DARPA v rámci programu VTOL X-Plane. S víťazným dizajnom prišla firma Aurora, ktorej agentúra udelila kontrakt na ďalší vývoj. Spolupracovať bude so spoločnosťami Honeywell a Rolls-Royce. Kým pri doterajších hybridných strojoch sa otáčali iba gondoly s motormi a krídlo ostávalo pevné, Aurora prišla s návrhom, pri ktorom sa podľa potreby preklápa celá konštrukcia krídla. Ide vlastne akoby o dvoj plošné usporiadanie, pričom priestor medzi nosnými plochami je kompletne vyplnený zostavou úsporných prúdových motorov. Spolu má stroj 24 turbodúchadiel. Sú umiestnené aj medzi prednými kačacími plochami, ktoré sú takisto sklopné.

Pri štarte sa krídla natočia kolmo k zemi a stroj vzlieta ako vrtuľník. Po preklopení do horizontálnej polohy letí ako lietadlo a mal by dosahovať rýchlosť 740 km/h. To je o vyše 200 km/h viac, ako dosahuje V-22. Výhodou je, že LightningStrike by nepotreboval dlhé štartovacie a pristávacie dráhy, ale na rozdiel od helikoptér by mal vysokú rýchlosť a dlhý dolet.

Zatiaľ sa počíta s menšími rozmermi lietadla, ktoré by malo mať hmotnosť 5 až 6 ton. V budúcnosti by sa však mohli rozmery zväčšiť a mohla by vzniknúť aj pilotovaná verzia. Lietajúci demonstrátor LightningStrike by mal byť hotový v roku 2018.

Stranu pripravil: Miroslav Barič

Foto: Aurora

B-52 operujú z Kataru

Prvýkrát od konca vojny v Iraku v roku 1991 presunulo americké letectvo na Blízky východ strategické bombardéry B-52. Lietadlá nasadili zo základne al-Udajd v Katare do akcie proti teroristickej organizácii Islamský štát. Lietadlá sa v súčasnosti nepoužívajú na klasické plošné bombardovanie, ale slúžia na presné údery navádzanými zbraňami. Americké letectvo chce využiť ich nosnosť v prípadoch, keď bude potrebovať väčšiu palebnú silu.

Robotická hrozba

Zástupca amerického ministra obrany Robert O. Work uviedol, že Pentagón nikdy neudelí robotickým zbraňovým systémom možnosť, aby rozhodovali o strelbe podľa vlastnej úvahy. Jedinou výnimkou, keď budú môcť konať samostatne, sú situácie, v ktorých sú stroje rýchlejšie ako človek – a to je v kybernetickom či elektronickom boji. Povoľenie zabíjať však nedostanú, spúšť bude vždy musieť stlačiť človek. Work dodal, že sa môžu vyskytnúť štáty, ktoré robotom dajú povolenie zabíjať a na túto možnosť sa treba vopred pripraviť.

Poľské Leopardy

Náš severný sused podpísal zmluvu za 144 miliónov dolárov na získanie technológií a podpory pre stavbu nového opravárenského zariadenia pre tanky Leopard. Ide o súčasť väčšieho projektu v celkovej sume 500 miliónov dolárov. V rámci neho chce Poľsko modernizovať svojich 128 tankov Leopard 2A4 na nový štandard Leopard 2PL. Ten má mať lepšiu balistickú ochranu a vyšší výkon zbrane, dostane tiež nové elektronické vybavenie. Prvý prototyp postaví v roku 2018 v Nemecku, kde vznikne ešte 11 ďalších kusov. Nasledujúce Leopardy 2PL už budú upravovať v novom závode v Poľsku. Okrem toho chce poľská armáda zvýšiť počet Leopardov vo výzbroji najmenej na 144.

Cvičenie bez posádok

Britské Kráľovské námorníctvo usporiada v októbri pri západnom pobreží Škótska cvičenie Unmanned Warrior 2016. Ako už názov napovedá, na cvičení sa zúčastnia bezposádkové prostriedky operujúce vo vzduchu, na hladine i pod ňou. Úlohou cvičenia je preveriť boj proti ponorkám a mŕtvici, prieskum a veliteľské schopnosti v reálnom prostredí. Na cvičenie pozvali aj zástupcov ďalších krajín NATO a predstaviteľov výrobcov robotických autonómnych prostriedkov.

Rusko ponúka robotické tanky

Rusko ohlásilo, že ponúkne viacúčelový robotický systém Uran-9 na medzinárodnom trhu. Systém tvoria dva bojové roboty, ťahač na ich prepravu a mobilné veliteľské stanovište. Roboty majú pásový podvozok a vežu vyzbrojenú kanónom kalibru 30 mm a guľometom 7,62 mm. Na veži sú tiež štyri protitankové a štyri protilietadlové rakety. Robotické obrnené majú slúžiť na prieskum a palebnú podporu pre menšie pechotné jednotky. Uplatniť sa môžu napríklad pri protiteroristickej operácii. Ich nasadenie zníži straty vlastných vojakov. Roboty majú laserový systém na odhalenie, identifikáciu a sledovanie cieľa, ale aj na varovanie pred ohrozením.

Alžírsko Mi-28 s dvojíťm riadením

Alžírsko zverejnilo, že všetkých 40 vrtuľníkov Mi-28NE, ktoré má objednané, bude s dvojíťm riadením. Severoafrikárska krajina objednala helikoptéry v roku 2014 za vyše 50 miliónov dolárov za kus. Verzia NE je vybavená dodatočnými senzormi na operácie v noci a za zníženej viditeľnosti. Dvojité riadenie umožní ovládať helikoptéru druhým členom posádky aj v prípade, že pilot bude zranený. Alžírsko ho využije aj pri výcviku, Mi-28 je predsa len komplikovanejší stroj ako doteraz používané Mi-24.

Neopakujme staré chyby

V novembri oslávi 95 rokov. No vôbec na to nevyzerá. Stále je aktívny. Minulý rok vydal v edícii Spomienky Múzea SNP v Banskej Bystrici útlu, no zaujímavú knižku autobiografických spomienok: Únik z moci šelmy. V podtitule Slovenský vojak – partizán v Odesa.

Šiesteho apríla pri príležitosti otvorenia dočasnej expozície Vojnoví veteráni Slovenskej republiky v priestoroch trenčianskeho posádkového klubu svoju knihu predstavil aj štátnemu tajníkovi MO SR Ivanovi Máčovskému a náčelníkovi Generálneho štábu OS SR generálovi Milanovi Maximovi.

Cez Kaukaz, Odesu a Duklu

Nadrotmajster v. v. Štefan Šteflovíč vo svojom byte na najväčšom trenčianskom sídlisku Juh spomína na prežité hrôzy druhej svetovej vojny. Rodák z neďalekých Adamovských Kochanoviec narukoval v apríli 1942 k automobilovému vojsku. Vyučený zámočník absolvoval kurz vodiča a mechanika opráv vozidiel. O tri mesiace odišiel na východný front k Rýchlej divízii. Najskôr do Rostova na Done, neskôr až do predhoria Kaukazu. Bol vodičom dôstojníkov spojovacieho vojska. Okrem toho absolvoval aj paravýcvik.

Po leteckej evakuácii sa ocitol na Kryme. Nasledovala dovolenka na doliečenie doma na Slovensku. Jeho útvár sa medzitým presunul na južnú Ukrajinu. Ale kým tam dorazil, autodielen už boli v prístavnom meste Odesa pri Čiernom mori. Bol technikom divízií autodielen. Slovenskí vojaci tu boli ubytovaní v súkromí. Štefanovi Šteflovíčovi sa podarilo nájsť si ubytovanie asi sto metrov od vojenských dielní. Byt patrili rodine Kyrila Volčeva, ktorý pracoval v prístave. Vtedy ešte netušil, že vďaka nemu sa čoskoro skontaktuje s partizánmi, ktorí pôsobili v systéme rozsiahlych a spleťtých katakomb pod mestom.

„Po čase som zistil, že môj domáci je dôležitý pracovník odeského podzemného hnutia. Zo dva týždne ma pozoroval, potom sa spýtal, či by som im v niečom pomohol, že by ma potreboval na nejaké špeciálne úlohy. To bolo akurát na Vianoce 1943. Odboj zaujímali počty áut, zbraní, munície. A ešte zistiť od šoférov, aké vojská sa pohybujú v oblastiach, odkiaľ prišli. To bola moja výzvedná práca,“ spomína vojnový veterán.

Desiatnicke hviezdičky

Podarilo sa mu zachrániť aj významného člena odboja, ktorý býval v tom istom dome vo vedľajšom vchode. Traja nemeckí vojaci

ho zaistili v byte, spoločne so ženou a tromi deťmi. Rýchlo vbehol do bytu v uniforme a zaujímal sa, čo sa deje. Veliteľ nemeckej skupiny mu oznámil, že je to komunista, partizán a skrýva vysielaciu. „Bol som vtedy desiatnikom slovenskej armády, s dvoma hviezdičkami na výložke, čo Nemci považovali za dôstojnícku hodnosť a oni boli poddôstojníci. O tomto ich omyle som vedel. Vyčítal som im, či nevedia, že táto ulica patrí do pôsobnosti slovenskej armády. Prečo sa tu miešajú do našej právomoci a že my si to dáme všetko do poriadku. Vytiahol som pištoľ, namieril ju na Fjodora, odviezol som ho do svojho bytu. Jeho ženu a deti som vzápätí poslal domov. Nemci pozdravili a odišli. S mojím domácim sme potom spoločne posedeli,“ spomína na udalosť, pri ktorej sa mu osvedčila dobrá nemčina.

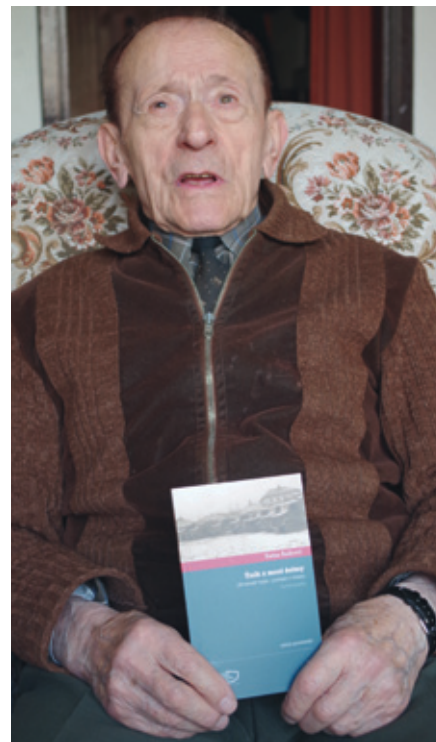
Front sa približoval a čoraz viac Slovákov pomáhalo partizánom v katakombách nielen doškovanými zbraňami, strelivom a ďalším materiálom, ale desiatky z nich postupne vytvorili v podzemí slovenskú partizánsku jednotku.

Vtedy prišiel rozkaz, že časť autodielen sa musí presunúť do Rumunska. V jednotke mal byť aj Štefan Šteflovíč. Nechcel odísť a skryl sa v byte. Prišla však poňho hliadka. Z bytu na

druhom poschodí sa nedalo uniknúť. Nikde v blízkosti okna nebol ani hromozvod ani odkvapová rúra, aby mohol ujsť. Hliadka ho odvieďa a zvrhla do pivnice. Pri prehliadke mu zobrali šnúry od topánok, ale vrecká na blúze nikto neprezrel. A tam mu zostal vreckový nožík a pribojník. Pomocou nich uvoľnil dosky a okolo deviatej večer sa vysúkal von. Podarilo sa mu prešmyknúť okolo Nemcov a prísť do bytu, kde býval. Domáci ho obliekli do ženských šiat a skryli. Na Veľkú noc 1944 bola Odesa oslobodená a viac sa nemusel skrývať. Spolu s ďalšími slovenskými vojakmi sa vydal k čs. vojsku. Stal sa príslušníkom 3. brigády 1. čs. armádného zboru.

Zranenie na Dukle

V bojoch o Duklu už bol zastupujúcim veliteľom druhej rotiny piateho práporu. „Prišli sme do postavení 8. septembra 1944. Išli sme pešo celú noc s plnou výzbrojou. Prešli sme asi 30 kilometrov. Bez chvíľky odpočin-

ku sme zaľahli a začali bojovať. Večer nás vystriedali. Na druhý deň sme opäť nastúpili. Zažili sme prudké boje a neustále mínometné ostreľovanie. Po niekoľkých dňoch ma z bojov vyradilo zranenie. Črepina z míny ma zasiahla do lýtky. Bolo to pri nočnom mínometnom útoku,“ spomína Štefan Šteflovíč na boje.

Roztrhnuté lýtko sa liečilo dlho. Ešte Vianoce 1944 trávil v nemocnici. Keď odchádzal z vojenskej nemocnice, v lekárskej správe stálo, že viac do pechoty nemôže. Dostal teda za úlohu starať sa o vojenské trofeje, o vojenskú techniku, ktorú sa podarilo ukoristiť nepriateľovi. Jeho pôsobiskom sa stala Dobšiná, kde zostal až do konca vojny.

Dodnes spomína, ako mu pred očami zomierali kamaráti, spolubojovníci. Aj preto napísal svoje spomienky. Po druhej svetovej vojne Štefan Šteflovíč nezostal v armáde. Pracoval vo Vzduchotechnike v Novom Meste nad Váhom. A po večeroch si urobil maturitu. „Lebo som pochopil, že svoj život môžem zmeniť prostredníctvom vzdelania,“ hovorí nadrotmajster v. v.

Postupne diaľkovo zvládol aj štúdium na Vysokej škole ekonomickej v Bratislave a začal učiť na strojníckej priemyselke v Novom Meste nad Váhom. Snažil sa o ľudský prístup, medzi študentmi bol veľmi obľúbený. Učil až do roku 1980. Po odchode do dôchodku aktívne pôsobí v SZPB. Absolvoval množstvo rozhovorov o hrôzach vojny so študentmi a s mladými ľuďmi. „Som presvedčený, že aj dnes treba hovoriť o týchto veciach. Varovať mladých pred extrémizmom, hrozbou jednoduchých riešení a nenávisťnými prejavmi. Všetko sme už zažili počas vojny. A moji spolubojovníci zomreli preto, aby sa nič podobné neopakovalo,“ zdôrazňuje Štefan Šteflovíč.

Text: Jozef Žiak

Foto: autor, archív Š. Š.

Sharp Lynx 2016

V priestoroch Univerzity obrany v Brne prebiehalo tretí aprílový týždeň štábne cvičenie príslušníkov štábu mnohonárodného práporu Vojenskej polície NATO (MNMPBAT). Vojenská policajti štyroch krajín, ktoré tvoria spomínaný prápor (Poľska, Českej republiky, Chorvátska a Slovenska), využívali aj simulačné technológie v Centre simulačných a trenažerových technológií, patriacemu Veliteľstvu výcviku Vojenskej akadémie vo Vyškove.

Zároveň sa uskutočnilo aj pracovné stretnutie mnohonárodného hlavného plánovacieho tímu k pripravovanému medzinárodnému cvičeniu Anakonda-16, ktoré sa v júni uskutoční na území Poľska. Riadiacim CAX (cvičenie za podpory počítačovej simulácie) je český podplukovník Roman Gavlas.

Príprava na Anakonda

Pripomína, že jeho hlavnou úlohou je synchronizácia celého mnohonárodného štábu pred nasadením na spomínané cvičenie Anakonda-16. „Pôjde v histórii NATO MNMPBAT o najväčšie nasadenie síl a prostriedkov. Veď v rámci cvičenia budeme robiť policajnú jednotku pre cca 25-tisíc cvičiacich vojakov z rôznych armád. Najmä Poľska, USA a Nemecka, a to v štyroch rôznych výcvikových priestoroch po

celom Poľsku. Preto v Brne chceme štáb a medzinárodné policajné jednotky na plnenie takýchto úloh pripraviť čo možno najlepšie.“

Vo velení mnohonárodného práporu sa na rotačnom princípe striedajú zástupcovia všetkých štyroch krajín. Minulý rok velil práporu Slovák major Jozef Šoltýs. V tomto roku je veliteľom poľský podplukovník Mateusz Dadał. Jeho zástupcom je chorvátsky major Franjo Barunčič, náčelníkom štábu český major Michal Nový a veliacim poddôstojníkom rotmajster Peter Očenáš. V spomínanej pozícii, ktorá prináleží od vzniku práporu Slovensku, v tomto roku vystriedal nášho dlhoročného zástupcu nadrotmajstra Miloša Serbina.

Návrat do EVAL tímu

Okrem neho pôsobia na významných pozíciách aj ďalší príslušníci Vojenskej polície. Major Pavol Sálus vedie hodnotiaci tím (EVAL), kapitán Ján Kolesár je v pozícii náčelníka S-2 (spravodajská skupina), kapitán Jozef Štulrajter je členom v takticko- operačnom centre a kapitán Marián Pohančaník v skupine vyšetrovania. V mnohonárodnom plánovacom tíme

slovenskú stranu zastupujú kapitáni Jozef Boleček, Juraj Masár a Peter Novanský.

Pre majora Sálusa, ktorý pôsobí ako vedúci oddelenia výcviku OVaK Vlkanová – Hronsek, bolo cvičenie v Brne tak trochu návratom. Veď v rámci MNMPBAT už raz pôsobil v EVAL tíme. „Bolo to však ešte v roku 2008 na prvom cvičení práporu Black Bear v Poľsku. Vtedy sa zbierali prvé skúsenosti. A bol som členom hodnotiaceho tímu. Teraz ho viem, čo je veľký rozdiel. Navyše všetko sa za tie roky posunulo niekde inde, hodnotenie, kritériá... Viesť medzinárodný kolektív je ďalšou výzvou. Predsa len vojenskej policajti štyroch krajín prichádzajú so svojimi národnými špecifikami, skúsenosťami. Základom je, aby hodnotiteľ dokonale ovládal to, čo sám hodnotí a kontroluje. Som rád, že v tíme mám skúsených členov, ktorí dlho pôsobia v MNMPBAT. Napríklad poľského majora Marcina Czuprinského, ktorý bol minulý rok jeho náčelníkom štábu. Postupne sa počas

cvičenia celý kolektív viac zladil. Noví členovia EVAL tímu získali neoceniteľné skúsenosti od skúsených,“ poznamenáva major Sálus.

Na konci cvičenia v Brne bol bohatší o ďalšiu veľmi cennú skúsenosť. Úlohy hodnotenia EVAL tím pod jeho vedením zvládol aj podľa riadiaceho cvičenia podplukovníka Romana Gavlasa veľmi dobre. To je dobrý predpoklad, aby splnili úlohy aj na cvičení Anakonda-16. Tam už bude EVAL tím hodnotiť nie simulované úlohy, ale reálnu činnosť vojenských policajtov štyroch krajín.

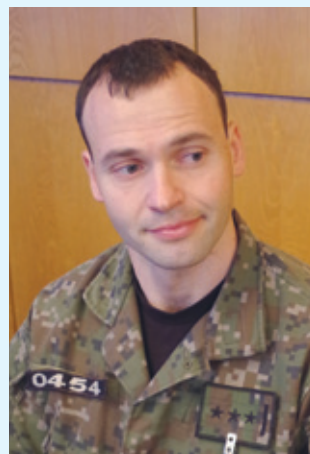
Na cvičení v Brne sa okrem príslušníkov mnohonárodného práporu Vojenskej polície NATO zúčastnili aj zástupcovia Národnej gardy štátov USA Nebraska a Texas. Podľa podplukovníka Gavlasa to bolo vďaka dlhodobu výbornej spolupráci českej Vojenskej polície a veľvyslanectva USA v Prahe.

Text a foto: Jozef Žiak

Mr. Očko

V pozícii veliaceho poddôstojníka, ktorú má v rámci mnohonárodného práporu Vojenskej polície NATO vyhradenú Slovensko, nastala v prvý februárový deň tohto roka zmena. Nadrotmajstra Miloša Serbina, ktorý bol na tomto poste dlhé roky, vystriedal rotmajster Peter Očenáš.

V súčasnosti pôsobí ako vedúci starší inšpektor topoľčianskej skupiny pre riešenie krízových situácií, ktorá je súčasťou Odboru policajného výkonu Bratislava. Rodák z Nitry, ktorý vyrastal v Šamoríne, kde absolvoval aj hotelovú akadémiu, bol na vojenskej základnej službe v útvere Čestnej stráže OS SR. Práve vtedy sa podľa vlastných slov rozhodol pre dráhu profesionálneho vojaka.

V roku 2000 nastúpil najskôr do vtedajšieho martinského práporu okamžitej reakcie. Začínal ako ostreľovač, neskôr sa stal zástupcom veliteľa družstva. Prvú zahraničnú skúsenosť získal v Kosove v operácii KFOR. Ďalšie pridral po prechode k Vojenskej polícii. Najskôr na Cypre v misii UNFICYP, potom v roku 2008 v rámci prvej rotácie našich vojenských policajtov, ktorí v afganskom Kandaháre chránili bránu ECP-3. Do operácie ISAF sa vrátil ešte raz. V roku 2013 plnil v Kandaháre úlohy v rámci medzinárodnej policajnej jednotky. Bol tam aj veliteľom zmeny a za plnenie úloh dostal od americkej strany medailu. Dva razy sa vrátil aj na Cyprus. V rokoch 2010 – 2011 a v minulom roku, keď zastával v medzinárodnej jednotke Vojenskej polície UNFICYP z Veľkej Británie, Argentíny, Maďarska a Slovenska pozíciu zástupcu veliteľa zmeny.

Priznáva, že aj napriek bohatým medzinárodným skúsenostiam ho nominácia na veliaceho poddôstojníka mnohonárodného práporu Vojenskej polície NATO prekvapila. „Bola to pre mňa veľká výzva. Usiloval som sa na ňu čo najlepšie pripraviť. Na prvom spoločnom zamestnaní štábu práporu v Poľsku som sa oboznámil s velením práporu. No najviac sme sa pracovne zladili počas štábného návstupu v Brne. Zo strany všetkých som cítil od prvých spoločných chvíľ plnú podporu,“ konštatuje rotmajster Očenáš, ktorému ešte od začiatku vojenskej kariéry prischla dobrosrdečná prezývka Mr. Očko. Popri zamestnaní vyštudoval na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre filozofiu a estetiku.

Slávne bitky histórie

Slavkov

Napoleon na bojisku
pri Slavkove na obraze
Francoisa Gérarda

Na jar 1805 francúzsky cisár Napoleon I. Bonaparte plánoval inváziu do Británie, ktorú mala v prielive La Manche kryť veľká francúzsko-španielska flotila. Keď zistil, že na neho z východu idú Rakúšania a Rusi, vylodenie zrušil. Jeho flotilu síce 21. októbra 1805 pri Trafalgare Briti zničili, ale on pri moravskom Slavkove v decembri získal veľkú satisfakciu.

Predohra „Bitky troch cisárov“

Pod hrozbou francúzskej invázie v snahe zamestnať Napoleona na pevnine britská diplomacia už od roku 1803 pracovala na vytvorení koalície kontinentálnych mocností. To sa jej v lete 1805 podarilo a Francúzsko zrazu čelilo tretej protinapoleonovskej koalícii, zloženej z Veľkej Británie, Rakúska, Ruska, Švédska a Neapolského kráľovstva. Sny Napoleona o invázii sa rozplynuli...

V septembri 1805 rakúska armáda generála Karla Macka von Lieberich (asi 25 000 mužov) vstúpila na územie Napoleonovho spojenca Bavorska a obsadila Ulm. Bavori sa stiahli na západ a čakali na Francúzov. Rakúšania sa zastavili a čakali na príchod Rusov. Už 28. septembra 1805 však Napoleon na čele asi 200-tisícovej tzv. Veľkej armády (Grande Armée) prekročil Rýn. Jeho jednotky pri Ulme obkľúčili armádu generála Macka, ktorý kapituloval, a obsadili Mníchov.

Cisár
Napoleon I.
Bonaparte

Ruský generál Michail Illarionovič Kutuzov, ktorý so svojím zborom (cca 50 000 mužov) dorazil na rakúsko-bavorské hranice, tomu už nemohol zabrániť a začal pred presilou ustupovať do vnútrozemia Rakúska v snahe spojiť sa s druhým ruským zborom generála Buxhövdenu. Hoci postup Francúzov spomalil, tí už 13. novembra 1805 bez boja obsadili Viedeň a získali jediný nepoškodený most cez Dunaj. Aj to im umožnilo čoskoro preniknúť na Moravu a obsadiť Brno, do ktorého Napoleon vtiahol 20. novembra 1805. Zatiaľ sa pri Olomouci sústreďovala vyše 90-tisícová rakúsko-ruská armáda. Čakala ju bitka pri Slavkove, ktorá do dejín vošla ako Bitka troch cisárov.

Vojvodcovia a ich vojská

Bitku pri Slavkove (Austerlitz) riadili viacerí francúzski, rakúski i ruskí generáli, ale posledné slovo mali traja cisári, ktorí sa „obťažovali“ prísť na bojisko osobne. Že tu bol cisár Napoleon I. Bonaparte (1804 – 1815), až také prekvapujúce nebolo. On totiž v rozhodujúcich chvíľach takmer vždy viedol svojich vojakov. Prítomnosť rakúskeho cisára a ruského cára a ich zasahovanie do velenia je však už inou otázkou a naznačuje, že im išlo skutočne o veľa.

Napoleonovi (1769 – 1815), delostreleckému dôstojníkovi pôvodom z Korziky, zrejme „vône“ bitiek, krvi a pušného prachu nikdy neboli cudzie. Ako generál sa v roku 1792 v revolučnom Francúzsku stal prvým konzulom a v roku 1804 uchoпил moc ako cisár Napoleon I. Bonaparte.

František (1768 – 1835), syn cisára Svätej ríše rímskej národa nemeckého Leopolda II. Habsburského, sa v roku 1792 ako

Rakúsky
cisár
František I.

František II. stal cisárom tohto zoskupenia nemeckých štátov a v auguste 1804 prijal i titul František I. Rakúsky, takže niekedy sa jeho mená v historických análoch pletú.

Cár Alexander I. Pavlovič (1777 – 1825) bol vnuk cárovnej Kataríny II. Veľkej a vládcom Ruska sa stal po vražde svojho otca Pavla I. nespokojnou šľachtou v roku 1801. Spočiatku s Napoleonom sympatizoval, ale postupne ho začal považovať za tyrana. V

Ruský cár
Alexander I.

roku 1804 vstúpil do protifrancúzskej koalície a plne sa venoval veleniu ruskej armády, hoci jej formálnym veliteľom bol skúsený generál Kutuzov. Pri Slavkove ignoroval jeho rady a to sa mu vypomstilo, čo si však nikdy nepriznal.

K Slavkovu Napoleon priviedol 75-tisícovú armádu s 200 delami. Rusi tu mali tiež okolo 75 000 vojakov a Rakúšanov bolo cca 16 000, pričom spolu disponovali až 300 delami.

Zbrane a taktika

Francúzska pechota v roku 1805 väčšinou používala kresadlové predovky typu An IX a An IX-An/XIII s hladkým vývrtom hlavne a kalibrom 17,48 mm. Patrili k nim tulejové ihlové bodáky s trojuholníkovým prierezom, dlhé až 50 cm. Ruská infanteria bola vyzbrojená kresadlovými predovkami s hladkou hlavnou vzoru 1798 a kalibru 19,8 mm a elitní strelci mali tzv. poľovnícke štuce s drážkovaným vývrtom kalibru 15,6 mm. Rakúski radoví pešiaci boli vyzbrojení kresadlovými puškami M 1798 kalibru 17,58 mm a ich „ostrostrelci“ strieľali drážkovanými štučmi M 1795 kalibru 14,8 a tzv. jägerštučmi kalibru 14,5 mm. Francúzska artiléria používala najmä ľahké kanóny a delá systému Gribeauval kalibru 6 a 8 libier, Rusi mali vzhľadom na dlhý presun podobné ľahšie zbrane a Rakúšania, keďže boli na svojom území, disponovali najširšou paletou delostrelectva, a to 3, 6 a 7-librovými kanónmi, 10 a 12-librovými delami a 18-librovými húfnicami.

Základným operačným zväzkom francúzskej armády bol zbor zložený z dvoch až troch divízií pechoty, divízie jazdeckta a pluku delostrelectva. Divízia sa členila na tri brigády, brigáda na dva až tri regimenty, čiže pluky (po 1 200 až 3 300 mužov) a základnou taktickou jednotkou bol prápor (batalión) členený na manévrujúce roty (stotiny) a tzv. peletóny. Jazdu (kavalériu) Francúzov tvorili pluky a prápory (švadrony) ťažkých kyrysníkov, mobilnejších dragúnov a ľahkých husárov.

Ruská pechota sa skladala z radových plukov odvodených nevoľníkov, ktorí síce húževnatí a statoční, ale ich výcvik podľa pruských metód už nezodpovedal potrebám doby, ako aj z kvalitnejších gardových plukov. Ruská jazda, členená do tzv. gardových a radových plukov, bola výrazne efektívnejšia. Obávané boli najmä jej dragúnske pluky a pluky ľahkých kozákov.

Rakúska armáda pri Slavkove pozostávala z troch plukov pechoty a ôsmich plukov jazdy, z ktorých tri boli kyrysnícke, tri hľánske (obdoba dragúnov) a dva husárske.

Jubilejná bitka

Bitka medzi Brnom a Slavkovom sa udiala 2. decembra 1805, presne v deň prvého výročia cisárskej korunovácie Napoleona, čo jeho vojaci dobre vedeli a považovali to za veľkú morálnu podporu i záväzok zároveň. Napriek tomu, že Rusi a Rakúšania mali nad nimi prevahu v pomere vyše 90 000 proti 75 000 mužom, veľmi túžili dať cisárovi dar v podobe víťazstva. Veď boli lepšie vycvičení i skúsenejší a dokázali manévrovať dvakrát rýchlejšie než ich protivník.

Úmyslom Napoleona bolo čo najrýchlejšie dosiahnuť jadro síl nepriateľa a zničiť ho rozhodujúcim úderom, čomu hovoril stratégia generálnej bitky. Preto úmyselne nechal Rusov a Rakúšanov ráno obsadiť tzv. Pratecké výšiny a predstieraným ústupom ich chcel vylákať do údolia Zlatého potoka. To sa mu vcelku podarilo, ale keď chcel zdanlivo opustené strategické výšiny obsadiť, narazil tam na oneskorenú veľkú rusko-rakúsku kolónu a vzápätí sa rozpútal niekoľkohodinový krvavý boj na bodáky. Francúzom sa napokon s ťažkými stratami podarilo Pratecké výšiny i priľahlé Staré vinohrady ovládnuť. Ďalšia ťažká bitka sa

rozohorela pri olomouckej ceste a aj tu Francúzi uspeli, hoci ich víťazstvo až také presvedčivé nebolo.

Krátko po poludní sa ruské pešie i jazdecké gardové jednotky opäť vydali k Prateckým výšinám s cieľom získať ich späť a spočiatku sa im darilo. Potom však Napoleon proti nim vrhol svoju gardovú jazdu, ktorá Rusov prinútila dať sa na útek. To umožnilo Francúzom zostúpiť z Prateckých výšin a

Generál
Michail
Illarionovič
Kutuzov

podporiť svoje jednotky bojujúce od predpoludnia v údolí Zlatého potoka. Práve tam zasadili protivníkovi rozhodujúci „generálny“ úder, z ktorého sa už nespamätal.

Epilóg

Pri Slavkove Francúzi stratili 1 398 mŕtvych a vyše 7 200 zranených vojakov. Rusi mali dokopy asi 16 000 mŕtvych a zranených a do zajatia ich padlo približne 9 500. Straty Rakúšanov predstavovali okolo 600 zabitých, 1 200 zranených a takmer 1 700 zajatých mužov. Cisári Napoleon a František sa stretli 4. decembra 1805 pri Spálenom mlyne neďaleko obce Násedlovice a dohodli prímerie. Mier podpísali ich zástupcovia v Bratislave (Pressburg) 26. decembra 1805. Rakúsko ním prišlo o talianske a nemecké územia s rozlohou 63 000 kilometrov štvorcových a takmer tromi miliónmi obyvateľov. Napoleon si slávu užíval ešte celých desať rokov, než prišlo Waterloo...

Text: PhDr. Ján Dolinay

Úvodná salva rakúskej
pechoty

Zrážka francúzskych pešiakov
s ruskými dragunami

Viac praktického výcviku

Rodák z Lukova v okrese Bardejov patrí medzi najskúsenejších inštruktorov martinského práporu výcviku. Po absolvovaní dvojročnej práporčickej školy v Liptovskom Mikuláši začínal v Martine vo Výcviko-

Zástupkyňa veliteľa roty základného vojenského výcviku nadporučíka Jana Kubíková hovorí o inštruktorovi výcviku rotmajstrovi Stanislavovi Karařfvi, že vie budúcich nových vojakov vhodne motivovať, aby plnili úlohy. Jeho silnou stránkou je iniciatívny prístup k ich plneniu. Vidieť, že svoju prácu robí rád.

vom stredisku špecialistov pozemného vojska. Pôsobil v Poddôstojníckej akadémii v Mokradi a od leta 2009 vychováva nových profesionálnych vojakov vrote základného vojenského výcviku.

S uspokojením kvituje, že za tie roky sa podarilo obmeniť aj materiál, ktorý inštruktori využívajú na prípravu vojakov. „Začínali sme s málopočetnými a dnes už archaicky pôsobiaci projektormi. Teraz ich máme k dispozícii prakticky v každej učebni, aj počítače. To je pre nás veľká pomoc. Ale je to lepšie aj pre nových vojakov. Predtým sa čítala písomná príprava, ktorú si inštruktor pripravil, čo bolo pre nich dosť nezábavné. Dnes budúci profesionálni vojaci vidia všetko, čo ich učíme aj v názornej forme. Mnohé sa teda zlepšilo. Ale na druhej strane to neznamená, že nie je čo v tejto oblasti ďalej zlepšovať. Osobne by som uvítal na základe mojich skúseností, keby sa kládol ešte väčší dôraz na praktickú stránku výcviku. Aby predstavovala 70 percent jeho objemu a teória zvyšok. V súčasnosti je to zhruba pol na pol,“ pripomína skúsený inštruktor.

Podľa neho aj preto, lebo najmä fyzická pripravenosť súčasnej mladej generácie je horšia, ako bola u ich predchodcov pred desiatimi a viac rokmi. „Je to počítačová generácia. Veľmi neholduje ani športu. Úplne výnimočne sa vie orientovať v prírode. Len málokto z nových vojakov zažil nejaké zálesácke a trampské tábory. Preto im musíme venovať toľko úsilia

Dokáže motivovať vojakov

Pred dvanástimi rokmi prišiel do vtedajšej Základnej výcvikovej školy v Martine a viedol svoj prvý kurz. Preškoľovali v ňom vojakov, ktorí už mali základný výcvik za sebou. Odvtedy sa podľa inštruktora roty základného vojenského výcviku rotmajstra Mar-

tina Jenču mnohé zmenilo. „Bola to iná generácia ako dnes. Fyzicky boli zdatnejší. Vedeli sa aspoň trochu pohybovať v prírode. V začiatkoch sme sa trápili s množstvom problémov – s materiálnym a technickým zabezpečením výcviku. Postupne sme ich však riešili. Aj keď možno nie až tak rýchlo, ako sme si predstavovali. Dnes sme úplne inde. Aj metódikou vedenia zamestnaní. Obmenil sa výstroj vojakov. Už nemajú staré veľké poľné batohy, ale 60-litrové. Aj nosný modulárny systém. Uľahčujú im činnosť pri pohybe v teréne, pri plnení taktických úloh. Celá záťaž je rovnomernejšie rozložená. Vojaci lepšie zvládajú aj dlhšie pochody,“ porovnáva rotmajster Jenča vtedajšie vybavenie s terajším.

Rodák z Vranova nad Topľou po ukončení ročnej práporčickej školy v Liptovskom Mikuláši pôsobil vo vtedajšej mechanizovanej brigáde vo Vajnorochoch ako veliteľ mínometnej čaty. Neskôr ako zástupca veliteľa a veliteľ mechanizovanej čaty. Priznáva, že skrátenie výcviku z deviatich na sedem týždňov bolo výzvou aj pre inštruktorov: „Príprava na jednotlivé zamestnania musí byť ešte precíznejšia a prepracovanejšia ako v minulosti. Nie je už toľko času na opakovanie jednotlivých úloh.“

Starší inštruktor 3. čaty nadrotmajster Tomáš Zábojník na adresu rotmajstra Jenču hovorí, že je inštruktor, ako má byť. Skúsený, vysoko odborne zdatný. „Keď som prišiel krote základného vojenského výcviku, práve on bol mojim starším inštruktorom – mentorom. Lebo ja som prišiel z poddôstojníckej akadémie a mal som nároky už na hotových vojakov. Poradil mi, ako postupovať s novými vojakmi, aby som ich zbytočne na začiatku nevystrašil. Sledoval som jeho prácu. V mnohom ma inšpiroval. Ako človek je vynikajúcim kolegom, nemá problém pomôcť. Je inštruktorom sebaobrany. Fyzicky je na tom veľmi dobre. Medzi vojakmi má prirodzenú autoritu. Nie na základe hodnosti či postavenia. Dokáže ich vhodne motivovať. Som rád, že ho mám v jednotke,“ konštatuje nadrotmajster Zábojník.

Text a foto: Jozef Žiak

v rámci taktickej prípravy. Tak isto neboli zvyknutí riešiť úlohy ako kolektív, tím. Aj preto, že len minimum z nich sa venovalo kolektívnym športom, kde musia pôsobiť v prospech kolektívu, podriaďujú sa trénerovi,“ tvrdí rotmajster Karaffa.

Skúsený inštruktor pripomína, že sa snažia do výcviku nových vojenských profesionálov postupne zavádzať najnovšie poznatky z výcviku martinského mechanizovaného práporu. V oblasti nástražných výbušných systémov a mínovej bezpečnosti prostredníctvom odborníka – ženistu z Výcvikovej jednotky vojenských misí, ktorá je súčasťou práporu výcviku.

Aký prístup sa mu v práci s novými profesionálnymi vojakmi osvedčil? Priznáva, že predovšetkým osobný. Musí vedieť, kedy pritvrdiť a kedy povoliť. Lebo neustálym tlakom na vojakov po prekročení určitej hranice už dosiahneme pravý opak.

Text a foto: Jozef Žiak

V RS aj zemetrasenia

V prvom momente som si myslel, že mnou trasie kolega, aby som nechrápal,“ spomenul si na situáciu z 26. decembra minulého roka rotmajster Imrich Hógembuch. „Druhá vlna bol tiež poriadny šejk, no vtedy mi už bolo jasné, že ide o zemetrasenie,“ dodal výkonný poddôstojník Národného podporného prvku (NSE) tretej rotácie slovenských vojakov v Resolute Support v Afganistane.

Decembrové zemetrasenie s magnitúdou 6,2 spôsobilo zranenia ľudí najmä na severe Afganistanu a v Pakistane. Otrasy však boli citeľné aj v Kábuľe, kde pôsobí na základni HKIA spolu s kolegami aj rtm. Hógembuch. Spomeňme, že ešte mohutnejšie zemetrasenie s magnitúdou 7,7 stupňa zatraslo Afganistanom aj vlani v októbri a vyžiadalo si približne 400 ľudských životov. V susednom Pakistane pri zemetrasení v roku 2005

zahynulo 70-tisíc ľudí. „Veľmi sme sa tomu otrasu nevenovali. Brali sme to len ako kuriozitu. Horšie bolo, keď základňou 4. januára otriasol výbuch len neďaleko za plotom, pričom po explózii nastraženej vo vozidle bolo 25 kontraktorov zranených a dvaja zahynuli,“ dodal výkonný poddôstojník, ktorý v uniforme slúži už 22 rokov. Pôsobí aj na Cypre a porovnáva, že služba v Afganistane je odlišná predovšetkým práve mierou ohrozenia.

„Čo sa týka výstrojného materiálu, sme trochu limitovaní veľkosťami. Dobré je, že bežné kancelárske potreby, resp. spotrebný materiál sme schopní zaobstarať aj na základni,“ zhodnotil situáciu v rámci svojej zodpovednosti rtm. Hógembuch počas februárovej návštevy náčelníka GŠ OS SR generála Milana Maxima v RS. Poddôstojník, ktorý pochádza od Nových Zámok a pred odletom bol asistentom na veliteľstve 1. mechanizovanej brigády v Topoľčanoch, dodal, že v RS mu najviac dáva kontakt s medzinárodným prostredím. Rozhodol sa pritom, že po angličtine zdolá aj francúzštinu.

Text a foto: Pavol Vitko

• V priestoroch veliteľstva UNFICYP v Nikózii sa 14. apríla príslušníci Sektoru 4 zúčastnili na cvičení v potlačaní davu, ktoré bolo organizované v rámci vstupného výcviku inštruktorov pre jednotlivé sektory. Cieľom bolo precvičiť a zlaadiť činnosť pohotovostných jednotiek všetkých sektorov s príslušníkmi mobilnej pohotovostnej rezervy veliteľky vojenskej operácie UNFICYP a polície UN na Cypre. Cvičenie bolo ukážkou pre nových veliteľov jednotiek z rotácie marec 2016 ako správne reagovať na možný incident v priestore pôsobenia. Zabezpečením ukážky boli poverení príslušníci slovenského kontingentu.

• Príslušníci 1. mechanizovanej rotaty 22. mpr sa 27. – 28. apríla v priestoroch VVP Kamenica nad Cirochou podrobili kontrole zladenosti mechanizovaných družstiev počas dňa i noci. Cvičenie preverilo stupeň zladenosti mechanizovaných družstiev v predmetoch bojovej prípravy a pri plnení bojových úloh. Preverilo tiež veliteľov družstiev v organizácii činnosti družstva pri príprave a vedení boja a vodičov z vedenia bojových vozidiel v teréne v podmienkach, ktoré sa približovali bojovým, ako aj fyzickú a psychickú odolnosť vojakov.

• Úrad hlavného lekára OS SR realizoval 18. – 22. apríla spoločný odborný výcvik obväzísk a odborností H-10 v OS SR s IZS SR. Na výcviku sa zúčastnilo 44 vojakov, 43 príslušníkov Záchrannej zdravotnej služby Bratislava a 17 figurantov zo SZU Bratislava. Cvičenie bolo zamerané na komplexný manažment zásahu v denných i nočných podmienkach pri udalostiach s hromadným postihnutím osôb a na vytvorenie jednotlivých veliteľských pozícií zdravotníckeho zásahu.

• Kurz CLS – Rozšírená prvá pomoc v bojových podmienkach – bojový záchranár sa konal 18. – 22. apríla v priestoroch ÚHL Ružomberok, pracovisko Liptovský Mikuláš. Zúčastnili sa na ňom príslušníci 11. mechanizovaného práporu Martin a 5. pluku špeciálneho určenia Žilina. Účelom kurzu bolo naučiť nezdravotníkov poskytovať rozšírenú prvú pomoc počas taktickej situácie. Kurzy sa konajú od roku 2013 úspešne ich absolvovalo už 109 príslušníkov OS SR.

• Príslušníci Oddelenia krízového manažmentu Vikanová – Hronsek absolvovali 25. – 29. 4. strelecko-taktické sústredenie. Hlavnou úlohou bolo zladenie taktiky pri špecifických policajných činnostiach s využitím podpornej streľby ostreľovača, zvýšenie streleckej úrovne v sťažených podmienkach a streľby zo služobného motorového vozidla. Sústredenie preverilo fyzickú a psychickú kondíciu príslušníkov OKM VP.

• Vojaci Veliteľstva brigády bojového zabezpečenia Trenčín 27. – 28. apríla absolvovali zdokonaľovaciu prípravu zo základných bojových zručností na Turckem vrchu. Skladala sa z topografickej, taktickej a streleckej prípravy. Druhý deň si cvičiaci počas pochodu členitým terénom preverili vedomosti zo zdravotnej prípravy, radiačnej, chemickej a biologickej ochrany, spojovacej a taktickej prípravy.

• Slávnostné vyradenie frekventantov kariérnej časti Poddôstojníckeho kurzu OR-7 sa na pôde poddôstojníckeho klubu práporu výcviku v Martine konalo 29. apríla. Do kurzu nastúpilo 30 vojakov, z toho šesť žien. Najlepším absolventom sa stal rtm. Andrej Macášek z Čestnej stráže prezidenta SR Bratislava.

Odvody na rakúsky spôsob

V súvislosti s ambíciou budovania záloh dnes ozbrojené sily ani štát nedisponujú základnými informáciami o mladej generácii mužov, ako ich mali, keď existovali odvody. Tie sa skončili spolu s koncom povinnej vojenskej služby a vznikom profesionálnej armády od roku 2006. Boli sme sa pozrieť ako prebieha proces odvodov u našich susedov v Rakúsku.

V apríli organizácia UN Veteran Slovakia vedená jej prezidentom plukovníkom v. v. Štefanom Janglom navštívila na pozvanie Association of Austrian Peacekeepers a jej prezidenta generála Günthera Greindla aj odvodové stredisko v St. Pölte, hlavnom meste spolkovej krajiny Dolné Rakúsko. O systéme odvodov obe delegácie aj redakciu Obrany informoval veliteľ strediska plukovník Wilhelm Hauenschild.

Pokračovanie povinnej služby

„Rakúski občania v referende v januári 2013 rozhodli o pokračovaní povinnej vojenskej služby v pomere 60:40 a myslím si, že v súčasnosti by tento pomer bol ešte výraznejší,“ spomenul na začiatok plk. Hauenschild (na foto). Uvedol, že podobné odvodové strediská sú aj v ostatných hlavných mestách spolkových krajín a ročne v nich prejde procesom odvodu priemerne 7 až 10 tisíc mladých mužov. „U nás v St. Pölte v jednej várke povolajú k odvodu šesťdesiat zvyčajne

osemnásťročných mužov. Proces trvá jeden a pol dňa,“ konkretizoval. Prvý deň absolvujú lekársku prehliadku vrátane odberu krvi, röntgenu či EKG so záťažou. Majú aj pohovor o štruktúre a činnosti rakúskeho Bundesheeru. Mladíci sú povolávaní na odvod podľa obcí a okresov. Prvý deň majú po 15,30 h voľno. Môžu ísť prenocovať domov, do hotela, alebo ostať v kasárňach. „Zvyčajne máme okolo 5 500 nocľahov ročne,“ uviedol veliteľ, v ktorého stredisku pracuje 30 osôb a 18 vojakov základnej služby.

Druhý deň idú v jednotnom vyfasovanom oblečení opäť k lekárovi. Absolvujú aj psychologické testovanie, ktoré trvá 90 až 120 minút. Na záver každého mladíka čaká osobný pohovor, kde sa dozvie výsledky. Ak je schopný vojenskej služby, na základe výsledkov mu odporučia, v akej oblasti by vo vojsku mohol slúžiť. Aj odvedenec môže vysloviť želanie, pri akej zbrani, kde a kedy by chcel pôsobiť. „Približne až 80 % odvedencom sa vyjde v ústrety,“ odhadol plukovník. Tiež uviedol, že okolo 16 % brancov býva neschopných vojen-

Štúrovci aj o vojakoch

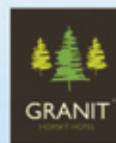
Nielsen s generálnym riaditeľom TV Markíza Matthiasom Settelem, riaditeľom Sekcie spravodajstva, publicistiky a športu RTVS Lukášom Dikom či publicistom a fotografom Andrejom Bánom, ale aj s príslušníkom OS SR majorom Martinom Farkašom mohli v rámci 22. ročníka novinárskej súťaže stredoškôlkov a vysokoškolákov Štúrovo pero diskutovať dve stovky študentov z celého Slovenska. V Krajskej knižnici L. Štúra vo Zvolene ho-

voril 22. apríla o svojej službe v operáciách medzinárodného krízového manažmentu v Kosove a Afganistane, ale aj o ďalšej činnosti ozbrojených síl. Samozrejme, odpovedal na otázky, ktoré súviseli s pádom vojenského lietadla pri obci Hejce pred desiatimi rokmi, v ktorom zahynulo jeho 42 kamarátov a kolegov. „Diskusia bola veľmi milá. Potešil ma ich záujem o vojakov, ktorý by bol iste aj nad rámec vyčlenenej hodinovej besedy,“ konšta-

toval mjr. Farkaš. S cieľom podporiť záujem študentov o život ozbrojených síl a vojenskú históriu už viac ako desaťročie udeľuje svoju cenu aj redakcia mesačníka Obrana. „Hlavnými témami študentských časopisov býva ich školský život, stáže, exkurzie či úspechy, no vážime si, ak venujú priestor aj problematike obrany a bezpečnosti,“ konštatoval šéfredaktor Obrany a člen organizačného výboru Štúrovho pera Pavol Vitko. Spomedzi vyše 80 stredoškolských periodík cenu získala redakcia mesačníka Gymoš zo Spojenej školy Juraja Henischa Bardejov, ktorá sa

POZVÁNKA ÚNIA VOJNOVÝCH VETERÁNOV SR

Vás v spolupráci s Horským hotelom Granit - Smrekovicami česť dňa **25.6. 2016** pozvať na
6. ročník Pochodu vďaka obetiam boja za mier, slobodu a demokraciu
Pochod sa uskutoční po turistických chodníkoch Veľkej Fatry od hotela cez Skalnú Alpu na Rakytov (1 567 m n.m.) a späť

Program podujatia:

07:30 – 08:45 príchod a prezentácia účastníkov pochodu
08:45 – 09:00 pietna spomienka na obete bojov za mier, slobodu a demokraciu
09:00 – 09:15 štart pochodu
16:00 – 22:00 posedenie pri táboráku, opekanie, voľná zábava

Účast' na pochode je potrebné nahlásiť do 10.6.2016 na MT: +421 908 949 391 alebo mailom na pavel.marko@uvv-sr.sk

MINISTERSTVO OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Realizované s finančnou podporou Ministerstva obrany Slovenskej republiky v rámci dotačného programu.
Za obsah tohto dokumentu je výlučne zodpovedná Únia vojnových veteránov SR.

skej služby a z tých schopných si asi 40 % vyberie civilnú službu v trvaní deväť mesiacov. Tabuľka schopnosti je od 0 po 9. Tí s nulou dostanú v našej niekdajšej ľudovej terminológii „modrú knižku“, no ešte pred jej udelením môžu byť na odvod povolani opakovane. Tiež sme to poznali u nás. „Od hodnotenia 5 môžu byť odvedenci prideľovaní k bojovým jednotkám a od 7 k špeciálnym silám,“ konkretizoval plk. Hauenschild. Dodajme, že mladíci odchádzajú od odvodu aj s darčkovou taškou od rakúskeho rezortu obrany.

Od vzniku samostatného Slovenska v roku 1993 do roku 2005 Ozbrojené sily SR povolali na povinnú vojenskú službu 270-tisíc brancov. Pre civilnú službu sa rozhodlo 58-tisíc mužov, no nie všetci ju stihli absolvovať. Podľa vyjadrenia vtedajšieho hovorcu OS SR mjr. Milana Vangu vojenskej správy v tom období vydali celkovo až 150 tisíc „modrých knížiek“. Kontrakt profesionálneho vojaka sa rozhodlo podpísať 1 492 vojakov základnej služby.

Výborná investícia

„V Rakúsku povolávajú po odvode na výkon služby spravidla do štyroch rokov. Najvyšší vek pre povolancov je 35 rokov. Podobne ako kedysi u nás existuje možnosť rôznych odkladov. Iný je však o. i. systém nástupu na vojenskú akadémiu vo Wiener Neustadt. Záujemca musí najskôr rok dobrovoľne odsľužiť v uniforme, absolvuje poddôstojnícky kurz, získa hodnosť rotmajster – a až potom sa môže uchádzať o štúdium. Ako pre Obranu zistil plk. Hauenschild o štúdium má v rámci celého Rakúska záujem vyše 600 kandidátov, no keďže v rámci reformy znižujú početné stavy dôstojníkov, aktuálne býva prijatých len vyše 30. „Tie odvody čosi stoja, no takéto informácie by boli aj pre naše ozbrojené sily na nezaplatenie,“ poznamenal plk. Jangl, „Náklady na jeden odvod sú u nás vyčíslené na 163 eur,“ poskytol mu presnú informáciu plk. Hauenschild. „Tie informácie sú výbornou investíciou aj pre armádu a štát, aj pre odvedenca,“ zdôraznil Štefan Jangl, v roku 1998 posledný veliteľ slovenského ženijného práporu UNTAES v bývalej Juhoslávii, neskôr riaditeľ Bezpečnostného úradu MO SR. Dnes prednáša na vysokej škole. „V budúcich rokoch sa v Rakúsku ráta so 42 tisíc odvedencami,“ avizoval plk. Hauenschild.

Text a foto: Pavol Vitko

zároveň už po druhý raz stala aj absolútnym víťazom súťaže. Ako jedno z mála stredoškolských periodík sa Gymoš uvedeným témam venuje takmer pravidelne. Boli to napríklad reportáže z exkurzií v koncentračných táboroch či vo vojenských múzeách, články o protifašistickom odboji v regióne, informácie o výročiach súvisiacich s oslobodením, ako aj o aktuálnych podmienkach vojenského povolania. Prémium redakcie Obrana získal časopis Quo vadis z Gymnázia sv. košických mučeníkov Košice za výborne spracovanú tému s názvom Damoklov meč – vojna či potreba vlastniť, v ktorej sa venoval najmä príčinám vzniku vojen. Prémium získal aj Ťahák z Gymnázia Vráble za článok 70 rokov slobody, v ktorom študenti priblížili oslobodenie mesta. „Vďaka za dlhoročnú spoluprácu. Veríme, že rezort obrany obnoví pre mladých ľudí populárny Kemp na Lešti, pretože niekoľkočlenné výcviky prežitia patrili viacero rokov k najatraktívnejším cenám našej súťaže,“ dodala riaditeľka Štúrovho pera Milota Torňošová.

(red)

LETISKO KUCHYŇA

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ

Dopravné krídlo gen.M.R.Štefánika Kuchyňa

10:00 - 14:00 hod. **11.JÚNA 2016**

PENOVÁ SHOW PRE DETI

PROGRAM

LETECKÁ TECHNIKA / POZEMNÁ VÝZBROJ
A TECHNIKA / DYNAMICKÉ A STATICKÉ UKÁŽKY /
HUDEBNÉ VYSTÚPENIA / HRY PRE DETI /
LETECKÍ MODELÁRI / PESTRÝ SPRIEVODNÝ PROGRAM

PRÍSTUP Z HLAVNEJ CESTY MALACKY-PERNEK / HLAVNÝ VCHOD NA LETISKO	PARKOVANIE PRIAMO NA LETISKU	VSTUPNÉ ZDARMA
---	---	--------------------------

<http://www.lzkuchyna.mil.sk>

Pamätná tabuľa generálom

Predstavitelia Klubu generálov SR v nedeľu 17. apríla v bývalom koncentračnom tábore Flossenbürg slávnostne odhalili pamätnú tabuľu. „Vyjadruje našu úctu k štyrom slovenským generálom, ktorí tu boli popravení pred koncom druhej svetovej vojny a ktorí sa stali významnou súčasťou slovenskej histórie,“ povedal predseda klubu generálmajor v. v. František Blanárik. „Je to divizny generál Rudolf Viest, brigádny generál Ján Golian, generál II. triedy Štefan Jurech a generál II. triedy Augustín Malár,“ konkretizoval. Pri odhalení pamätnej tabule, ktorú dal vyhotoviť Klub generálov, mal príhovor bývalý náčelník Generálneho štábu OS SR generálporučík v. z. Peter Vojtek. Tabuľu symbolicky odhalili synovia popravených generálov pplk. v. v. Marcel Jurech a Borivoj Malár, ktorý desať dní nato zomrel. Slovenskí generáli (okrem už menovaných aj gen. v. v. Tibor Gaplovský, genmjr. v. v. Svetozár Nađovič a brig. gen. v. v. Štefan Mečár) odovzdali vedúcemu pamätníka Jörgovi Skriebeleitovi dokumenty s fotografiami a životopismi popravených generálov v troch jazykoch, aby ich mohol umiestniť v expozícii múzea, pretože doteraz v priestoroch múzea nebola o nich zmienka.

Vo Flossenbürgu zahynulo viac ako 30-tisíc väzňov. Americká armáda ho oslobodila 23. apríla 1945. Múzeum leží neďaleko česko-nemeckého hraničného priechodu Rozvadov.

Text: Pavol Vitko
Foto: KG SR

Radost a smútok šampiónov

Jakub Grigar

Michal Martikán, Alexander Slafkovský a Matej Beňuš, traja najväčší slovenskí konkurenti o jediná miestenku v kategórii C1 na olympiádu v Riu de Janeiro, na Majstrovstvách Európy vo vodnom slalome v Liptovskom Mikuláši spojili sily a v hliadke 3×C1 získali 14. mája zlato.

Počas troch dní sa v Liptovskom Mikuláši predstavilo 230 športovcov z 30 krajín vrátane osemnástich Slovákov v pätnástich lodiach.

Tituly bez nominácií

Už pred šampionátom bolo na základe predchádzajúcich výsledkov rozhodnuté, že do Brazílie nepocestuje v rámci C1 nikto z dvoch reprezentantov Dukly, ale Matej Beňuš z ŠKP Bratislava. A to i napriek tomu, že v Liptovskom Mikuláši sa v najlepšej forme predstavil Alexander Slafkovský z VŠC Dukla, ktorý v tejto disciplíne získal zlato. Vo finále triumfoval s náskokom 1,79 s pred oddielovým kolegom Michalom Martikánom. Matej Beňuš, ktorý bude reprezentovať Slovensko na OH, skončil piaty. Rekordérom v počte medailí z európskych šampionátov je pritom Martikán. Má už 19 zlatých, 13 strieborných a jednu bronzovú. Nehovoriac o tom, že z piatich olympiád má päť medailí, čo v histórii OH celosvetovo dokázali už iba dve ženy. „Samozrejme, Michal veľmi túžil po nominácii. V rámci nomináčnej série nemal zlé výsledky, v C1 to bolo skrátka veľmi tesné, no Maťo Beňuš mal o čosi viac šťastia,“ porovnal Jozef Martikán, Michalov tréner a otec. Na otázku či jeho syn a zverenec ešte bude mať motiváciu zabojovať o kvalifikáciu na ďalšiu olympiádu, povedal: „Je to hlavne o zdraví, ktoré si nekúpite ani nevymodlíte, no ak zdravie vydrží, verím, že o ďalšiu olympiádu ešte zabojujeme.“

V kategórii C2 si na domácej vode senzačne vyjazzili titul reprezentanti Dukly Tomáš Kučera a Ján Bátik. Pre oboch je to prvá medaila z ME v tejto disciplíne v hlavnej kategórii. Predtým boli v tejto disciplíne majstrami Európy v kategórii do 23 rokov. Aj oni však napriek obrovskej radosi tak trochu prežívali smútok víťazov. V zmysle postupových pravidiel si už predtým vybojovali postup medzi reprezentáciu v Riu deblkanoisti Ladislav a Peter Škantárovci, ktorí skončili na ME na 6. mieste. Ani trojnásobní olympijskí šampióni Pavol a Peter Hochschornerovci, v Liptovskom Mikuláši až deviati, do Ria necestujú.

Letenka na olympiádu

V K1 skvele zabojoval Jakub Grigar, ktorý patrí k vychádzajúcim hviezdám vo VŠC Dukla aj v reprezentácii. Vo finále obsadil piate

miesto, ktorým si v tejto disciplíne vybojoval postup do Ria. Ešte len 19-ročný študent gymnázia tým splnil svoj hlavný cieľ a jeho radosť bola porovnateľná s víťazstvom. Pôvodne mal viac šancí na nomináciu ďalší člen VŠC Martin Halčín, ale neprebojoval sa do finále „Mladý Grigar tento rok skúsenejšieho Halčina štyri razy porazil, takže to vyšlo spravodlivo,“ poznamenal expert na vodný slalom Peter Mráz, ktorý bol od roku 1994 v Dukle dve desaťročia hlavným trénerom vodného slalomu a po odchode na dôchodok sa venuje mládeži. Slovenská hliadka 3×K1 v zložení Jakub Grigar, Martin Halčín a Andrej Málek obsadila 8. miesto, pričom sa nedarilo práve Grigarovi: „Veľmi ma to mrzí, chalanom sa ospravedlňujem, nebolo to úmyselné,“ povedal športovec, v ktorom sa po majstrovstvách tak trochu miešali pocity sklamaní a zároveň obrovskej eufórie.

Šancu na letenku do Ria v prípade víťazstva mala pred finálovými jazdami v K1 žien aj ďalšia legenda Dukly Elena Kaliská, ktorá bola na ME štvrtá. V Brazílii bude Slovensko reprezentovať Jana Dukátová z ŠKP Bratislava, ktorá v Liptovskom Mikuláši získala bronz. „Život sa nekončí, tento šport mám rada a s radosťou chcem pádlovať ďalej,“ potvrdila dvojnásobná olympijská víťazka Kaliská.

„Sme hrdí na naše kanoistické legendy, zlatého Alexandra Slafkovského a strieborného Michala Martikána. No zároveň, keď sme 1. januára 2016 na základe novej organizačnej štruktúry presadili výkonnostné kritériá, ktoré umožňujú uzavrieť profesionálnu zmluvu aj s najúspešnejšími mládežníkmi, robili sme to s víziou prispieť k čo najrýchlejšiemu prechodu týchto športovcov do svetovej špičky. Prvým úspechom stratégie je kajakár Jakub Grigar, juniorský majster sveta, ktorý sa 5. miestom na svojich prvých majstrovstvách Európy v kategórii dospelých nominoval na Olympijské hry 2016,“ s uspokojením konštatoval riaditeľ VŠC Dukla Richard Galovič.

„Športovci VŠC Dukla sa na Majstrovstvách Európy vo vodnom slalome pričínili o tri zlaté a jednu striebornú medailu, to je naozaj úspech. Ako minister obrany im chcem preto srdečne zablahoželať a zároveň dávam záväzok, že ich budem podporovať v maximálnej možnej miere, aby naďalej robili nášmu Slovensku dobré meno a mali na reprezentáciu adekvátne podmienky,“ prisľúbil po šampionáte minister obrany Peter Gajdoš.

Text: Pavol Vitko

Foto: TASR

ŠTYL

KULTÚRA • ZÁBAVA • VOĽNÝ ČAS

 CINEMATIK
INTERNATIONAL FILM FESTIVAL PIEŠŤANY

24. ART FILM FEST KOŠICE
17.-25. 06/16

International Film Festival
TRENČIANSKE TEPLICE

23. - 26. jún 2016

Festival ako thriller

Príbeh filmového festivalu Artfilm, ktorý sa po prvý raz konal z iniciatívy režiséra Petra Hledíka v roku 1993 v kúpeľoch Trenčianske Teplice ako lokálna prehliadka krátkych dokumentárnych filmov o baroku, by vydal na samostatný filmový thriller.

Podujatie rástlo, k prehliadke filmov o umení sa pridali hrané filmy, až sa festival stal najväčším svojho druhu na Slovensku – a rodné hniezdo mu začalo byť primálne. Samozrejme, nešlo to hladko a bez problémov. Pred rokmi nespokojnosť organizátorov s podmienkami, návštevnosťou i večným nedostatkom financií prerástla do roztržky a časť dovtedajších usporiadateľov sa rozhodla osamostatniť. V roku 2006 realizovali svoju predstavu filmového podujatia v kúpeľoch Piešťany pod názvom Cinematik. Tohto roku sa v dňoch 13. – 18. septembra uskutoční už jeho jedenásty ročník.

Keď sa komunisti rozhodli, že Karlove Vary budú dejiskom filmového festivalu, propagujúceho úspechy socialistických kinematografií, nechali za štátne peniaze vybudovať grandiózny festivalový hotel Thermal s premietacími sálami i potrebným technickým zázemím. Trenčianske

Teplice také šťastie nemali. Nedisponujú zázemím na mohutné podujatie s tisíckami účastníkov a stovkami hostí, a dnes už ani nemôžu rátať s tým, že by niekto podobné zázemie vybudoval či aspoň financoval. Lenže bez moderného kina sa ťažko robí moderný festival. Preto sa usporiadatelia rozhodli, že 24. ročník podujatia, módne premenovaného na Art Film Fest, sa uskutoční v dňoch 17. až 25. júna 2016 v Košiciach, ktoré lepšie vyhovujú ich podnikateľskému zámeru.

Bez festivalu však nezostanú ani Teplice. Na tradíciu nadviaže 23. – 26. júna podujatie nazvané International Film Festival Trenčianske Teplice. Premietaf sa bude v kine Prameň, v Kursalone, na kúpalisku Zelená žaba a na námestí v Trenčianskych Tepliciach. Niektoré filmy uvedie aj trenčianske kino Metro v repriže. Vyhlasovateľom festivalu je mesto Trenčianske Teplice. Tepličan Peter Hledík, režisér, scenárista a zakladateľ pô-

vodnej myšlienky festivalu, pripravuje festival ako člen Prezídia IFF Trenčianske Teplice. Do Trenčianskych Teplíc sa ako umelecká riaditeľka projektu vracia Ľudmila Cviková. Medzinárodne uznávaná poradkyňa prestížnych filmových festivalov a kurátorka filmových programov pôsobila ako umelecká riaditeľka teplického festivalu v rokoch 2007 a 2008.

Trenčianskoteplický Artfilm sa teda rozčlenil na tri samostatné filmové prehliadky, z ktorých dve si tohto roku budú priamo konkurovať.

Mimochodom, 51. ročník medzinárodného filmového festivalu Karlove Vary sa bude konať v dňoch 1. až 9. júla. Do filmového leta slovenských a českých fanúšikov kinematografickej múzy neoddeliteľne patrí i Letní filmová škola v Uherskom Hradišti na Morave. V dňoch 27. až 30. júla sa uskutoční už jej 42. ročník.

(aš)

Bez bodky a bez displeja

Ak by bežný výrobca digitálnych fotoaparátov uviedol model bez displeja, zožal by búрку protestov a posmechu za svoju lakomosť a obchodnú impotenciu. Keď to isté spácha legenda – nemecká Leica, svet tleska odvahe a nápaditosti. Používatelia sa vraj lepšie sústredia na samotné fotografovanie. A aby sústredenie bolo dokonalé, nová **Leica M-D**

(Typ 262) ho nenarúša ani svojím tradičným poznávacím znamením – logom v červenej bodke. To tiež chýba, rovnako ako displej na zadnej strane. Inak ide o starší model Leica M (Typ 262), len bez bodky a displeja. Namiesto neho na zadnej strane nájdete kruhový volič citlivosti ISO. Novinka má snímač 24 Mpx veľkosti full frame s citlivosťou ISO 200 – ISO 6 400, ktorému sekunduje procesor Leica Maestro. Maximálne tri zábery v sériovom fotografovaní nie sú žiad-

na výhra. Aparát neumožňuje záznam videa, na výber sú len automatický a plne manuálny režim fotografovania. Rozmery sú 139×42×80 mm, hmotnosť bez objektívu 690 gramov. Novátorstvo si Leica nechá aj patrične zaplatiť. Novinka je drahšia ako model s displejom – rovných 6 000 eur!

Počítače do vrecka

Hoci súčasné mobilné telefóny majú výkon na rozdávanie, veľkí výrobcovia z obchodných dôvodov odmietajú premeniť ich na plnohodnotné počítače, pripojiteľné k monitoru, klávesnici, myši a ďalším perifériám. Apple zamietol čo i len úvahy o prenose plnohodnotného desktopového operačného systému na tablety a telefóny. Výsledky funkcie Continuum vo Windows 10 Mobile sú viac než rozpačité. Ani Android sa neuberá smerom k univerzálnemu systému. A tak čoraz viac menších progresívnych značiek prichádza s mobilnými telefónmi a tabletmi, poháňanými operačným systémom Linux. Spoločnosť Canonical, ktorá stojí za linuxovým systémom Ubuntu, oznámila príchod dual-SIM telefónu **Aquaris E5 HD** s cenou 199,90 eura. Zatiaľ najvýkonnejší je smartfón **Meizu Pro 5** s 8-jadrovým procesorom Samsung Exynos 7420, 3 GB RAM a úložiskom veľkým 32 GB. Tento „vreckový počítač“ má cenu 369 dolárov.

FILM

VIDEO

Deň nezávislosti: Nový útok

Dvadsať rokov po nesmierne úspešnom katastrofickom sci-fi trileri *Deň nezávislosti* prišiel režisér Roland Emmerich s dlho očakávaným pokračovaním. Nakrútil ho s rozpočtom štvrť miliardy dolárov. Pôvodná zostava hercov Liam Hemsworth, Jeff Goldblum, Bill Pullman, Judd Hirsch a Vivica A. Fox sa rozšírila o Charlotte Gainsbourgovú a Maiku Monroovú. Desaťročia po prvom útoku šmejdiv z vesmíru sa pozemšťania vyzbrojili mimozemskými zbraňami, ale pokročil aj vesmírny nepriateľ. Jeho nový útok sa zmení na neľútostnú masakru. Ľudstvo pred definitívnym vyhubením nezachráni sila ani technika, ale opäť iba vynachádzavosť a nápaditosť hŕstky statočných bojovníkov.

Americký sniper – špeciálna edícia

Na šesť Oscarov nominovaná dráma v réžii Clintu Eastwooda o elitnom americkom ostreľovačovi v Iraku, napokon odmenená len za mix zvuku, sa vracia v špeciálnom vydaní Blu-ray Disc, obohatená o exkluzívne bonusy. Prvým je originálne znenie vo formáte Dolby Atmos True HD, druhým celý bonusový disk. Ponúka dokumentárne filmy, eseje a rozhovory o legendárnom ostreľovačovi Chrisovi Kyleovi aj o SEAL, o amerických vojnových veteránoch a programoch, ktoré im pomáhajú v návrate do civilného života, o Clintovi Eastwoodovi, nakrúcaní drámy *Americký sniper*, o filmároch i hercoch. Bonusovým diskom nás sprevádza herecký predstaviteľ hlavnej postavy filmu Bradley Cooper.

Amazon sa začal

Aj vo svete čítačiek elektronických kníh, vybavených úsporným a oku lahodiacim elektronickým papierom, vládne trend smerujúci od jednoúčelových prístrojov k univerzálnym zariadeniam – tabletom s možnosťami komunikovania, fotografovania, záznamu a prehrávania zvuku. Najväčší predajca čítačiek – globálne kníhkupectvo Amazon – však zanovito nástoí na jednoúčelovosti, vlastných formátoch a previazanosti so svojím vlastným ekosystémom. Potvrdením je i novinka nazvaná **Kindle Oasis**. Ponúka šesťpalcový displej E Ink Carta s rozlíšením 300 pixelov na palec. O osvetlenie sa stará 10 LED. Prichádza s novým dizajnom, ovládacie tlačidlá sú len na jednej bočnej strane. Súčasťou čítačky je špeciálny kožený obal na magnetickom princípe. Ukrýva nabíjateľnú batériu, ktorá má zabezpečiť pohotovostný režim až 20 mesiacov. Cena 290 dolárov je nezmyselne vysoká a zďaleka neodráža úžitkové vlastnosti jednoúčelovej čítačky.

KNIHA

V tieni tretej ríše

Oficiálne fotografie slovenského štátu sú pomerne neznámou veličinou v dejinách slovenskej fotografie. Publikácia Bohunky Koklesovej s fotografickými reportážami z archívu Slovenskej tlačovej kancelárie na 240 stranách predstavuje výber 450 fotografií z rokov 1939 až 1945. Autorka sa sústredila na formulovanie vzťahu medzi fotografiou a históriou. Definuje pojem oficiálna fotografia, tlač, propaganda, cenzúra, interpretuje jednotlivé fotografické reportáže. Mnohé historické udalosti tak zobrazuje v inom, novom svetle. Publikácia na stále aktuálnu tému, zostavená v spolupráci s bratislavskou Vysokou školou výtvarných umení, vychádza pri príležitosti 25. výročia založenia vydavateľstva Slovart v novom vydaní.

VOJENSKÝ HISTORICKÝ KALENDÁR JÚN

6. jún

1861 Národné zhromaždenie v Turčianskom sv. Martine prijalo Memorandum národa slovenského, programový dokument národných požiadaviek. Až do prvej svetovej vojny bol základným programovým cieľom slovenského národného hnutia.

1871 Pri príležitosti 10. výročia prijatia Memoranda národa slovenského v Martine vznikla politická sila na jeho presadzovanie – Slovenská národná strana

8. jún

1191 Richard I. (Levie srdce) začal v Akre svoju krížovú výpravu

13. jún

1956 Britské sily evakuovali oblasť Suezského prieplavu (Egypt)

14. jún

1951 Vo Washingtone predstavili prvý komerčný počítač na svete Univac

17. jún

1866 Rakúsko vypovedalo vojnu Prusku, začala sa Prusko-rakúska vojna

19. jún

1961 Skončil sa britský protektorát nad Kuvajtom

20. jún

1866 Taliansko vyhlásilo vojnu Rakúsku

1941 Veliteľstvo pozemného vojska slovenskej armády uviedlo do bojovej pohotovosti poplachové oddiely na boj proti parašutistom

22. jún

1941 Nemecko napadlo ZSSR v operácii nazvanej plán Barbarossa. Slovenský štát vyhlásil brannú pohotovosť. Po 22. 6. sa uskutočnila skrytá mobilizácia, ňou sa doplnili útvary, ktoré po sústredení na severovýchode Slovenska do 30. 6. vytvorili armádnú skupinu pod velením gen. F. Čatloša.

24. jún

1866 V bitke pri Custoze rakúsky arcivojvoda Albrecht zvíťazil nad dvojnásobne početnejšou talianskou armádou

1941 Rýchla skupina slovenskej armády pod velením plk. Rudofa Pilfouska prekročila slovenské hranice na Dukle a v podriadenosti 17. armády gen. Carla Heinricha von Stülpnagela začala bojovú činnosť proti Červenej armáde

25. jún

1741 V Bratislave bola za uhorskú kráľovnú korunovaná Mária Terézia (na obrázku)

1941 Rýchla skupina slovenskej armády sa za riekou San na svahoch východne od obce Wojtkowa prvý raz stretla s Červenou armádou. V boji padol prvý slovenský vojak des. ašp. Štefan Fábry.

26. jún

1941 Snem SR schválil zmluvu o predaji podniku Podbrezová závozom Hermann Göring Werke
Fínsko vyhlásilo vojnu Sovietskemu zväzu

27. jún

1991 Srbsko neúspešne zaútočilo na Chorvátsko a Slovinsko dva dni potom, ako oba štáty vystúpili zo zväzku federatívnej Juhoslávie. Začala sa dlhoročná bratovražedná vojna.

28. jún

1946 Vláda ČSR schválila dohodu Národného frontu Čechov a Slovákov o rozšírení právomocí ústredných orgánov štátnej správy na Slovensku (tzv. tretia pražská dohoda)

30. jún

1991 Po 22 rokoch okupácie opustil Československo posledný vojak Strednej skupiny sovietskych vojsk

1941 V Banskej Bystrici vznikla dôstojnícka odbojová skupina Victoire

Zostavila: Mária Stanová, VHÚ

VAŠE STAROSTI... ...NA NAŠU HLAVU

? Aké sú nároky zamestnanca pri nadmernej záťaži teplom?

! Jednou z podmienok, ktoré ovplyvňujú výkonnosť zamestnanca na pracovisku sú mikroklimatické podmienky.

Faktory, ktoré tvoria mikroklimatické podmienky môžu predstavovať zdravotné riziko pre zamestnanca. Hovoríme o záťaži teplom prípadne záťaži chladom. K nej dochádza predovšetkým vtedy, keď sú faktory mikroklimatického pracovného prostredia veľmi nízke alebo veľmi vysoké. Základnou povinnosťou zamestnávateľa je zabezpečiť opatrenia na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých účinkov faktorov tepelno-vlhkostnej mikroklimy na zdravie zamestnancov na čo najnižšiu možnú a dosiahnuteľnú mieru.

V oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci od 1. marca 2016 nadobudla účinnosť Vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 99/2016 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci, ktorá stanovuje optimálne a prípustné hodnoty faktorov tepelno-vlhkostnej mikroklimy vnútorného pracovného prostredia. Zároveň určuje okrem iného aj ochranné a preventívne opatrenia pri záťaži teplom, ale aj chladom. Ako preventívne opatrenie sa na prvé miesto kladie zabezpečenie pitného režimu, pričom zamestnávateľ je povinný zabezpečiť ho na svoje náklady. Zamestnávateľ ďalej môže vykonať technické alebo organizačné opatrenia, ako napríklad zabezpečiť klimatizáciu, zabrániť prenikaniu priamych slnečných lúčov cez okná, upraviť pracovný čas, zaradiť prestávky v práci, skrátiť pracovný čas a pod.

Dodajme, že odbor riadenia špecializovanej štátnej správy MO SR 28. apríla, na Svetový deň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zorganizoval veliteľské zhromaždenie v oblasti BOZP. Bolo určené pre vedúcich zamestnancov (veliteľov, zástupcov veliteľov, náčelníkov štábov) Ozbrojených síl SR a zúčastnilo sa na ňom pol stovky príslušníkov nášho rezortu. Program bol venovaný predovšetkým rezortnej inšpekcii práce, nedostatkom pri výkone kontrolnej činnosti, povinnostiam zamestnávateľa v oblasti BOZP či dôsledkom porušenia a neplnenia týchto povinností a štátnemu zdravotnému dozoru v podmienkach MO SR. Vzhľadom na množstvo povinností, ktoré pre zamestnávateľa vyplývajú z vnútroštátnej i medzinárodnej právnej úpravy, treba tejto oblasti venovať náležitú pozornosť.

JUDr. Monika Olexová

odbor riadenia špecializovanej štátnej správy MO SR

Nemocnica na Satinského ulici

Nemocnica svätého Michala, a.s., ktorej akcionárom je aj rezort obrany, zmenila od 1. apríla 2016 sídlo spoločnosti takto:

**Nemocnica svätého Michala, a.s.
Satinského 1/I.7770
811 08 Bratislava**

Dôvodom zmeny je zápis pôvodného areálu spoločnosti v Bratislave na Cintorínskej 16, 811 08 Bratislava v registri adries, vedenom Mestskou časťou Bratislava – Staré mesto, na ulicu Satinského, so súpisným číslom 1.7770 a orientačným číslom 1.

Nová korešpondenčná adresa spoločnosti od 1. 4. 2016:

**Nemocnica svätého Michala, a.s.
Satinského 1
811 08 Bratislava**

Všetky ostatné údaje spoločnosti ostávajú nezmenené.

Foto Ivan Kelement

Massriot III je aj o vojakoch

Rožňavská skupina Massriot vo svojom treťom albume s názvom III opustila poprockovú scénu a pritvrdila smerom na hard rock až trash. V apríli ho premiérovú predstavila v bratislavskom Rock Cafe. Okrem muzikantov Roba Grigorova a Fedora Freša bol jeho „krstným otcom“ aj major Martin Farkaš z ozbrojených síl, ktorý sa po nasadeniach v operáciách v Kosove a Afganistane pripravuje na svoju tretiu misiu v Bosne a Hercegovine. Texty trinástich skladieb prezentujú osobné výpovede členov kapely o vnímaní aktuálneho diania. Napríklad v piesni Padni na kolená, v ktorej môžu poslucháči počuť aj spev opernej speváčky Evy Dovicovej, ide o narastajúci vplyv rôznych náboženských siekt. „Dosť ma tieto veci trápia,“ povedal spevák a gitarista skupiny Róbert Šimko. „Pieseň Sám je venovaná všetkým vojakom, ktorí zomreli pri nasadení do operácií v zahraničí a odráža pocity vojaka na bojisku – a aj preto som prijal pozvanie skupiny, ktorá hrá od roku 2004 a ktorú som dovtedy v podstate nepoznal,“ povedal mjr. Martin Farkaš. Doplnil: „Na Slovensku je totiž len minimum aktuálnych kapiel, ktoré sa vojaka usilujú aj pochopiť a nie iba znevážiť.“ A pridala aj refrén piesne: Budem tam sám sa strácať / V pieskových závejoch / Bez teba sám vykrvácam / Kým si ma nájde Boh.

pv

Sám vojak v poli

Veľvyslanectvo SR v Belehrade v pozícii kontaktnej ambasády (CPE) NATO zorganizovalo 25. apríla pri príležitosti pracovnej návštevy náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generála Milana Maxima projekciu slovenského dokumentárneho filmu Sám vojak v poli. Bola spojená s diskusiou o skúsenostiach z pôsobenia najmä slovenských vojakov v operáciách medzinárodného krízového manažmentu. Podujatie otvorila veľvyslankyňa SR v Srbsku Dagmar Repčėková. Pozvaným príslušníkom Armády Srbskej republiky – kadetom a dôstojníkom Vojenskej akadémie – sa prihovorili náčelník GŠ OS SR gen. Milan Maxim a náčelník GŠ Armády Srbska generál Ljubiša Diković.

Sám vojak v poli je dokumentom priamo z prostredia slovenského vojenského kontingentu v operácii ISAF v Afganistane. Približuje nielen atmosféru a každodenné problémy príslušníkov operácie, ale citlivo prináša aj pohľad na to, ako vnímajú odlúčenie rodinní príslušníci doma. Projekcie filmu Sám vojak v poli sa konajú aj v ďalších mestách Srbska.

MILITARY ENGLISH

THE SILENT WARRIORS

Připravila Nadežda Kochmanová • Foto: U.S. Army Aviation Center of Excellence

Whether providing cover for advancing ground forces, rescuing troops from the combat area, medevac, searching for missing pilots and crews, transporting men, equipment and ordnance, or serving as observation and reconnaissance platforms, helicopters form an indispensable part of the modern military arsenal. Also, combat helicopters are one of the few aircraft that serve and operate with armed forces and ground troops more than they do with air forces.

However, the first helicopters were not heartily embraced by the military: especially during the Second World War the commanders were hesitant to use slow moving aircraft flying at low altitudes that provided easy targets to the quick and dexterous fighters overhead. The Americans had plenty machines of the original Sikorski design of the early 1940s, but realized the helicopters could hardly navigate the Pacific and Atlantic oceans without resorting to landing at aircraft carriers whose decks were filled to the brim with fighters.

The golden age of the rotary-wing aircraft came only after WWII and especially during the U.S. involvement in conflicts in Indochina. The most successful early helicopters were transports and utility aircraft, such as the infamous Piasecki H-21 "Flying Banana" that provided American troops in Korea with a workhorse and troop transport. Then Vietnam saw the dawn of the armed assault helicopter: the Russian made Mi-8 and the U.S. Bell UH-1 "Huey" sped across Vietnam loaded with troops, guns, and rockets, providing ground support and defense suppression for North Vietnamese and American troops. Shortly, attack helicopters Huey Cobra and Mi-24 "Hind" followed suit armed with miniguns and even early rockets to attacks ground forces. Additionally, in the conflicts in Vietnam and Korea helicopters were tried as airborne command posts to accurately direct troop movements.

Of all the wars helicopters participated in, it was Afghanistan that demonstrated the strengths (and faults), of the helicopter more than any other, even Vietnam or Operation Desert Storm. A new class of helicopter was introduced to replace the vulnerable Mi-8: the new chopper was called Mi-17, becoming the first armed assault helicopter capable of defending itself from any threat. Also, the Soviets started flying Mi-24P gunships alongside other aerial assets to mop up survivors after attack aircraft such as Su-25 made their strike.

Weapons used on attack helicopters include cannons, machine guns, rockets, and guided anti-tank missiles. Many attack helicopters are also capable of carrying air-to-air missiles, usually as a means of self-defense. According to some sources, an attack helicopter is projected to destroy around 17 times its own production cost before it is destroyed.

The coming of the new era brought about the decline in the use of heavy combat helicopters in favor of new, highly maneuverable and more versatile machines featuring night-flying and all-weather action capability, such as the U.S. made AH-64 Apache or the Russian Ka-50 attack chopper. The Apache was used extensively during Operation Desert Storm, firing the first shots of the war, destroying enemy early warning radars and SAM sites with Hellfire missiles. They were later used successfully in both of their operational roles, to direct attack against enemy armor and as aerial artillery in support of ground troops.

In 1984, the French and West German governments issued a requirement for an advanced multirole battlefield helicopter. After the initial problems with funding, the Eurocopter Tiger project took off with the new century - the first production Tiger was rolled out in a large ceremony held at Eurocopter's Donauwörth factory on 22 March 2002; the first official delivery to the French Army took place in 2005.

GLOSSARY

- **medevac** /'medɪ.væk/ - evakuácia ranených; • **ordnance** /'ɔːdnəns/ - munícia; • **indispensable** /ˌɪndɪs'pensəbl/ - nevyhnutný; • **heartily** /'hɑːtɪli/ - srdečne, s tvorenou náručou; • **dexterous** /'dekstərəs/ - obratný, mrštný; • **filled to the brim** /fild tə ðə 'brɪm/ - naplnený po okraj; • **dawn** /dɔːn/ - úsvit; • **versatile** /'vɜːsətaɪl/ - univerzálny, všestranný.

Npor. Mgr. Pavel Lukáč
štábný kaplán Krídla
velenia, riadenia
a prieskumu Zvolen

DUCHOVNÉ SLOVO

Symbol kríža

Ježišov kríž bol pre Židov pohoršením, pre pohanov bláznovstvom. Nie je však v dnešnom svete zdrojom pohoršenia práve to, že rovnako ako pre kresťanov, tak i pre neveriacich Ježišov kríž už nie je pohoršením či bláznovstvom, ale hlúposťou? Alebo dokonca, nie je žiadnym problémom, pretože nie je považovaný za dôležitý a vonkoncom nie za zaujímavý!?

Isteže ani pre nás nie je kríž ničím novým. Každý z nás sa s týmto výrazom, symbolom – s touto skutočnosťou stretá už od detstva. Takto sa kríž aj veľmi ľahko dá prijať. Ale kde je potom múdrosť kríža? Múdrosť kríža sa nám ukazuje v zmŕtvychvstaní. S týmto faktom zmŕtvychvstania sa tiež stretáme už od detstva, ale stačí nejaká chvíľa neistoty a pochybnosti vo viere a môže sa stať, že nie je ťažké tomu neveriť! Keď sa na to pozrieme racionálne: stretol sa už niekto z nás s niekým kto by vstal z mŕtvych? V týchto slovách by mohlo nastúpiť pre nás veriacich skutočné pohoršenie.

Neveriace pokolenie hľadá znamenie, no dostane len znamenie proroka Jonáša, znak zbúraného a o tri dni znovu postaveného chrámu. Všetko je to nejasné a tajomné. A my by sme chceli hmatateľnú istotu a viditeľný znak. Takto sa odsúva Boh na vedľajšiu koľaj. Už nie je pre mňa dôležitý Boh, jeho slová, jeho prisľúbenia, ale viditeľný znak pre môj duchovný komfort. Duchovný život nie je ľahký. Ak mi niekto povie, že áno, tak takýto človek duchovne nežije, lebo svedčí o tom, že nedokáže prijať a niesť kríž. A nasledovať Krista bez kríža sa nedá. „Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma.“ Ten, kto skutočne hľadá Boha, nikdy nechce, aby Boh postupoval podľa jeho vôle. Tak ako si to ten človečik želá.

Aj športovci – napr. futbalisti, ktorí zvíťazia po namáhavom súboji, by iste prijali, keby ich súper stáli na svojej polovici ihriska ako sochy a oni by im tam mohli nastrieľať aj sto gólov. Ale určite majú väčšiu radosť, keď musia o víťazstvo bojovať a prejsť niekedy aj cez bolestné fauly. Jednoducho prijímajú tie ťažkosti a idú za svojím cieľom! Tak aj v duchovnom živote, treba prijať kríž a ísť za Kristom. Čo v takom prípade ak namiesto nejakého veľkého znaku víťazstva Ježiš ako zločinec visí na kríži a jeho zmŕtvychvstanie sa nedá dokázať nijakým viditeľným dôkazom?

Bohu sa zapáčilo konať nie silou, ale slabosťou. Krížom nášho Pána Ježiša Krista. Tým, ktorí ho prijímajú, dáva moc... Pre všetkých, ktorí ho prijímajú, Ježiš opustený, umučený, ukrižovaný je silou a múdrosťou; on sám je znakom zmŕtvychvstania, pretože trpí v nás dodnes, a teda žije, a pritom všetkom je oslávený. Naším znakom zostane kríž. Naučme sa v ňom vidieť symbol života a víťazstva, symbol zmŕtvychvstania.

Ako si chrániť kožu

Bunky v ľudskom tele prirodzene rastú, množia sa a odumierajú, staré či poškodené nahrádzujú nové tak, ako telo potrebuje. Samozrejme, týka sa to aj kože.

Zdravý rast a delenie buniek má svoje presné pravidlá. Ak sa však tento proces naruší, staré alebo poškodené bunky neodumierajú tak, ako by mali, alebo sa začnú nové bunky tvoriť aj vtedy, keď ich telo nepotrebuje. Z nadbytočných buniek potom môžu vzniknúť rôzne útvary, ktoré nazývame nádor.

Benígne a malígne nádory

Aj keď toto slovo vyvoláva strach vo väčšine ľudí, nádor ešte neznačí rakovinu. Benígne nádory zvyčajne neohrozujú život, po odstránení obyčajne znovu nenarastú a nešíria sa do iných častí tela. Napríklad melanocytový névus (materské znamienko) je plochá alebo vyvýšená škvrna na koži, ktorá môže mať rôznu veľkosť, farbu, tvar a povrchovú štruktúru. Vzniká pri nadmernom zoskupovaní melanocytov – pigmentových buniek kože. Materské znamienka sú veľmi časté a môžu vzniknúť takmer kdekoľvek na tele. Obvykle sú nezhubné, no v niektorých prípadoch môžu nadobudnúť zhubný – malígny charakter.

Malígne nádory (rakovina) sú život ohrozujúce a aj napriek chirurgickému odstráneniu sa môže ochorenie znovu objaviť. Môžu sa šíriť do iných častí tela. Kožu môžu postihnúť viaceré typy zhubných nádorov rôznej závažnosti. Väčšina z nich vzniká v súvislosti s dlhodobým pôsobením slnečného žiarenia. Zhubné nádory kože sa môžu vytvárať ako celkom nové útvary, alebo „zvrhnutím“ už existujúcich nezhubných znamienok. Častejšie vznikajú na pokožke, ktorá je na vznik ochorenia predisponovaná – pri nadmernej citlivosti na slnečné žiarenie, po rádioterapii, vyššie riziko hrozí aj pokožke namáhanej soláriami. Napríklad melanóm asi v 25 % prípadov vzniká v mieste predchádzajúceho nezhubného znamienka. Významnú úlohu zohráva aj tzv. kumulatívna dávka UV-žiarenia, čo je celkové množstvo žiarenia, ktoré absorbovala pokožka pacienta počas života.

Nebezpečné a ešte nebezpečnejšie

Typy rakoviny kože sú pomenované podľa buniek, z ktorých rakovina vznikne. Najčastejšie sa hovorí o dvoch typoch nádorov – bazalióm/spinalióm a najnebezpečnejší typ melanóm.

Bazalióm (bazocelulárny karcinóm), spinalióm (spinocelulárny karcinóm) sa vyvíja pomaly a obyčajne sa nešíri do iných častí tela – nemetastázuje (spinalióm áno). Obyčajne vzniká ako malá hladká bezbolestná hrčka ružovej alebo hnedej farby s perleťovým ale-

bo voskovitým okrajom. Niekedy sa v strede môže vytvoriť vriedok. Bazalióm/spinalióm sa najčastejšie objavuje na tvári. Sú to pomaly rastúce lokálne agresívne kožné nádory, ktoré majú minimálny sklon k metastázovaniu. V Európe sa vyskytujú u 20 pacientov zo 100 000 obyvateľov, zatiaľ čo v trópoch u 120 pacientov na 100 000 obyvateľov. Najlepšie preskúmaným rizikovým vonkajším faktorom bazaliómov je nadmerné slnečné žiarenie. Z iných faktorov je to genetický predpoklad, expozícia ionizujúcemu žiareniu, karcinogénom (napr. arzénu) a chronické poškodenie kože. Najčastejšie sa vyskytujú na tvári, na slnku vystavovanej koži v podobe nadvihnutých lesklých ružovočervených vyvýšení veľkosti špendlíkovej hlavičky. Pacienti sa niekedy sťažujú na tvorbu chrastičiek, alebo nepatrného krvácania pri holení alebo pri dotyku. Bazaliómy na nose a na lícach začínajú často na miestach chronicky dráždených nosením okuliarov. Každá nehojaca sa škvrna na tvári môže byť potenciálne začínajúcim bazaliómom. Liečba spočíva v chirurgickom odstránení bazaliómu s lemom 5 mm do najbližšieho okolia.

Malígny melanóm je kožný nádor vznikajúci z pigmentových buniek, melanocytov, vyznačujúci sa vysokým rizikom na tvorbu metastáz, či už v spádových lymfatických uzlinách alebo vo vnútorných orgánoch. Najlepšie preskúmaným rizikovým faktorom je vystavovanie kože slnečnému žiareniu a spálenie kože slnkom. Druhým je výskyt viacerých materských znamienok na koži, najmä rizikových, tzv. dysplastických. Tie sa vyznačujú nepravidelným asymetrickým tvarom, nepravidelným rozložením farby a veľkosťou nad 5 mm. Pre úspešnú liečbu malígneho melanómu je nevyhnutné jeho včasné rozpoznanie a chirurgické odstránenie s lemom 1 až 3 cm do okolitého okolia. Po operácii dôsledná dispenzarizácia a pravidelné sledovanie pacienta.

Prevencia

Rakovina kože môže postihnúť kohokoľvek, preto by sme mali svoju pokožku pravidelne kontrolovať. Pozornosť si nevyžadujú len materské znamienka, ktoré už máte, ale venovať by ste sa mali aj zdravej koži, keďže až 75 % melanómov vzniká na miestach, kde predtým žiadne znamienko nebolo. Pravdaže, najúčinnjším spôsobom prevencie pred vznikom rakoviny kože je chrániť sa pred slnečným žiarením podľa typu kože, opaľovať sa postupne, nespáliť sa, nevystavovať sa slnku v čase od 11. do 15. hodiny, používať denne ochranné krémy s ochranným faktorom (20 a viac) podľa návodu.

Naučte sa sami vyšetrovať svoju kožu - prispejete tak k včasnému odhaleniu rizikového nálezu. Samovyšetrenie by ste si mali robiť raz mesačne alebo aspoň trikrát do roka s trvaním asi 5 až 10 minút. Najvhodnejšie je prezrieť sa po kúpeli či sprche a v miestnosti, kde je dostatok svetla. Použite pri tom veľké nástenné zrkadlo a pomôžte si malým zrkadielkom, ktoré budete držať v ruke. Najprv zistite, kde všade na tele máte materské znamienka a spoznajte ich. Všimnite si, aký je ich prirodzený vzhľad a veľkosť a či ich „čítate“. Zdravé znamienka obyčajne nebolia, nesvrbia, ani inak sa neprejavujú. Skontrolujte svoje telo od hlavy až po prsty na nohách, nezabúdajte ani na pokožku hlavy.

Pri samovyšetrení si všimajte najmä:

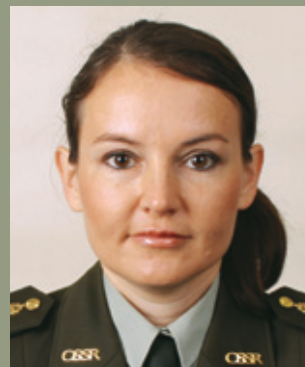
- nové znamienka, ktoré vyzerajú inak ako tie, ktoré bežne máte
- červené alebo tmavšie šupinaté útvary, ktoré môžu mať mierne vyvýšený povrch
- novú tvrdú hrčku červenej, krvavej farby
- zmeny veľkosti, tvaru či farby existujúceho znamienka
- vyvýšenie znamienka – ak začne pôvodne ploché znamienko rásť do výšky
- zmenu „pocitu“ zo znamienka - svrbenie, šteklenie, pálenie...
- nehojace sa rany
- krvácanie či iné výlučky zo znamienka

Ak ide o nové znamienko, ktoré má nepravidelný tvar alebo ohraničenie, má nejednotnú štruktúru, svrbí či bolí, krváca, vylučuje nejakú tekutinu alebo je na ňom otvorená ranka či vred, určite navštívte svojho kožného lekára

Text: MUDr. Miroslav Terek
primár kožného oddelenia ÚVN Ružomberok, pplk. v zál.

MIESTO PRE PSYCHOLÓGA

npor. Mgr. Jana Slezáková
ženijný prápor PS Sereď

Dyslexia

Dyslexia, teda porucha čítania, je najčastejšou špecifickou vývojovou poruchou. Vo všeobecnosti sú špecifické poruchy učenia definované ako porucha v jednom alebo viacerých psychických procesoch potrebných na porozumenie alebo na používanie reči, či už hovorenej, alebo písanej. Prejavujú sa nedokonalou schopnosťou počúvať, hovoriť, čítať, písať, ovládať pravopis alebo počítať. Tieto deficity sa označujú ako dyslexia, dysgrafia, dysortografia, dyskalkúlia a bude sa im venovať v ďalších číslach Obrany. Poznáme dokonca dyspinxiu (špecifická porucha kreslenia ako sprievodný prejav dysgrafie), dyspraxiu (špecifická porucha motoriky, teda nešikovnosť) a dysmúziu (špecifická porucha hudobných schopností), ktoré sú zriedkavejšie a nie také spoločensky závažné, ako je napríklad dyslexia.

Či dieťa trpí dyslexiou, môže s určitosťou potvrdiť len odborník v centre špeciálno-pedagogického poradenstva alebo v centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie. Podozrenie na dyslexiu sa týka detí, ktoré v niektorej školskej schopnosti vykazujú nápadné problémy, hoci majú primeranú inteligenciu aj primerané životné prostredie. Nezahŕňa deti, ktorých výučbové problémy vznikli vinou porúch zraku, sluchu alebo motoriky, oneskoreného mentálneho (rozumového) vývoja, citových porúch, prípadne málo podnetného prostredia. Predpokladá sa, že samotná príčina poruchy je v genetickom kóde, ktorý riadi vývoj a vrstvenie mozgových buniek, alebo v drobných difúzných poškodeniach centrálnej nervovej sústavy, ku ktorým došlo v raných vývinových štádiách a ktoré veľmi pravdepodobne postihujú obe hemisféry. Predstavy rodičov a učiteľov, že príčinou neúspechu dieťaťa v slovenskom jazyku je len lenivosť, tvrdohlavosť, či defekt intelektu, sú teda nespravodlivé a len komplikujú cestu k náprave. V súčasnosti má už u nás náprava dyslexie svoju tradíciu a existujú viaceré cvičenia a postupy, ktoré však treba prispôsobiť individuálnej potrebe dieťaťa. Kľúčovými momentmi „taktiky“ sú podrobná diagnostika prípadu, súčinnosť viacerých odborníkov a – dobrý štart. To znamená výber metódy, pri ktorej je nádej na úspech, potom výber optimálnych nápravných metód (ani veľmi ťažké, ani ľahké úlohy) a ich obmieňanie, neustála diagnostika v procese nápravy – spravidla sa objavujú nové skutočnosti, ktoré treba zohľadniť, udržať záujem a povzbudzovať dieťa aj rodičov. V celom procese je tiež nevyhnutné vnímať hranice a možnosti dieťaťa a nečakať zázraky.

Príslušníci západného odboja v čs. brannej moci

Výstavbu čs. vojenskej elity bezprostredne po druhej svetovej vojne výrazne poznamenala nedôvera Moskvy voči veliteľským kádom brannej moci prvej ČSR, ktoré mali byť „spoluzodpovedné za kapituláciu“ počas Mníchova. Najmä Kreml nedôveroval tým z nich, ktorí sa v priebehu vojny stali príslušníkmi čs. západného odboja a mali patriť v novej čs. brannej moci medzi „ťažné kone“ prezidenta E. Beneša a londýnskej exilovej emigrácie. Tá hraničila až s averziou, citel'nou obzvlášť u vyšších dôstojníkov, častovaných pejoratívami „lordi z Anglie a páni ze Středního východu“.

Príslušníci čs. západného odboja patrili (spoločne s najpočetnejšou domácou zložkou predmníchovskej armády, z ktorej sa len časť zúčastnila na odboji, prípadne prešla fašistickými žalármi, koncentračnými tábormi či bola inak perzekvovaná a bola politicky nevyhranená) k sympatizantom prezidenta E. Beneša a hlásili sa aj k tradíciám predmníchovskej armády (na fotografii E. Beneš so svojou vojenskou „klikou“ v Británii – po jeho ľavici exilový minister národnej obrany gen. Sergej Ingr, po pravici Ingrov zástupca gen. Rudolf Viest – prvý Slovák v generálskej hodnosti, počas SNP veliteľ 1. čs. armády na Slovensku. Vpravo veliteľ Inšpektorátu čs. letectva gen. Karel Janoušek).

Príslušníci čs. východného odboja patrili spoločne s aktívnymi účastníkmi domáceho odboja zväčša k prívržencom KSČ, ktorá hlásala budovanie armády podľa vzoru a v úzkej spolupráci so Sovietskou armádou, pri úplnom dištancovaní sa od minulosti. Proces zaraďovania dôstojníkov jednotlivých skupín do brannej moci sa tak stal súčasťou mocenského boja, ktorý spolitizoval formovanie veliteľského zboru a výrazne polarizoval armádny organizmus. Každá zo skupín sa totiž usilovala presadiť na úkor tej druhej.

Napriek tomu, že bola čs. branná moc obnovovaná s účelovo proklamatívnym zdôrazňovaním diskontinuity od vývoja tej predmníchovskej, v skutočnosti v mnohom nadväzovala na tradície jej vojenskej výstavby. Bezprostredne viditeľným dôsledkom boli (popri samotnej organizačnej štruktúre) samotní velitelia, ktorí boli vo vedení mierovo sa organizujúcej armády. Boli to zväčša dôstojníci vyššieho a vyškolení a vychovaní armádou prvej republiky, poväčšine dokonca „legionári“ prvého odboja. Nechýbali medzi nimi ani západní odbojármi, ktorí začiatkom februára 1948 zastávali najdôležitejšie armádne funkcie z 37 % (na rozdiel od 16 % príslušníkov východného odboja). Medzi samotnou generalitou sa podiel príslušníkov čs. západného odboja pohyboval v rokoch 1945 – 1948 okolo 23 %, dva razy toľko ako u

konkurentov z 1. čs. armádneho zboru. Napriek tomu to nestačilo, keďže najexponovanejšie funkcie obsadili sympatizanti KSČ a karieriisti, ktorí sa vedeli zaradiť.

Z tohto pohľadu sa osudným stal postoj prezidenta E. Beneša. Do februára 1948 bola odstránená takmer celá predmníchovská generalita. Neblahú úlohu zohral aj pri odstavení popredných predstaviteľov čs. západného odboja, z ktorých viacerí neskrývali tie najvyššie ambície. Napr. generál K. Janoušek ašpiroval na post ministra národnej obrany a generál F. Moravec (za vojny šéf Spravodajského odboru MNO) na post ministra vnútra. Náčelníkom Hlavného štábu sa nestal ani generál Sergej Ingr, ani generál Miroslav Neumann, dvaja najvyššie postavení predstavitelia čs. vojenskej správy v Londýne. Ani ostatní predstavitelia západného odboja neobišli lepšie. V drvivej väčšine boli zaradení do funkcií nezodpovedajúcich ich vojenským skúsenostiam a odbornosti. Výnimkou bola Vojenská kancelária prezidenta republiky, ktorej šéfovali Benešovi stúpenci a ktorú vedenie KSČ vnímalo ako konkurenciu. V nastúpenom trende komunisti pokračovali aj po „víťaznom februári“ a len medzi generalitou klesol podiel „londýňčanov“ do roku 1954 na 1 %. Na celkových počtoch čs. dôstojníckeho zboru sa v 50. rokoch podieľali necelým percentom.

Text: Mgr. Alex Maskalík, PhD.

Vojenský historický ústav Bratislava

Ján Ambruš (1902 – 1986)

Najvyššie postavený príslušník čs. západného odboja slovenskej národnosti, ktorý slúžil v čs. brannej moci po roku 1945. Dôstojník od roku 1920, po vzniku Slovenskej republiky krátko veliteľ Vzdušných zbraní a prednosta Leteckého odd. MNO. Emigroval na Západ, v roku 1940 krátko veliteľ 312. čs. stíhacej perute v Británii a od marca 1943 čs. vojenský a letecký pridelenec v Ottawe. V rokoch 1945 – 1946 v obnovennej čs. brannej moci veliteľ letectva 4. Oblasti (1946 brig. gen.), potom poslanec NZ. Po februári 1948 emigroval do USA, bol degradovaný (rehabilitovaný bol v roku 1991 povýšením na genplk. v. v.).

Zástava Delostreleckého učilišťa

Bojová zástava Delostreleckého učilišťa bola do zbierkového fondu Vojenského historického múzea Piešťany zaradená v roku 1997. Vojenskému historickému ústavu Bratislava ju odovzdalo v roku 1996 Školiace a výcvikové stredisko pozemného vojska Martin.

Počiatky učilišťa sú spájané so Zbrojným učilištom, ktoré v rokoch 1945 – 1949 pôsobilo v Plzni. V rámci reorganizácie a redislokácie čs. armády bolo v októbri 1949 v Turčianskom sv. Martine založené Technické učilište, ktorého základ tvorilo práve Zbrojné učilište Plzeň.

Z Plzne do Martína

V nasledujúcich rokoch sa jeho názov niekoľkokrát zmenil. V roku 1953 na Delostrelecko-technické učilište, neskôr na Delostrelecké technické učilište (DTU). Od roku 1959 bolo DTU zlúčené s Učilištom protivzdušnej obrany a sídlilo v Kasárňach 4. čs. brigády v Martine. V roku 1962 došlo k zlúčeniu DTU Martin s Delostreleckým učilištom Hranice na Morave (DU), posádka Martin. Škola ďalej pôsobila pod názvom Vyššie delostrelecké učilište v Martine (VDU). Učilište bolo 31. augusta 1972 zrušené a nahradila ho Vysoká vojenská veliteľsko-technická škola v Martine (VVVTŠ).

Škole bol Rozkazom prezidenta č. 021/74 zo dňa 1. októbra 1974 udelený čestný a historický názov: Vysoká vojenská veliteľsko-technická škola 1. čs. armádneho zboru v ZSSR. V roku 1979 bola VVVTŠ zrušená. V Martine bolo vytvorené Vojenské učilište 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, ktoré 28. augusta 1991 premenovali na Vojenskú strednú školu pozemného vojska. Pôsobilo do roku 1993. Vtedy na jej základe vzniklo Školiace a výcvikové stredisko pozemného vojska Armády SR. V roku 2001 bolo reorganizované na Výcvikový základňu mechanizovaných a tankových vojsk, prieskumu a obrany. Od roku 2005 v jej priestoroch pôsobila Odborná výcviková škola pozemného vojska. A napokon 1. júla 2009 bol vytvorený na jej mieste Prápor výcviku, ktorý až do súčasnosti zastrešuje celkovú prípravu profesionálnych vojakov a poddôstojníkov.

Rady a medaily na zástave

Bojová zástava bola Delostreleckému učilištiu (v Hraniciach na Morave) prepožičaná dekrétom prezidenta ČSR zo dňa 4. mája 1952. Delostrelecko-technickému učilištiu bola bojová zástava prepožičaná Rozkazom prezidenta republiky a Rozkazom MNO č. 071 zo dňa 17. augusta 1953. Po zlúčení škôl používalo VDU na základe Rozkazu prezidenta a na základe Rozkazu MNO č. 06 zo dňa 30. júla 1962 zástavu bývalého DU s radmi a vyznamenaniami DU i DTU:

Rad republiky (udelený DU na základe výnosu MNO-OMS čj.016847/53 zo dňa 30. apríla 1953 za vzornú výchovu kádrov); Vyznamenanie Za vynikajúcu prácu (udelené DTU dňa 30. apríla 1953 prezidentom ČSR); Pamätná medaila k 20. výročiu SNP (udelená VDU na pamäť boja proti fašizmu 6. októbra 1964, dochovala sa len stuha).

Bojová zástava sa pôvodne skladala zo samotného listu zástavy, drevenej žrde s hrotom, troch šnúr so strapcami a ochranného puzdra. Zástava Delostreleckého učilišťa má obdĺžnikový tvar, vyrobená je z červeného hodvábného grogrénu a obojstranne vyšívaná. Na líčnej strane je v strede umiestnený štátny znak ČSSR (pavéza s levom), pod znakom je v polkruhu zlatou niťou vyšitý nápis ZA VLAST ZA SOCIALISMUS. Na rubovej strane je v strede umiestnený majuskulný, zlatou niťou vyšitý názov DĚLOSTŘELECKÉ UČILIŠTĚ. Z troch strán zástavu lemujú zlaté strapce, štvrtou stranou je upevnená na drevenú rozoberateľnú žrd, ktorá je ukončená hrotom – päťcípou hviezdou zo žltého kovu s bielym, modrým a červeným strapcom. Po prijatí novej ústavy bol v roku 1962 vymenený predný list zástavy, kde pôvodnú päťcípou hviezdou nahradila pavéza s levom. Tieto opravy vykonával výhradne Vojenský historický ústav Praha.

K zástave prináležia aj dve smútočné stuhy, stuha „Za obetavú prácu DTU pri povodniach r. 1960“, dve stuhy na počesť spoločných bojov po boku Sovietskej armády, stuha “PRAPOR ÚV ČSM Nejlepšímu vojenskému učilišti” a pamätná medaila Zaslúžilý bojovník proti fašizmu (udelená v roku 1986).

Text: Mgr. Viera Jurková, VHM Piešťany

Fotografie vznikli v rámci projektu Digitálne múzeum prijímateľa Múzea SNP Banská Bystrica. Projekt je spolufinancovaný EÚ z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Vojenské historické múzeum Piešťany
Múzejné oddelenie Piešťany
Žilinská cesta 6545
921 01 Piešťany
Kontakt: 033/7913804,
vhmpiestany@vhu.sk

Otváracie hodiny:
jún až september:
utorok až nedeľa vstup do múzea:
10.00, 13.00, 15.00 hod.

október až máj (vopred nahlásené skupiny
v počte 10 až viac osôb):
utorok až piatok vstup do múzea:
10.00, 13.00 hod.
Technická prestávka: 12.00 – 13.00 h.

Vstupné: Dospelí – 1.00 eur
Študenti a dôchodcovia – 0.50 eur
Vojnoví veteráni, zamestnanci rezortu
M0 SR, členovia Zväzu múzeí na Slovensku, Slovenskej
historickej spoločnosti pri SAV, Spoločnosti slovenských
archivárov a deti do 15 rokov – vstup zdarma

**Bojová zástava Delostreleckého učilišťa zo zbierkového fondu
Vojenského historického múzea Piešťany**